

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
Национальный Банк Республики Казахстан
National Bank of Kazakhstan

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ

№11 2018 жылғы 1-30 қараша

«Қазақстан Ұлттық Банкінің Хабаршысы»

Редакциялық кеңестің құрамы:

Редактордың міндетін атқарушы:

А.Л. Терентьев

редакциялық кеңестің мүшелері:

П.Е. Орлов

Ә.Қ. Мадиярова

Н.В. Сарсенова

А.Е. Сәрсенбаева

шығарылымға жауапты:

Н.Н. Шабанова

Тел: 8 (727)330-24-97

Құрылтайшы - «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі» РММ

050040, Алматы қ.,

«Көктем-3» ы/а, 21

Басылым ҚР Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде

24.02.1997ж. № 432 тіркелген

1995 жылдан бастап шығарылады

РЕДАКЦИЯДАН:

Құрметті оқырмандар!

Қазақстан Ұлттық Банкі Сіздердің назарларыңызға «ҚҰБ Хабаршысы» журналының кезекті 2018 жылғы 1 – 30 қарашадағы № 11 шығарылымын ұсынып отыр.

«Басты оқиғалар» бөлімінде 2018 жылғы 9 ай ішіндегі төлем балансын алдын ала бағалау, ҚРҰБ коллекциялық монеталарының бірқатарын айналысқа шығару және жалпы Қазақстанның қаржы нарығындағы ахуал туралы ақпарат аласыз.

Сондай-ақ Сіз басылым беттерінен Қазақстан Ұлттық Банкінде әзірленген және Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде тіркелген нормативтік құқықтық актілер туралы ақпаратты дәстүрлі түрде ала аласыз.

МАЗМҰНЫ:

1. Басты оқиғалар 5 бет;
2. «Банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды, Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 48 қаулысы 24 бет;
3. «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің клиенттер үшін шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау бойынша операцияларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 36 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 49 қаулысы 51 бет;
4. «Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 60 қаулысы 53 бет;
5. «Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйым қызметі қағидаларын, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 61 қаулысы 58 бет;
6. «Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 62 қаулысы 64 бет;
7. «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларының күші жойылды деп тану туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 16 сәуірдегі № 65 қаулысы 99 бет;

8. «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 сәуірдегі № 70 қаулысы..... 101 бет;
9. «Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 242 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 сәуірдегі № 71 қаулысы 115 бет;
10. «Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша басқарушысын) тағайындау және олардың өкілеттіктері қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 16 шілдедегі № 147 қаулысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 сәуірдегі № 72 қаулысы..... 117 бет;
11. «Insurance Brokerage Services» Сақтандыру брокері» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 5 қарашадағы № 237 қаулысы..... 127 бет;
12. «ТрансОйл» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 5 қарашадағы № 238 қаулысы 128 бет;
13. «Азия Life» өмірді сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 5 қарашадағы № 239 қаулысы 129 бет;
14. «Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға актуарлық қызмет жүргізуге берілген лицензияның қолданылуын тоқтата тұру туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 29 қарашадағы № 304 қаулысы 130 бет.

БАСТЫ ОҚИҒАЛАР

Коллекциялық монеталарды айналысқа шығару туралы

2018 жылғы 2 қараша

Алматы қ.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2018 жылғы 5 қарашада номиналы 5000 және 500 теңгелік күмістен және номиналы 100 теңгелік мельхиор қоспасынан «Есте қалатын оқиғалар мен біртуар адамдар» монеталар сериясынан «Теңгеге 25 жыл» коллекциялық монеталарын айналысқа шығарады.

2018 жылғы 15 қарашада ұлттық валюта – теңгенің енгізілуіне 25 жыл толады.

Номиналы 5000 және 500 теңгелік «Теңгеге 25 жыл» монеталарының сипаттамасы:

Монеталардың бет және сырт жақтарындағы бейнелер бірдей. Монеталар алтындату және түрлі түсті басу технологиясын қолдана отырып күмістен дайындалған.

Монеталардың бет жағында (аверсінде) жылтыр бетінде 1997 жылғы үлгідегі номиналы 1 теңгелік монетаның алтындатылған бейнесі орналастырылған. Монетаны айналдыра оңын номиналы, соғылған жылы, монета дайындалған металды, сынамы мен массасын білдіретін жазба және «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ» мен «REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» жазбасы бейнеленген.

Монеталардың сырт жағында (реверсінде) 1993 жылғы үлгідегі қазақстандық монеталардың аясында номиналы 1 теңгелік банкнот бейнеленген. Банкноттың үстінде 1997 жылғы үлгідегі номиналы 1 теңгелік монетаның алтындатылған бейнесі бар теңгенің 25 жылдығының эмблемасы және 1993 жылғы үлгідегі монеталар бейнеленген.

Номиналы 100 теңгелік мельхиор қоспасынан «Теңгеге 25 жыл» монеталарының сипаттамасы:

Монетаның бет жағында Қазақстан Республикасының елтаңбасы, номиналы және ұлттық ою-өрнек элементтері бейнеленген. Айналдыра «ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ» және «NATIONAL BANK OF KAZAKHSTAN» деген жазба орналасқан.

Монетаның реверсінде теңгенің 25 жылдығының эмблемасы, Ұлттық Банктің логотипі және ұлттық валюта енгізілген жылды және монета соғылған жылды білдіретін «1993-2018» деген жазба орналасқан.

Номиналы 5000 теңгелік монеталар 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 1 кг, диаметрі – 100 мм, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 200 дана;

Номиналы 500 теңгелік монеталар 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 62,2 грамм, диаметрі – 50 мм, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 1000 дана;

Номиналы 100 теңгелік монеталар мельхиор қоспасынан, массасы – 11,17 грамм, диаметрі – 31 мм, дайындау сапасы «brilliant uncirculated», таралымы – 30 мың дана.

Номиналы 5000, 500 теңгелік және 100 теңгелік коллекциялық монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Коллекциялық монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Монеталардың дизайны Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 25 қыркүйектегі № 1193 Жарлығымен бекітілген Қазақстан теңгесі – ұлттық валюта банкноттары мен монеталары дизайнының тұжырымдамасына сәйкес әзірленген.

Монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған.

Күміс монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі нөмірлік сапа сертификатымен жабдықталған.

Мельхиор қоспасынан жасалған монеталар арнайы полиграфиялық ораумен шығарылады.

Коллекциялық монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық аумақтық филиалдарында, сондай-ақ www.nationalbank.kz сайтының интернет-дүкені арқылы сатып алуға болады.

2018 жылғы 9 айдағы төлем балансын алдын ала бағалау туралы

2018 жылғы 5 қараша

Алматы қ.

2018 жылғы 9 айдағы алдын ала бағалау бойынша ағымдағы операциялар шотының дефициті 2017 жылғы осындай көрсеткішке қатысты 5,4 есе азайып, 0,8 млрд АҚШ доллары (бұдан әрі – долл.) болды.

Brent сұрыпты мұнайдың әлемдік бағасы орташа алғанда 2018 жылғы 9 айда бір баррель үшін 72,3 долл. болып қалыптасып, бұл өткен жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда 39%-ға көп. Нәтижесінде **тауарлар экспорты** 28,2%-ға немесе 10,0 млрд долларға ұлғайып, 45,3 млрд долл. болды. Бұл ретте мұнай мен газ конденсаты экспортының (жалпы экспорттың 62,7%-ы) құны көбіне жеке жеткізулердің аздап өсуі кезінде келісімшарттар бағасының ұлғаюы есебінен 45,6%-ға ұлғайды. Қара металдар экспорты 2,0%-ға өсті, түсті металдар экспорты 5,6%-ға төмендеді. Астық экспорты 1,6 есе ұлғайды.

Тауарлар импорты 8,5%-ға (немесе 2,0 млрд. долларға) 25,2 млрд долларға дейін өсті. Импорт негізгі тауар номенклатурасының барлық тобы бойынша өсті. Көбіне инвестициялық тауарларды (жалпы импорттың 36,9%-ы) әкелу бойынша ұлғайды (20,1%-ға). Аралық өнеркәсіптік тұтыну тауарларын әкелу 3,8%-ға ұлғайды. Тұтыну тауарларының импорты 7,0%-ға, оның ішінде азық-түлік тауарларын әкелу 4,6%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлардың импорты 8,5%-ға өсті.

Шетелдік тікелей инвестициялардың кірісі 37,1%-ға 16,7 млрд долларға ұлғайды. Бейрезиденттердің тікелей инвестициялардан кірістерінің жартысы дерлік еншілес қазақстандық кәсіпорындарды қаржыландыруға бағытталды. Тұтастай алғанда, **бастапқы кірістердің** теріс сальдосы 17,9 млрд доллар (2017 жылғы 9 айда 13,3 млрд доллар) болды.

Халықаралық қызмет көрсету балансының дефициті алдын ала 3,0 млрд долларға бағаланды. Қызметтер экспорты 5,3 млрд долларға дейін 8,7%-ға ұлғайды, импорт 8,3 млрд долларға дейін 3,8%-ға ұлғайды.

Алдын ала бағалау бойынша **қаржы шоты** (Ұлттық Банктің резервтік активтерімен жасалған операцияларды қоспағанда) 2018 жылғы 9 айда 1,4 млрд доллар (2017 жылғы 9 айда 6,6 млрд доллар теріс сальдо) болатын оң сальдомен қалыптасты. Резиденттер міндеттемелерінің төмендеуімен байланысты капиталдың таза әкетілуі резиденттердің шетелдік активтерінің қысқаруымен өтелді.

Шетелдік тікелей инвестициялар (ШТИ) бойынша капиталдың таза әкелінуі (теріс сальдо) 5,2 млрд доллар (2017 жылғы 9 айда 2,9 млрд доллар) болды. Тікелей инвестициялау операциялары бойынша резиденттер активтерінің 3,5 млрд долларға төмендеуі шетелдік үлестес компаниялардың Қазақстан кәсіпорындары алдында өздерінің борыштық міндеттемелерін өтеуімен, сондай-ақ бейрезиденттердің жылдың бірінші жартысында Қазақстан резиденттерінің пайдасына төлем балансының сыныптауышы бойынша капиталды алып қою сияқты қаралатын дивидендтерді (супердивидендтер) төлеуімен байланысты болды.

Резиденттердің ШТИ бойынша міндеттемелерінің 1,7 млрд долларға өсуі бейрезиденттер кірістерінің қайта инвестициялануымен (тікелей инвесторлардың үлесіне тиесілі бөлінбеген пайда) қамтамасыз етілді. Сонымен қоса, бейрезиденттерге супердивидендтерді елеулі түрде төлеу, сондай-ақ Қазақстан кәсіпорындарының шетелдік үлестес тұлғалар алдындағы борыштық міндеттемелерді өтеуі резиденттердің ШТИ операциялары бойынша міндеттемелерінің өсуін өтеді.

Портфельдік инвестициялар бойынша 3,1 млрд доллар мөлшерінде (оң сальдо) капиталдың таза әкетілуі (2017 жылғы 9 айда таза әкелу 8,3 млрд доллар) резиденттер активтерінің айтарлықтай кезінде олардың міндеттемелерінің қысқаруы есебінен тіркелді. Портфельдік инвестициялар бойынша қаржы активтерінің 1,9 млрд долларға қысқаруы негізінен резидент-

тердің шетелдік бағалы қағаздарды сатуымен байланысты болды. Портфельдік инвестициялар бойынша міндеттемелердің 4,9 млрд долларға төмендеуі «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ-тың өз акциялары мен ауқымды депозитарлық қолхаттарды сатып алуы (ағымдағы жылғы 1-тоқсанда) және Қазақстан кәсіпорындары мен банктерінің бұрын өздері шығарған еурооблигацияларды өтеуі нәтижесінде қалыптасты. Сонымен қатар, резиденттердің портфельдік инвестициялардағы міндеттемелерінің азаюына резиденттердің қайталама нарықта ҚР Қаржы министрлігінің еурооблигацияларын сатып алуы әсер етті.

Басқа инвестициялар бойынша резиденттердің (оның ішінде ҚР Ұлттық қорының) шетелдік шоттардағы қысқа мерзімді активтерінің өсуі, банктік емес сектор кәсіпорындарының дебиторлық берешегінің және Ұлттық Банктің бағалауы бойынша халықтың қолындағы қолма-қол шетел валютасының (ҚШВ) ұлғаюы есебінен, сондай-ақ резиденттердің кредиттер мен қарыздар бойынша өз міндеттемелерін өтеуі есебінен 3,4 млрд долларға (2017 жылғы 9 айда 4,4 млрд долл.) капиталдың таза әкетілуі қалыптасты.

Төлем балансының операциялары бойынша **резервтік активтер** (ҚР Ұлттық қорының активтерін есептемегенде) 2018 жылғы 9 айда 0,9 млрд долларға қысқарып, 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 30,0 млрд доллар болды, бұл қазақстандық тауарлар мен қызметтер импортын 8,0 ай қаржыландыру қажеттілігін өтейді.

Коллекциялық монеталарды айналысқа шығару туралы

2018 жылғы 9 қараша

Алматы қ.

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2018 жылғы 12 қарашада номиналы 200 және 100 теңгелік мельхиор қоспасынан «Қазақстанның флорасы мен фаунасы» монеталар сериясынан «Бұлғын» коллекциялық монеталарын айналысқа шығарады.

«Бұлғын» (соболь) – сусар тұқымдасының ең бағалы өкілі. Қазақстанда Алтай өлкесінің тек қылқан жапырақты орманын мекендейді.

Номиналы 200 және 100 теңгелік «Бұлғын» монеталарының сипаттамасы:

Мельхиор қоспасынан «proof-like» сапалы және «brilliant uncirculated» сапалы монеталардың бет және сырт жағындағы бейнелері бірдей, «proof-like» сапалы монеталардағы бейне жылтыр бетте орналасқан.

Монеталардың бет жағында (аверсінде) Жер ғаламшарын мекен ететіндердің барлығына ұқыпты қарауды білдіретін оның алақанында стильдендірілген бейнесі, монетаның тиісті номиналын білдіретін жазба және Қазақстан теңге сарайының сауда белгісі орналасқан. Айналдыра «ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ • NATIONAL BANK OF KAZAKHSTAN» деген жазба бар.

Монеталардың сырт жағында (реверсінде) қылқан жапырақты ағаштың бұтағында отырған бұлғын бейнеленген. Айналдыра «БҰЛҒЫН», «MARTES ZIBELLINA» (түрдің зоологиялық атауы) деген жазбалар және соғылған жылын білдіретін «2018» деген сан бейнеленген.

Номиналы 200 теңгелік монеталар мельхиор қоспасынан дайындалған, массасы – 15,0 грамм, диаметрі – 33 мм, дайындау сапасы «proof-like», таралымы – 3 мың дана.

Номиналы 100 теңгелік монеталар мельхиор қоспасынан дайындалған, массасы – 11,17 грамм, диаметрі – 31 мм, дайындау сапасы «brilliant uncirculated», таралымы – 30 мың дана.

Номиналы 200 теңгелік және 100 теңгелік коллекциялық монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Коллекциялық монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Монеталардың дизайны Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 25 қыркүйектегі № 1193 Жарлығымен бекітілген Қазақстан теңгесі – ұлттық валюта банкноттары мен монеталары дизайнының тұжырымдамасына сәйкес әзірленген.

Монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған.

Мельхиор қоспасынан «proof-like» сапалы монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады.

Мельхиор қоспасынан «brilliant uncirculated» сапалы монеталар арнайы полиграфиялық ораумен шығарылады.

Коллекциялық монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық аумақтық филиалдарында, сондай-ақ www.nationalbank.kz сайтының интернет-дүкені арқылы сатып алуға болады.

Коллекциялық монеталарды айналысқа шығару туралы

2018 жылғы 19 қараша

Алматы қ.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2018 жылғы 19 қарашада номиналы 500 теңгелік «Дала қазынасы» монеталар сериясынан «Шаршы» (өрнегі) коллекциялық монеталарын айналысқа шығарады.

Әрбір халықтың қолданбалы өнерінде өзіне тән ерекшелігі, ғасырлар бойы қалыптасқан өз өрнегі болады. Шаршы – халықтық ою-өрнек, ерекшелік белгісі, бізге ғасырлар қойнауынан жеткен графикалық код.

«Шаршы» (өрнегі) монеталарының сипаттамасы:

Монетаның бет жағында (аверсінде) орталық бөлігінде «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ • REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазбаның қоршауында Қазақстан Республикасының елтаңбасы бейнеленген. Монетаның төменгі бөлігінде номиналын білдіретін «500 ТЕŃГЕ» деген жазба, жоғары бөлігінде соғылған жылы «2018» орналасқан. Сол және оң жақтан монета дайындалған металды, оның сынамын және массасын білдіретін «Ag 925» және «24g» деген жазбалар орналасқан. Айналдыра екі жазба – «ШАРШЫ» және рулық қазақ белгілерінен (таңба) алынған, монетаның латын транскрипциясындағы атауы – «SHARSHY» орналасқан.

Монетаның сырт жағында (реверсінде) орталық бөлігінде алтындалатын ұлттық ою-өрнек және «ШАРШЫ» мен «SHARSHY» деген екі жазба орналасқан.

Монета төрт қырлы 31x31 мм. Монеталар 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 24 грамм, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 2 мың дана.

Номиналы 500 теңгелік коллекциялық монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Коллекциялық монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Монеталардың дизайны Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 25 қыркүйектегі № 1193 Жарлығымен бекітілген Қазақстан теңгесі – ұлттық валюта банкноттары мен монеталары дизайнының тұжырымдамасына сәйкес әзірленген.

Монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған.

Күміс монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі нөмірлік сапа сертификатымен жабдықталған.

Коллекциялық монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық аумақтық филиалдарында, сондай-ақ www.nationalbank.kz сайтының интернет-дүкені арқылы сатып алуға болады.

Коллекциялық монеталарды айналысқа шығару туралы

2018 жылғы 19 қараша

Алматы қ.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2018 жылғы 19 қарашада номиналы 500 теңгелік «Шығыс күнтізбесі» монеталар сериясынан «Доңыз жылы» алтын және күміс ескерткіш монеталарын айналысқа шығарады.

«Доңыз жылы» монеталары осы серияны жалғастыратын, алтын және күміс монеталардың тоғызыншы жұбы болып табылады. 2019 жылғы 5 ақпаннан бастап шығыс күнтізбесі бойынша доңыз жылы басталады.

Он екі қырлы монетаның идеясы жыл символын монетаның ішкі жиегінен ортасына қарай жылжыту арқылы жыл символының бейнесін жыл сайынғы ауыстыруға негізделген. Күнтізбе кейіпкерлері Еуразия халықтары космогониялық көріністерінің пластикасында орындалған.

Монеталардың дизайнында Алматы қаласының «Шығыс күнтізбесі» субұрқағының мүсіндік композициясының бейнелері пайдаланылды. Мүсіндік композиция авторлары: Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері, суретші-монументалист В. Твердохлебов А. Татариновпен және В. Кацевпен бірлескен авторлықта.

«Доңыз жылы» монеталарының сипаттамасы:

Монеталардың бет жағында (аверсінде) аспан әлеміндегі жұлдыздар картасында жұлдыздар шоғырының мифологиялық символдары және монета дайындалған металды, оның сынамы мен массасын білдіретін жазу бейнеленген. Монетаны айналдыра «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ» және «REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазулар, күннің стильдендірілген бейнесі және монетаның номиналы бейнеленген.

Монеталардың сырт жағында (реверсінде) орталық бөлігінде шығыс күнтізбесі бойынша 2019 жылдың символы – доңыз бейнеленген. Монетаны айналдыра «2019», «ШЫҒЫС КҮНТІЗБЕСІ», «ВОСТОЧНЫЙ КАЛЕНДАРЬ» және «ORIENTAL CALENDAR» деген жазулар ойып жазылған. Монетаның ішкі жағында шығыс күнтізбесінің қалған он бір символы орналасқан.

Алтын және күміс монеталар он екі қырлы. Монеталардың бет және сырт жағындағы бейнелер мен жазулар бірдей. Қыры (гурты) тегіс, бедерсіз және жазусыз.

Монеталар:

- 1) 999 сынамды алтыннан жасалған, массасы – 7,78 грамм, сипатталған шеңберінің диаметрі – 21,87 мм, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 200 дана;
- 2) 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 31,1 грамм, сипатталған шеңберінің диаметрі – 38,61 мм, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 1 мың дана.

Номиналы 500 теңгелік коллекциялық монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Коллекциялық монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Алтын және күміс монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі нөмірлік сапа сертификатымен жабдықталған. Монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған.

Коллекциялық монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық аумақтық филиалдарында, сондай-ақ www.nationalbank.kz сайтының интернет-дүкені арқылы сатып алуға болады.

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2018 жылғы 23 қараша

Алматы қ.

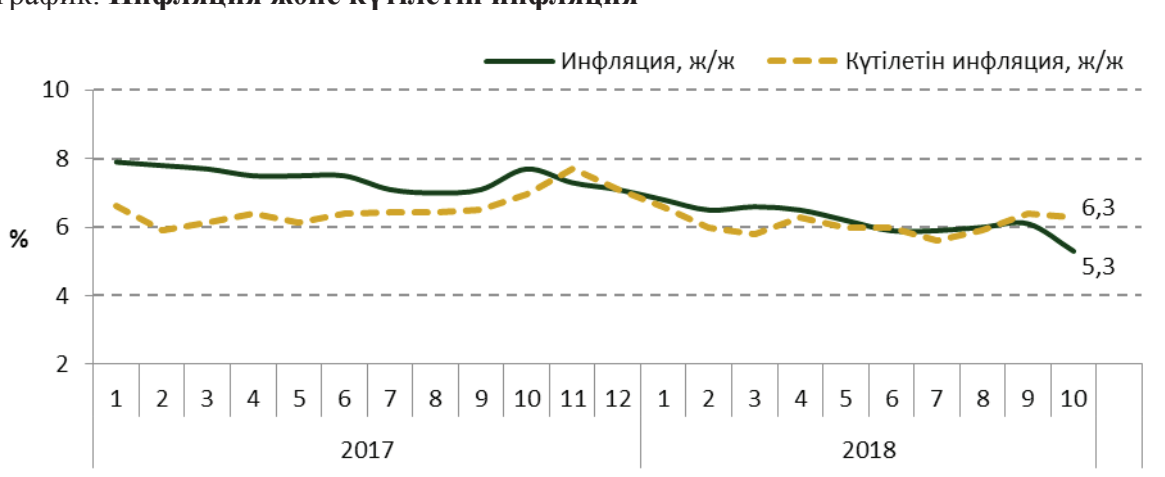
1. 2018 жылғы қазандағы инфляция және инфляциялық күтулер

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің деректері бойынша 2018 жылғы қазанда инфляция 0,4%, жылдың басынан бері – 3,7% (2017 жылғы қаңтар-қазанда – 5,4%) болды.

Жылдық инфляция 5,3% деңгейінде қалыптасты және 2018 жылдың соңында Ұлттық Банктің 5-7% нысаналы дәлізінің ішінде тұр. Инфляцияның құрылымында жылдық көрсеткіш бойынша азық-түлікке жатпайтын тауарлар бағасы 6,5%-ға, азық-түлік тауарлары және ақылы қызмет көрсету – тиісінше 4,7% және 4,8%-ға өсті.

2018 жылғы қазанда халықтың инфляциялық күтулері аздап төмендеді. Халықтың пікіртерім нәтижелері бойынша инфляцияның бір жылдан кейін күтілетін сандық бағалауы нақты инфляциядан жоғары бола тұра 6,3% болды (1-график).

1-график. Инфляция және күтілетін инфляция

Дереккөзі: Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті, GfK Kazakhstan

2. 2018 жылғы қазандағы халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2018 жылғы қазанда Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері алдын ала деректер бойынша 3,0%-ға немесе 29,1 млрд АҚШ долларына дейін 885,1 млн АҚШ долларына дейін төмендеді (жыл басынан бері 5,4%-ға немесе 1 652,7 млн АҚШ долларына төмендеді).

Жалпы алғанда, елдің халықаралық резервтері Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (56,5 млрд АҚШ долл) қоса алғанда, 2018 жылғы қазанның соңында 85,6 млрд АҚШ долл болды.

Ұлттық қордың активтерін толықтыру және Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету бойынша операциялар, сондай-ақ банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың төмендеуі Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуімен бейтараптандырылды.

Ақша базасы қазанда 6,2%-ға тарылды және 5 799,3 млрд теңге (жыл басынан бері 4,7%-ға кеңейді) болды. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 5 313,4 млрд теңгеге дейін 9,1%-ға тарылды (2,9%-ға кеңею).

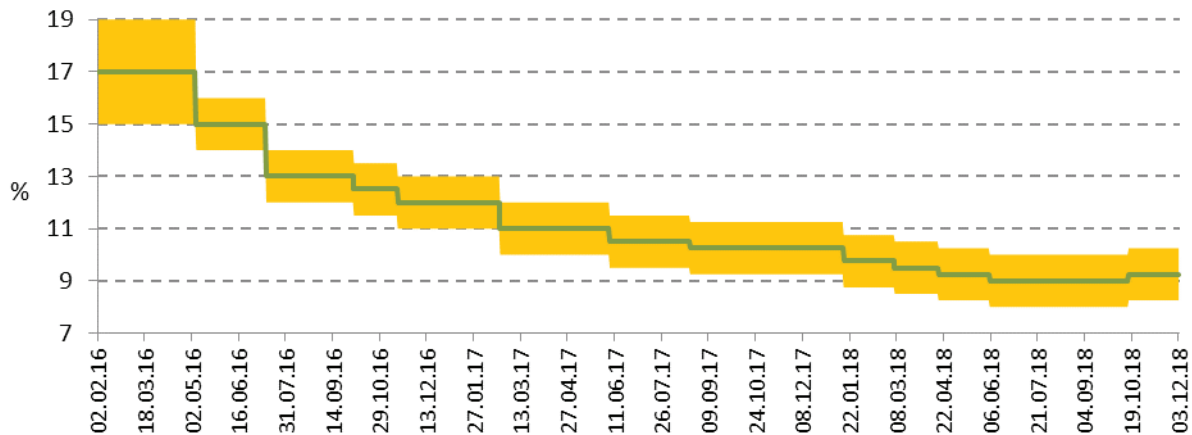
Қазандағы ақша массасы алдын ала деректер бойынша 0,1%-ға аздап ұлғайды (жыл басынан бері 1,5%-ға ұлғайды) және 19 744,3 млрд теңге болды, айналыстағы қолма-қол ақша 2 102,9 млрд теңгеге дейін 1,7%-ға ұлғайды (8,0%-ға ұлғайды).

3. Ұлттық Банктің ақша-кредит саясаты саласындағы операциялары

Ұлттық Банктің 2018 жылғы 15 қазандағы шешімімен базалық мөлшерлеме +/-1%-дық¹ дәлізбен жылдық 9,25%-ға дейін көтерілді (2-график).

2-график. Базалық мөлшерлеменің және оның пайыздық дәлізінің серпіні

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары. 2018 жылғы қазанның соңында айналыстағы ноттардың көлемі бір айда 12,2%-ға ұлғайып (жыл басынан бері 19,4%-ға өсу), 3 801,0 млрд теңгені құрады.

Қысқа мерзімді ноттар эмиссиясының көлемі 2018 жылғы қазанда 7 200,9 млрд теңге болды. 35 аукцион, оның ішінде 5 864,6 млрд теңге сомаға 7 күндік ноттарды орналастыру бойынша 25 аукцион, 992,5 млрд теңге сомаға 1 айлық ноттарды орналастыру бойынша 5 аукцион, 42,3 млрд теңге сомаға 3 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион, 44,4 млрд теңге сомаға 6 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион және 257,1 млрд теңге сомаға 1 жылдық ноттарды орналастыру бойынша 3 аукцион өткізілді.

Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноттарын өтеу көлемі 2018 жылғы қазанда 6 716,8 млрд теңгені құрады.

Орташа алынған кірістілік орналастырылған 7 күндік ноттар бойынша 8,60%, 1 айлық ноттар бойынша – 8,57%, 3 айлық ноттар бойынша – 8,73%, 6 айлық ноттар бойынша – 8,85% және 1 жылдық ноттар бойынша – 8,50% болды.

Тұрақты қолжетімді ақша-кредит саясатының құралдары. 2018 жылғы қазанның соңында Ұлттық Банктің ашық позициясының көлемі тікелей РЕПО операциялары бойынша 206,4 млрд теңге, кері РЕПО операциялары бойынша 213,1 млрд теңге, Ұлттық Банктегі банктік депозиттер бойынша 451,4 млрд теңге болды.

Ұлттық Банктің ақша нарығындағы операцияларының теріс сальдосы (Ұлттық Банктің ашық позициясы) ашық нарықтағы операциялар бойынша және тұрақты қолжетімді құралдар бойынша бір айда 639,3 млрд теңгеге ұлғайды және қазанның соңындағы жағдай бойынша 3,3 трлн теңге болды.

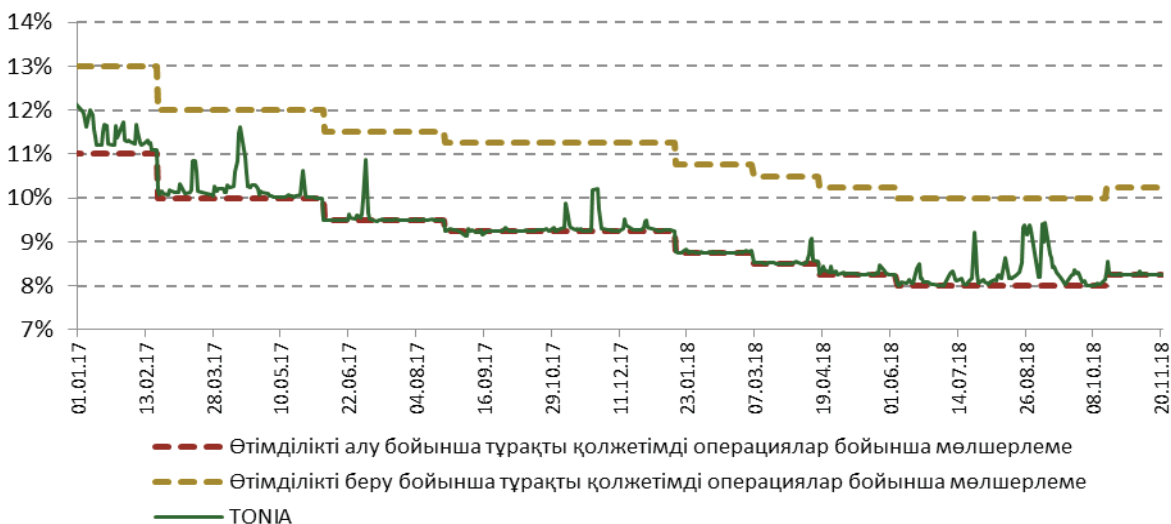
Ақша нарығында ақша-кредит саясатының операцияларын жүргізу кезінде таргеттелетін (нысаналы) мөлшерлеме болып табылатын TONIA индикаторы² 2018 жылғы қазанда Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемесінің пайыздық дәлізінің төменгі шегі деңгейінде қалыптасты. Қазанда TONIA-ның орташа алынған мәні жылдық 8,18% (2018 жылғы қыркүйекте – 8,44%) болды.

¹ Бірмезгілде ресми қайта қаржыландыру мөлшерлемесі ұқсас деңгейге (9,25%) дейін көтерілді.

² Биржада МБҚ-мен автоматты РЕПО секторында жасалған, РЕПО-ны мерзімі бір жұмыс күніне ашу мәмілелері бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме

3-график. Таргеттелетін индикатордың серпіні, %

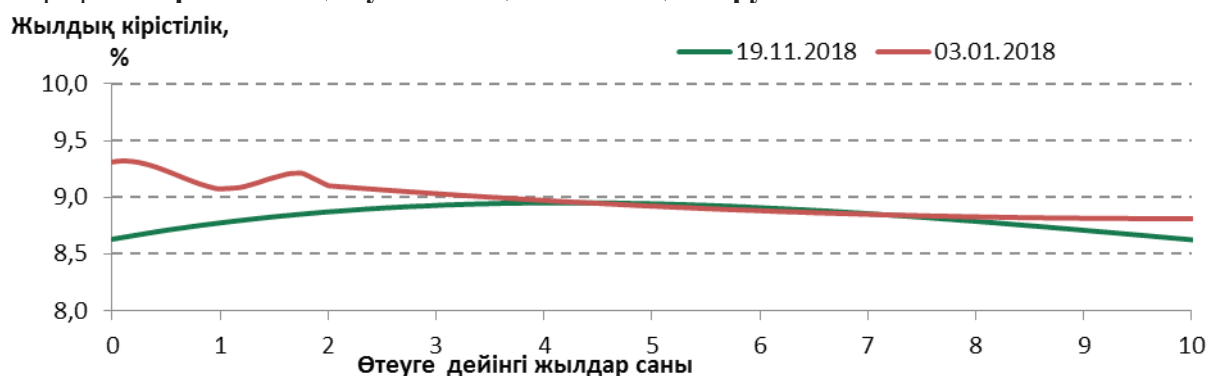

Кірістілік қисығын қалыптастыру. 2018 жылғы қазанда Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі мемлекеттік бағалы қағаздарды орналастыруды жүзеге асырған жоқ.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі 2018 жылғы қазанның соңында 7 223,2 млрд теңге болды.

Бұл ретте кірістілік қисығының қысқа мерзімді және орта мерзімді секторларының бойымен төмендеуі және оның нысанының біртіндеп қалпына келуі жалғасуда (4-график).

4-график. Кірістіліктің тәуекелсіз қисығының өзгеруі

4. 2018 жылғы қазандағы валюта нарығы

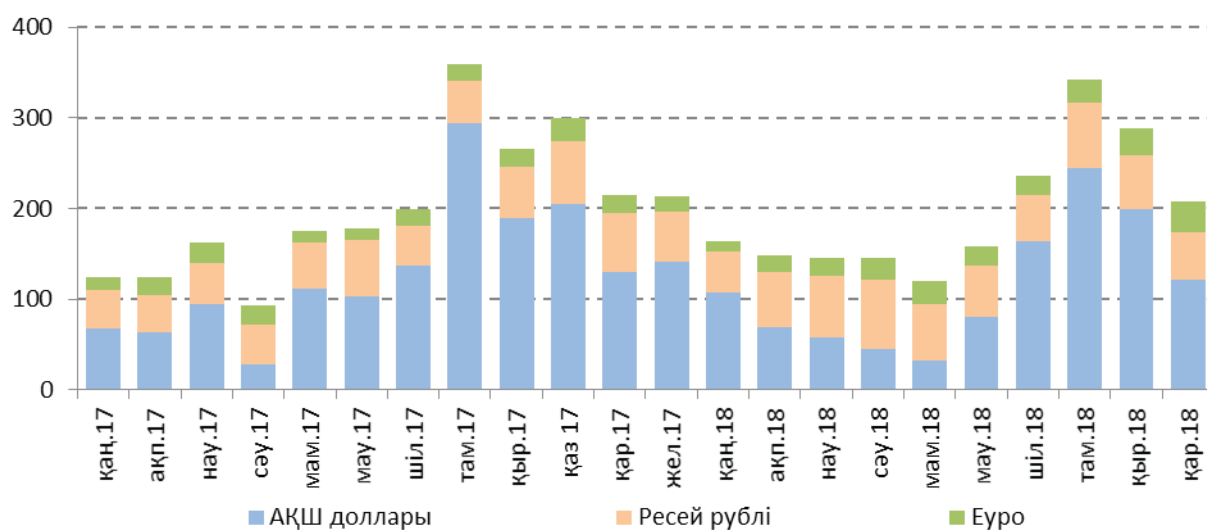
2018 жылғы қазанда теңгенің айырбастау бағамы бір АҚШ доллары үшін 360,65-373,71 теңге аралығында өзгерді. 2018 жылғы қазанның соңында теңгенің АҚШ долларына қатысты биржалық бағамы бір айда 1,6%-ға төмендеп (жыл басынан бастап 11,0%-ға әлсіреді), бір АҚШ доллары үшін 368,95 теңге болды.

KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялардың жалпы көлемі бір айда 15,0 млрд АҚШ доллары (бір айда 3,2%-ға ұлғаю), оның ішінде Қазақстан қор биржасындағы биржалық сауда-саттықтардың көлемі – 2,6 млрд АҚШ доллары (32,8%-ға азаю), биржадан тыс валюта нарығындағы операциялардың көлемі – 12,4 млрд АҚШ доллары (16,0%-ға ұлғаю) болды. Бір еншілес банктің валюталық тәуекелдерден меншікті капиталды хеджирлеумен байланысты операцияларының көлемі алдыңғы аймен салыстырғанда 19,2%-ға азайып, 8,6 млрд АҚШ долларын құрады. Бұл ретте, олардың биржадан тыс сауда-саттықтардың жалпы көлемінен үлесі 69,7%-ды құрады (2018 жылғы қыркүйекте 67,8%). Аталған операция ішкі валюта нарығындағы шетел валютасына сұраныс немесе ұсыныс көлеміне әсер етпейді.

2018 жылғы қазанда халық нетто-негізде 208,5 млрд теңге сомаға барабар қолма-қол шетел валютасын сатып алды. Шығыстардың негізгі көлемі АҚШ долларын – 57,9% немесе 120,8 млрд теңге, Ресей рублін – 25,6% немесе 53,3 млрд теңге, еуро – 16,1% немесе 33,6 млрд теңге сатып алуға бағытталды. Алдыңғы аймен салыстырғанда аталған шығыстар 28,3%-ға азайды, бұл шетел валютасына маусымдық сұраныстың азаюына байланысты болды. Валюта түрлеріне бөлгенде АҚШ долларын сатып алуға шығыстар 39,5%-ға, Ресей рублі – 9,1%-ға азайды, еуро сатып алуға шығыстар 9,1%-ға ұлғайды (5- график).

5-график. Айырбастау пункттерінің қолма-қол шетел валютасын нетто-сату серпіні, млрд теңге

Айырбастау пункттерінің қолма-қол шетел валютасын нетто-сатуының жалпы көлемін 2018 жылғы 10 ай бойынша (2,0 трлн теңге) өткен жылғы ұқсас кезеңнің көрсеткіштерімен (1,2%-ға төмендеу) салыстыруға болады.

5. 2018 жылғы қазанның соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

Резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің көлемі 2018 жылғы қазанның соңында алдыңғы айдың деңгейінде қала отырып, 17 641,4 млрд теңгені құрады. Заңды тұлғалардың депозиттері 9 317,9 млрд теңгеге дейін 0,4%-ға өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 8 323,5 млрд теңгеге дейін 0,5%-ға қысқарды.

Ұлттық валютамен депозиттердің көлемі бір айда 9 373,7 млрд теңгеге дейін 1,2%-ға өсті, шетел валютасында 8 267,7 млрд теңгеге дейін 1,5%-ға азайды. Долларлану деңгейі 2018 жылғы қазанның соңында 2017 жылғы желтоқсандағы 47,7%-бен салыстырғанда 46,9%-ды құрады.

Заңды тұлғалардың ұлттық валютамен депозиттері 2018 жылғы қазанда 5 129,8 млрд теңгеге дейін 1,6%-ға ұлғайды, шетел валютасында 4 188,1 млрд теңгеге дейін 1,1%-ға азайды (заңды тұлғалардың депозиттерінің 44,9%-ы).

Жеке тұлғалардың теңгемен депозиттері 4 243,9 млрд теңгеге дейін 0,9%-ға дейін ұлғайды, шетел валютасында 4 079,6 млрд теңгеге дейін 1,9%-ға азайды (жеке тұлғалардың депозиттерінің 49%-ы).

Мерзімді депозиттердің көлемі бір айда 1,9%-ға қысқарып, 12 005,5 млрд теңгені құрады. Олардың құрылымындағы ұлттық валютамен салымдар 6 170,8 млрд теңге, шетел валютасымен – 5 834,7 млрд теңгені құрады.

Банктік емес заңды тұлғалардың ұлттық валютамен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 7,1%-ды (2017 жылғы желтоқсанда – 8%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 10,7% -ды (11,7%) құрады.

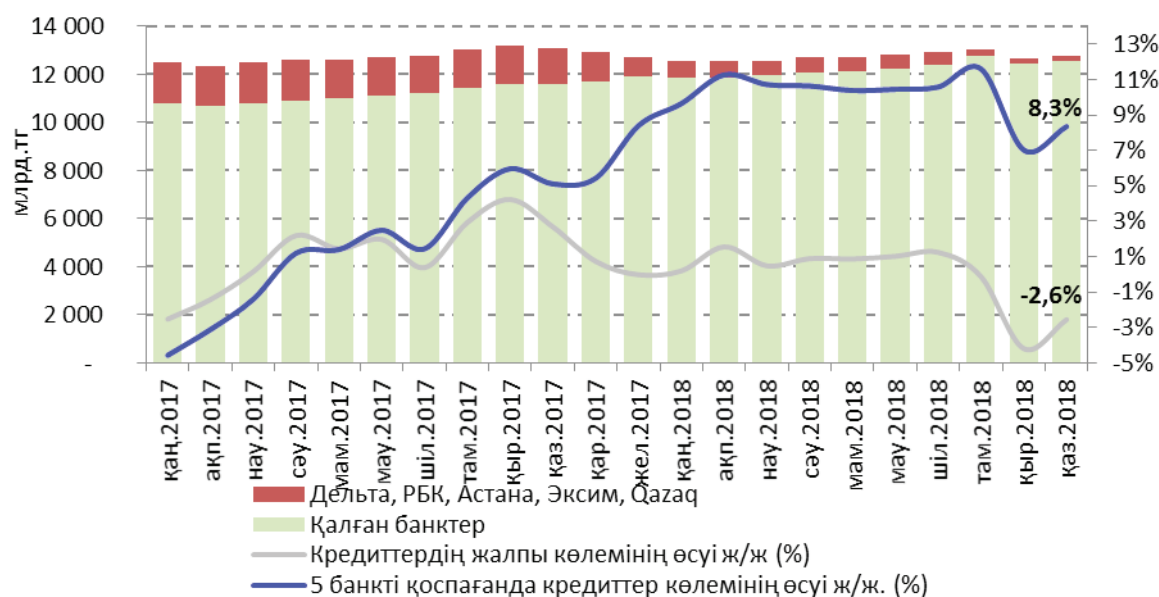

6. 2018 жылғы қазанның соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеу көлемі 2018 жылғы қазанның соңында 12 776,4 млрд теңгені құрады (бір айда 0,9%-ға ұлғаю). Заңды тұлғаларға кредиттердің көлемі 7 595,7 млрд теңгеге дейін 0,3%-ға ұлғайды, жеке тұлғалардыкі 5 180,8 млрд теңгеге дейін 1,7%-ға ұлғайды (6-график).

Қайта құрылымдауды бастан өткеріп жатқан және лицензиядан айырылған банктердің кредиттік портфелін есепке алмағанда, экономиканы кредиттеудің жылдық өсуі 8,3%-ды немесе 966,5 млрд теңгені құрайды.

5 -график. Экономиканы кредиттеу көлемінің серпіні

Ұлттық валютамен кредиттердің көлемі бір айда 9 845,9 млрд теңгеге дейін 0,9%-ға ұлғайды. Олардың құрылымында заңды тұлғаларға кредиттер өзгерген жоқ, ал жеке тұлғаларға кредиттер 1,9%-ға ұлғайды. Шетел валютасымен кредиттердің көлемі 2 930,5 млрд теңгеге дейін 0,6%-ға ұлғайды. Олардың құрылымында заңды тұлғаларға кредиттер 0,9%-ға ұлғайды, ал жеке тұлғаларға кредиттер 3,6%-ға азайды. Теңгемен кредиттердің үлес салмағы 2018 жылғы қазанның соңында 77,1%-ды құрады (2017 жылғы желтоқсанда – 73,7%).

Ұзақ мерзімді кредиттердің көлемі бір айда 10 917,5 млрд теңгеге дейін 0,8%-ға ұлғайды, ал қысқа мерзімді кредиттердің көлемі 1 859 млрд теңгеге дейін 1%-ға ұлғайды.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2 421,2 млрд теңгеге дейін 3,3%-ға (экономикаға кредиттердің жалпы көлемінен 19%) азайды.

Салалар бойынша бөлінген банктердің экономикаға кредиттерінің ең қомақты сомасы өнеркәсіп (жалпы көлемдегі үлесі – 15%), сауда (13,6%), құрылыс (6,3%), ауыл шаруашылығы (3,9%) және көлік (4,6%) сияқты салаларға тиесілі.

2018 жылғы қазанда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 12,5% (2017 жылғы желтоқсанда – 13,2%), жеке тұлғаларға – 17,3% (19,2%) болды.

7. 2018 жылғы қаңтар-қазандағы төлем жүйелері

2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының аумағында 20 төлем жүйесі, оның ішінде Ұлттық Банктің төлем жүйелері, ақша аудару жүйелері, төлем карточкаларының жүйелері мен өзге де төлем жүйелері жұмыс істейді.

2018 жылғы қаңтар-қазанда Ұлттық Банктің төлем жүйелері (Банкаралық ақша аудару жүйесі мен Банкаралық клиринг жүйесі) арқылы 669,9 трлн теңге сомаға 35,4 млн транзакция жүргізілді (2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда төлемдердің саны 19,3%-ға ұлғайды, төлемдер сомасы 6,1%-ға азайды). Орташа алғанда, бір күн ішінде аталған төлем жүйелері арқылы 3,3 трлн теңге сомаға 171,8 мың транзакция жүргізілді.

2018 жылғы қаңтар-қазанда Қазақстан эмитенттерінің төлем карточкаларын пайдалана отырып жүргізілген операцияларының көлемі 15,8 трлн теңге сомаға 632,7 млн транзакцияны құрады (2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда транзакциялардың саны 72,2%-ға ұлғайды, сомасы – 45,8%-ға өсті). Қазақстан эмитенттерінің төлем карточкаларын пайдалана отырып жүргізілген операцияларының жалпы құрылымында қолма-қол ақшасыз жасалған төлемдер санының үлесі 63,9%-ға дейін (2017 жылғы қаңтар-қазанда – 47,9%) өсті, қолма-қол ақшасыз жасалған төлемдер көлемінің үлесі 30,8%-ға (21,1%) дейін ұлғайды.

2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасында төлем карточкаларының шығарылымын 22 банк пен «Қазпочта» АҚ жүзеге асырды, эмиссияланған және таратылған төлем карточкаларының жалпы саны 21,8 млн бірлік болды. 2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша төлем карточкаларына қызмет көрсету желісі төмендегідей: 10,8 мың банкомат, 133,1 мың POS-терминал. 2018 жылғы 1 қарашада Қазақстанда төлем жасауға төлем карточкаларын қабылдайтын 78,7 мың сауда кәсіпорны жұмыс істеді, бұл олардың 2017 жылғы 1 қарашадағы санынан 3,7%-ға асты.

2018 жылғы қаңтар-қазанда халықаралық ақша аударымы жүйелері арқылы жіберілген ақша аударымдарының жалпы көлемі 562,0 млрд теңге сомаға 2,5 млн аударымды құрады. 2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда ақша аударымдары көлемінің өсуі 31,8%-ды құрады. Жөнелтілген аударымдардың жалпы көлемінен Қазақстаннан тыс жерлерге транзакциялардың жалпы санынан 89,8% (2,2 млн транзакция) және жалпы сомасынан 88,8% (499,2 млрд теңге) жіберілді. Қазақстан бойынша ақша аударымы жүйелері арқылы ақша аударымдарының жалпы санынан 10,2% (0,3 млн транзакция) және жалпы сомасынан 11,2% (62,8 млрд теңге) жүргізілді.

Осы кезеңде шетелден халықаралық ақша аударымдары жүйелері арқылы 293,3 млрд теңге сомаға 1,2 млн транзакция алынды.

8. 2018 жылғы қазандағы банк секторы

2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының банк секторында 28 банк жұмыс істейді.

Банк секторының жиынтық активтері 2018 жылғы 1 қарашада 24 538,0 млрд теңгені (жылдың басынан бері ұлғаю 1,6%) құрады. Активтердің құрылымында ең көп үлес кредиттерге – 50,4%, бағалы қағаздар портфеліне – 19,4%, қолма-қол ақша, аффинирленген бағалы металдар мен корреспонденттік шоттарға – 13,7% тиесілі.

90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар кредиттер (NPL) 1 089,5 млрд теңгені немесе несие портфелінің 8,17%-ын құрады.

Несие портфелі бойынша провизиялар 1 831,5 млрд теңге немесе несие портфелінің 13,7%-ы (2018 жылдың басында – 2 126,4 млрд теңге немесе 15,6%) мөлшерінде қалыптасты.

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің мөлшері 2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 21 588,2 млрд теңгені (жылдың басынан бастап ұлғаю 2,2%-ды) құрады. Банктер міндеттемелерінің құрылымында ең жоғары үлесті клиенттердің салымдары – 77,8%-ды, айналысқа шығарылған бағалы қағаздар – 6,8%-ды, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан алынған қарыздар – 3,7%-ды иеленеді.

Жиынтық міндеттемелерде банктердің Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы міндеттемелері 2018 жылдың басымен салыстырғанда 5,56%-дан 5,95%-ға дейін (1 227,6 млрд теңгеге дейін) ұлғайды.

2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша банк секторының жиынтық меншікті капиталы 2018 жылғы қаңтар-қазанда 2,6%-ға азайып, 2 949,8 млрд теңге болды.

Таза пайда (ағымдағы кірістердің ағымдағы шығыстардан асып кетуі) 566,5 млрд теңгені құрады.

Екінші деңгейдегі банктердің таза пайыздық маржасы және пайыздық спреді 2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша тиісінше 5,11% және 4,01% болды.

9. 2018 жылғы қазандағы сақтандыру секторы

2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша сақтандыру секторында 30 сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы жұмыс істейді.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 2018 жылғы 1 қарашада 990,4 млрд теңге (жылдың басынан бері 7,0%-ға өсті) болды.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының міндеттемелері жыл басынан бері 528,4 млрд теңгеге дейін 2,9%-ға ұлғайды.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін қалыптастырған сақтандыру резервтерінің көлемі жыл басынан бері 475,4 млрд теңгеге дейін 3,2%-ға өсті.

Меншікті капитал 462,0 млрд теңге (жыл басынан бері 12,2%-ға өсу) болды.

Сақтандыру сыйлықақылары 2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 2017 жылғы ұқсас көрсеткішпен салыстырғанда 317,7 млрд теңгеге дейін 1,9%-ға ұлғайды, олардың ішінде тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 286,3 млрд теңге болды.

2018 жылғы он айдың қорытындысы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары 2017 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 66,6 млрд теңгеге дейін 23,5%-ға ұлғайды. Жиынтық сақтандыру сыйлықақыларында «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының үлесі 21,0%, 2017 жылғы 1 қарашада 17,3% болды.

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 74,2 млрд теңгені немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 23,4%-ын құрады. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының 79,8%-ы Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне қайта сақтандыруға берілді.

2018 жылдың басынан бастап жүргізілген сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі (қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде) 58,2 млрд теңге болды, ол 2017 жылдың ұқсас кезеңінен 4,7%-ға аз.

10. 2018 жылғы қаңтар-қазандағы зейнетақы жүйесі

Салымшылардың (алушылардың) зейнетақы жинақтары 2018 жылғы қаңтар-қазанда 1 261,8 млрд теңгеге (16,2%) ұлғайып, 2018 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 9 042,5 млрд теңгені құрады.

2018 жылғы 1 қарашада 3 490,4 млрд теңге болған зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен «таза» кіріс 2018 жылғы қаңтар-қазанда 715,5 млрд теңгеге ұлғайды.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың жеке зейнетақы шоттарының саны (зейнетақы жинақтары жоқ ЖЗШ-ны есептегенде) 2018 жылғы 1 қарашада 9,8 млн шотты құрады.

2018 жылғы қаңтар-қазанда зейнетақы төлемдерінің сомасы 143,4 млрд теңгені құрады.

2018 жылғы 1 қарашада БЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелінің негізгі үлесі, бұрынғыша, ҚР мемлекеттік бағалы қағаздарына және ҚР эмитенттерінің корпоративтік бағалы қағаздарына (зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің тиісінше 49,1%-ы және 23,7%-ы) тиесілі.

11. Экономиканың нақты секторы кәсіпорындарына жүргізілген 2018 жылғы 3-тоқсандағы мониторинг нәтижелері туралы

Экономиканың нақты секторындағы 2018 жылғы 3-тоқсандағы ахуалды бағалау мақсатында 2018 жылғы қазанда кәсіпорындарға кезекті мониторинг жүргізілді. Ел экономикасының

негізгі салаларын көрсететін мониторингке қатысушы кәсіпорындардың саны 3116 болды, оның ішінде орта және ірі кәсіпорындар – 1556. Кәсіпорындар мониторингінің нәтижелері экономиканың нақты секторындағы оң үрдістердің сақталуын көрсетіп отыр, олар алдыңғы тоқсанда да байқалды.

2018 жылғы 3-тоқсанда жалпы алғанда нақты сектор бойынша дайын өнімге сұраныс ұлғайды, диффузиялық индекс³ (ДИ) 52,5 болды. Тауар өндіру секторында сұраныс қызмет көрсету секторына қарағанда көп өсті (тиісінше ДИ=53,8 және 51,2). Дайын өнімге бағаның өсу қарқыны өткен тоқсанмен салыстырғанда айтарлықтай төмендеді (ДИ 57,6-дан 53,8-ге дейін төмендеді), сондай-ақ шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқынының баяулағаны байқалды (ДИ=62,9).

2018 жылғы 4-тоқсанда кәсіпорындардың күтулері бойынша дайын өнімге сұраныстың өсуі (ДИ=53,2) сақталады, ал дайын өнім бағасының өсуі шамалы ұлғаяды (ДИ=54,9). Шикізат пен материалдардың бағасы қалыпты жоғары деңгейде қалады (ДИ= 63,0).

2018 жылғы 3-тоқсанда инвестициялық белсенділік айтарлықтай өзгерген жоқ. Көптеген кәсіпорын меншікті қаражат есебінен негізгі және айналым қаражатын қаржыландырады (тиісінше 67,9% және 83,2%). Негізгі құрал-жабдықтарды қаржыландыру үшін банктік қарыздарды пікіртерім жасалған кәсіпорындардың 6,4%-ы пайдаланды, айналым қаражатын қаржыландыру үшін кәсіпорындардың 16,4%-ы пайдаланды.

2018 жылғы 3-тоқсанда кредит және бұрын ашылған кредит желісі арқылы кезекті транш алған кәсіпорындардың үлесі шамалы 17,7%-ға дейін (2018 жылғы 2-тоқсандағы 16,7%-дан) ұлғайды. Банктердің кредиттері бойынша мерзімі өткен (90 күннен астам) берешегі бар кәсіпорындардың үлесі 3,4%-ды құрады. 2018 жылғы 4-тоқсанда кредит алу үшін 16% кәсіпорының өтініш беруге ниеті бар.

Шетел валютасымен кредиттер бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме деңгейі 7,0%-дан 7,3%-ға дейін ұлғайды, теңгемен кредиттер бойынша 13,2%-дан 13,1%-ға дейін төмендеді.

³ Диффузиялық индекс 50 деңгейінен жоғары (төмен) болған сайын көрсеткіштің өсу (түсу) қарқыны соншалықты жоғары (төмен) болады, 50 деңгейі өзгерістің болмауын білдіреді.

Коллекциялық монеталарды айналысқа шығару туралы

2018 жылғы 28 қараша

Алматы қ.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2018 жылғы 28 қарашада номиналы 5 000 және 500 теңгелік күмістен, номиналы 200 және 100 теңгелік мельхиор қоспасынан «Көшпенділердің ғибадат жануарлары – тотемдері» монеталар сериясынан «Көкбөрі» коллекциялық монеталарын айналысқа шығарады.

Көкбөрі (көк қасқыры) – ежелгі түріктердің нанымдарында басты тотемдік жануарлардың бірі. Рух-баба, рух-қорғаушы, бүкіл әлемді басқаратын тәңір. Көшпенді халықтың наным-сенімінде қасқыр көк аспанмен байланысты барынша маңызды нышандардың бірі болып есептелді.

Номиналы 5 000 және 500 теңгелік «Көкбөрі» монеталарының сипаттамасы:

Монеталардың бет және сырт жақтарындағы бейнелері бірдей. Монеталар алтындату технологиясын қолдана отырып күмістен жасалған және гауһар қондырмасы бар.

Монеталардың бет жағында (аверсінде) ұлттық ою-өрнектің қоршауында соғылған жылы, номиналы, Қазақстан теңге сарайының тауар белгісі және монета дайындалған металды, оның сынамын және массасын білдіретін жазба орналасқан. Монетаны айналдыра «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ • REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазба бар.

Монеталардың сырт жағында (реверсінде) гауһар қондырмасы бар қасқырдың басының натуралистік және трафареттік бейнесі бар композиция және «Көкбөрі» деген жазба орналасқан. Монетаны айналдыра сақтардың жануарлар стилінде орындалған қасқырдың сұлбасы бар жалпақ жиек бейнеленген.

Номиналы 200 және 100 теңгелік «Көкбөрі» монеталарының сипаттамасы:

Монеталар мельхиор қоспасынан дайындалған. Номиналы 200 теңгелік монетада алтындату технологиясы қолданылған.

Монеталардың бет жағында (аверсінде) ұлттық ою-өрнектің қоршауында соғылған жылы, номиналы, Қазақстан теңге сарайының тауар белгісі орналасқан. Монетаны айналдыра «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ • REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазба бар.

Монеталардың сырт жағында (реверсінде) қасқырдың басының натуралистік және трафареттік бейнесі бар композиция және «Көкбөрі» деген жазба орналасқан. Монетаны айналдыра сақтардың жануарлар стилінде орындалған қасқырдың сұлбасы бар жалпақ жиек бейнеленген.

Номиналы 5 000 теңгелік монеталар 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 25 oz (777,5 гр.), диаметрі – 100 мм, диаметрі 2 мм болатын бір гауһартас орнатылған, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 200 дана;

Номиналы 500 теңгелік монеталар 925 сынамды күмістен жасалған, массасы – 31,1 гр., диаметрі – 38,61 мм, диаметрі 1 мм болатын бір гауһартас орнатылған, дайындау сапасы – «proof», таралымы – 3 000 дана;

Номиналы 200 теңгелік монеталар мельхиор қоспасынан жасалған, массасы – 15 гр., диаметрі – 33 мм, дайындау сапасы – «proof-like», таралымы – 3 000 дана;

Номиналы 100 теңгелік монеталар мельхиор қоспасынан жасалған, массасы – 11,17 гр., диаметрі – 31 мм, дайындау сапасы – «brilliant uncirculated», таралымы – 30 000 дана.

Номиналы 5000, 500, 200 және 100 теңгелік коллекциялық монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Коллекциялық монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған.

Күміс монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі нөмірлік сапа сертификатымен жабдықталған.

«Proof-like» дайындау сапасы бар мельхиор қоспасынан дайындалған монеталар кәдесыйлық ораумен шығарылады.

«Brilliant uncirculated» дайындау сапасы бар мельхиор қоспасынан дайындалған монеталар арнайы полиграфиялық ораумен шығарылады.

Коллекциялық монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық аумақтық филиалдарында, сондай-ақ www.nationalbank.kz сайтындағы Интернет-дүкен арқылы сатып алуға болады.

Қазақстан Республикасының
Әділет министрлігінде
2018 жылғы 18 сәуірде
№ 16772 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 наурыз

№ 48

Банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды, Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдерін бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 86-1) тармақшасына және «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 61-5-бабының 7-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Мыналар:

1) осы қаулыға 1-қосымшаға сәйкес Банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптар;

2) осы қаулыға 2-қосымшаға сәйкес Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдері бекітілсін.

2. «Екінші деңгейдегі банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпарат жүйелерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2001 жылғы 31 наурыздағы № 80 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1517 болып тіркелген) күші жойылды деп танылсын.

3. Ақпараттық қауіп және киберқорғау басқармасы (Перминов Р.В.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он

күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

6. Осы қаулы, 2018 жылғы 1 желтоқсаннан бастап қолданысқа енгізілетін осы қаулының 1-тармағының 1) тармақшасын және 2-тармағын қоспағанда, алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптар (бұдан әрі – Талаптар) «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 86-1) тармақшасына, «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 61-5-бабының 7-тармағына сәйкес әзірленді және банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі - ұйым) ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Талаптарда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ақпаратты штаттық тасымалдаушы – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым объектісінің құрамдас бөлігі болып табылатын ақпаратты тасымалдаушы;

2) ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпарат – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның немесе оның жекелеген объектілерінің жұмысында жеке немесе сериялық туындайтын, олардың тиісінше жұмыс істеуіне қауіп келтіретін іркілістер туралы ақпарат және (немесе) банктің, ұйымның электрондық ақпараттық ресурстарын заңсыз алу, көшіру, тарату, модификациялау, жою немесе бұғаттауға арналған талаптар;

3) ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтарды, іркілістерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы (бұдан әрі – ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы) – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның немесе оның жекелеген объектілерінің жұмысында жеке немесе сериялық туындайтын, олардың тиісінше жұмыс істеуіне қауіп келтіретін іркілістер және (немесе) банктің, ұйымның электрондық ақпараттық ресурстарын заңсыз алу, көшіру, тарату, модификациялау, жою немесе бұғаттауға арналған талаптар;

4) ақпараттық жүйенің АТ-менеджері – банктің ақпараттық жүйені ақпараттық жүйенің бизнес-иесінің талаптарына сәйкес келетін күйде ұстап тұруға жауапты қызметкері немесе бөлімшесі (қызметкерлері немесе бөлімшелері);

5) ақпараттық жүйенің немесе шағын жүйесінің бизнес-иесі – банктің, ұйымның ақпараттық жүйе автоматтандыратын негізгі бизнес-процестің иесі болып табылатын бөлімшесі (қызметкері);

6) ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымды қорғау шегі – банктің, ұйымның ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымын сыртқы ақпараттық желілерден оқшаулайтын және ақпараттық қауіпсіздік қауіпінен қорғауды қамтамасыз ететін бағдарламалық-ақпараттық құралдарының жиынтығы;

7) ақпараттық қауіпсіздік – электрондық ақпараттық ресурстардың, ақпараттық жүйелердің және ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның сыртқы және ішкі қауіптерден қорғалу жай-күйі;

8) ақпараттық қауіпсіздік қатері – ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларының пайда болуының алғышарттарын туындататын жағдайлардың және факторлардың жиынтығы;

9) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелі – банктің, ұйымның ақпараттық активтері құпиялылығының бұзылуы, тұтастығының немесе қолжетімділігінің қасақана бұзылуы салдарынан залалдың ықтимал пайда болуы;

10) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету – банктің, ұйымның ақпараттық активтерінің құпиялылық, тұтастық және қолжетімділік күйін ұстап тұруға бағытталған процесс;

11) алдын ала орнатылған есептік жазбалар – ақпараттық жүйелерді өндірушілер орнатқан есептік жазбалар;

12) артықшылық берілген есептік жазба – ақпараттық жүйеде жасалу, жойылу және басқа есептік жазбаларға кіру құқықтарын өзгерту артықшылықтары бар есептік жазба;

13) әкімшілендіру және мониторинг консолі – ақпараттық жүйені қашықтан басқаруды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жұмыс станциясы;

14) банктің, ұйымның ақпараттық активі – ақпараттың және оны сақтауға және (немесе) өңдеуге пайдаланылатын ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым объектісінің жиынтығы;

15) банктің, ұйымның ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымы (бұдан әрі – ақпараттық инфрақұрылым) – электрондық ақпараттық ресурстарды қалыптастыру және оларға қолжетімділік беру мақсатында технологиялық ортаның жұмыс істеуін қамтамасыз етуге арналған ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым объектілерінің жиынтығы;

16) бизнес-процесс – сыртқы (клиент) немесе ішкі (банктің, ұйымның қызметкері, бөлімшесі, басқа бизнес-процесс) тұтынушы үшін белгілі өнімді немесе қызметті жасауға бағытталған өзара байланысты іс-шаралар немесе міндеттер жиынтығы;

17) бизнес-процестің иесі – банктің, ұйымның бизнес-процестің жұмыс істеу циклына және банктің, ұйымның бизнес-процеске тартылған бөлімшелерінің қызметін үйлестіруге жауап беретін бөлімшесі (қызметкері);

18) виртуалды орта – аппараттық іске асырудан абстракцияланған және бұл ретте бір нақты ресурста орындалатын есептеуіш процестердің бір-бірінен қисынды оқшаулануын қамтамасыз ететін есептеуіш ресурстар немесе олардың қисынды бірігуі;

19) гипервизор – бірнеше операциялық жүйені бір серверде немесе компьютерде құруға және іске қосуға мүмкіндік беретін бағдарламалық немесе аппараттық-бағдарламалық қамтамасыз ету;

20) деректер беру хаттамасы – желіге қосылған екі және одан көп құрылғы арасында қосу мен айырбастауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін қағидалар мен іс-қимыл жиынтығы;

21) деректерді өңдеу орталығы – банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылым жүйелері және бөлшектері орналасатын арнайы бөлінген үй-жай;

22) желіаралық экран – ақпараттық инфрақұрылымның берілген қағидаларға сәйкес ол арқылы өтетін желілік трафикке бақылау мен фильтрациялауды жүзеге асыратын элементі;

23) жұмыс станциясы – банктің, ұйымның ақпараттық активін пайдаланушының стационарлық дербес компьютері;

24) кіру – ақпараттық активтерді пайдалану мүмкіндігі;

25) қауіпсіздіктің топтық саясаттары – ақпараттық жүйелердің құралдары арқылы іске асырылған ақпараттық қауіпсіздік қағидаларының үлгі жиынтықтары;

26) қосымша – ақпараттық жүйе пайдаланушысының қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз етуі;

27) резервтік көшірме – деректер зақымдалған немесе жойылған жағдайда оларды түпнұсқада немесе жаңадан орналастырылған орнында қалпына келтіруге арналған ақпарат тасымалдағыштағы деректер көшірмесі;

28) сигнатуралар – бағдарламалық кодты сәйкестендіретін деректер жиынтығы;

29) техникалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету – техникалық құралдарды (күзет және өрт дабылы, кіруді бақылау және басқару, бейнебақылау, өрт сөндіру, деректерді өңдеу орталығында температуралық режим мен ылғалдылықты бақылау жүйелерін) пайдалана отырып банктің, ұйымның қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесі;

30) технологиялық есептік жазба – ақпарат жүйесіндегі ақпараттық жүйелердің арасында бірегейлендіру жүргізуге арналған есептік жазба;

31) түзету шарасы – ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету барысында болған проблеманы, не оның бұзылу салдарын түзетуге бағытталған ұйымдастыру және техникалық іс-шараларының жиынтығы;

32) уәкілетті орган – қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті орган.

3. Банктердің, ұйымдардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мынадай талаптар қойылады:

- 1) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 2) ақпараттық активтерді санатқа жатқызуға қойылатын талаптар;
- 3) ақпараттық активтерге қол жеткізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 4) ақпараттық инфрақұрылымның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптар;
- 5) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі қызметті және қауіптерді анықтау мен талдау, шабуылдарға қарсы іс-қимыл және ақпараттық қауіпсіздік оқиғаларын зерттеу жөніндегі іс-шараларды мониторингтеуді жүзеге асыруға қойылатын талаптар;
- 6) ақпараттық жүйелердегі бұзылулар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздік оқиғалары туралы ақпаратты талдауға қойылатын талаптар;
- 7) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарына қойылатын талаптар;
- 8) үшінші тұлғаларды ақпараттық активтерге жіберу кезінде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптар;
- 9) ақпараттық қауіпсіздік жай-күйін ішкі тексеруге қойылатын талаптар;
- 10) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің процестеріне қойылатын талаптар.

2-тарау. Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

4. Банк, ұйым банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге арналған жалпы басқару жүйесінің бір бөлігі болып табылатын ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін құруды және оның жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

5. Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі банктің, ұйымның ақпараттық активтерінің банктің, ұйымның бизнес-процестері үшін әлеуетті залалдың ең төмен деңгейіне жол беретін қорғауын қамтамасыз етеді.

6. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің тиісті деңгейін, оның дамыту мен жақсартылуын қамтамасыз етеді.

7. Банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің қатысушылары:
- 1) басқару органы;
 - 2) атқарушы органы;
 - 3) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету міндеттері бойынша шешімдер қабылдауға уәкілетті алқалы орган (бұдан әрі – алқалы орган);
 - 4) ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі;
 - 5) ақпараттық технологиялар бөлімшесі;
 - 6) қауіпсіздік бөлімшесі;
 - 7) қызметкерлермен жұмыс жүргізу бөлімшесі;
 - 8) заң бөлімшесі;
 - 9) комплаенс-бақылау бөлімшесі;
 - 10) ішкі аудит бөлімшесі;
 - 11) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару бөлімшесі.

Ұйымда осы тармақтың 4), 5), 6), 7), 8), 9) 10) және 11) тармақшаларында көрсетілген бөлімшелердің функцияларын жауапты қызметкерлердің жүзеге асыруына рұқсат етіледі.

8. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін құру және оның жұмыс істеуі кезінде ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің және ақпараттық технологиялар бөлімшесінің тәуелсіздігін оларды банктің, ұйымның атқарушы органының әртүрлі мүшелеріне немесе банктің, ұйымның атқарушы органының тікелей басшысына қарату арқылы қамтамасыз етеді.

9. Банктің, ұйымның басқару органы ақпараттық қауіпсіздік саясатын бекітеді, онда мыналар:

1) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін құрудың мақсаттары, міндеттері және негізгі қағидаттары;

2) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің қолданылу аясы;

3) банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінде жасалатын, сақталатын және өңделетін ақпаратқа кіруге қойылатын талаптар және ақпараттың және оған кірудің мониторингі;

4) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызметке және қауіптерді анықтау және талдау, шабуылдарға қарсы іс-қимыл жасау және ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын тергеу бойынша іс-шараларға мониторинг жүзеге асыруға қойылатын талаптар;

5) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты жинауды, шоғырландыруды және сақтауды жүзеге асыруға қойылатын талаптар;

6) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратқа талдау жүргізуге қойылатын талаптар;

7) банк, ұйым қызметкерлерінің өздеріне жүктелген функционалдық міндеттерді атқару кезінде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге жауапкершілігі айқындалады.

10. Банктің, ұйымның басқару органы қорғалатын ақпараттың тізбесін, оның ішінде қызметтік, коммерциялық немесе өзге де заңмен қорғалатын құпия болып табылатын мәліметтер туралы ақпаратты (бұдан әрі – қорғалатын ақпарат) қамтитын тізбені және қорғалатын ақпаратпен жұмыс тәртібін бекітеді.

11. Банктің, ұйымның атқарушы органы ақпараттық қауіпсіздікті басқару процесін регламенттейтін ішкі құжаттарды, қарау банктің, ұйымның ішкі құжаттарында айқындалатын тәртібі мен кезеңділігін бекітеді.

12. Банк, ұйым алқалы органды құрады, оның құрамына ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің, ақпараттық қауіпсіздіктің тәуекелдерін басқару бөлімшесінің, ақпараттық технологиялар бөлімшесінің өкілдері, сондай-ақ қажет болған кезде банктің, ұйымның басқа бөлімшелерінің өкілдері кіреді. Банктің, ұйымның атқарушы органының басшысы не банктің, ұйымның атқарушы органының ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің қызметіне жетекшілік ететін мүшесі алқалы органның басшысы болып тағайындалады.

13. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі банк, ұйым ақпаратының құпиялылығын, тұтастығын және қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін құрады, банк, ұйым бөлімшелерінің ақпараттық қауіпсіздікті және қауіптерді анықтау және талдау, шабуылдарға қарсы іс-қимыл жасау және ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын тергеу жөніндегі іс-шараларды қамтамасыз ету бойынша қызметін үйлестіруді және бақылауды жүзеге асырады;

2) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздік саясатын әзірлейді;

3) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету процесін әдіснамалық қолдауын қамтамасыз етеді;

4) өз құзыреті шегінде банктің немесе ұйымның ақпараттық қауіпсіздігін басқарудың, қамтамасыз етудің және бақылаудың әдістерін, құралдарын және тетіктерін таңдауды, енгізуді және қолдануды жүзеге асырады;

5) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты жинауды, шоғырландыруды, сақтауды және өңдеуді жүзеге асырады;

6) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты талдауды жүзеге асырады;

7) алқалы органның ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі мәселелер бойынша шешім қабылдауы үшін ұсыныстар дайындайды;

8) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесін автоматтандыратын

бағдарламалық-техникалық құралдарын енгізуді және олардың тиісінше жұмыс істеуін, сондай-ақ оларға кіруді қамтамасыз етеді;

9) артықшылық берілген есептік жазбаларды пайдалану бойынша шектеулерді айқындайды;

10) банк, ұйым қызметкерлерінің ақпараттық қауіпсіздік мәселелері жөнінде хабардар болуын қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды ұйымдастырады және жүргізеді;

11) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің жай-күйінің мониторингін жүзеге асырады;

12) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің жай-күйі туралы банктің, ұйымның басшылығын хабардар етуді жүзеге асырады.

14. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесіне техникалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша функцияларды жүктеу мүмкіндігін айқындайды. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі олардың негізгі функцияларымен мүдделер қайшылықтарына апаратын функцияларды жүзеге асырмайды.

15. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің мынадай функцияларын басқа бөлімшелерге:

1) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету процесін автоматтандыратын бағдарламалық-техникалық құралдарын ендіру және әкімшілеуді – ақпараттық технологиялар жөніндегі бөлімшеге;

2) банк, ұйым қызметкерлерінің ақпараттық қауіпсіздік мәселелері жөнінде хабардар болуын қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды ұйымдастыруды және жүргізуді – қызметкерлермен жұмыс жүргізу бөлімшесіне;

3) ақпараттық қауіпсіздік жай-күйінің бұзылуына байланысты оқиғаларды және оқыс оқиғаларды есепке алуды және өңдеуді – қауіпсіздік бөлімшесіне немесе ақпараттық технологиялар бөлімшесіне тәуелді емес, жеке бөлініп шыққан оқыс оқиғаларды өңдеу бөлімшесіне беру мүмкіндігін айқындайды.

16. Ақпараттық технологиялар бөлімшесі мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылымының схемаларын әзірлейді;

2) кіру рұқсатын ақпараттық технологиялар бөлімшесіне қатысты емес ақпараттық жүйелердің АТ-менеджерлері беретін мамандандырылған ақпараттық активтерді қоспағанда, банктің, ұйымның пайдаланушыларға ақпараттық активтеріне кіру рұқсатын беруді қамтамасыз етеді;

3) банктің, ұйымның жүйелік және қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз етуді конфигурациялауды қамтамасыз етеді;

4) банктің, ұйымның ішкі құжаттарына сәйкес ақпараттық инфрақұрылымның үзіліссіз жұмыс істеуі, банктің ақпараттық жүйелері деректерінің құпиялылығы, тұтастығы және қолжетімділігі (ақпаратты резервтеуді және (немесе) мұрағаттауды және резервтік көшіруді қоса алғанда) бойынша белгіленген талаптардың орындалуын қамтамасыз етеді;

5) ақпараттық жүйелерді таңдау, ендіру, әзірлеу және тестілеуден өткізу кезінде ақпараттық қауіпсіздік талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

17. Қауіпсіздік бөлімшесі мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) банкте, ұйымда жеке басының қауіпсіздігі және техникалық қауіпсіздік шараларын іске асырады, оның ішінде кіру және объектішілік режимін ұйымдастырады;

2) банктің, ұйымның қызметкерлерін жұмысқа қабылдаған және жұмыстан босатқан кезде ақпараттық қауіпсіздік қауіптерінің туындауы тәуекелдерін барынша азайтуға бағытталған алдын алу іс-шараларын жүргізеді.

18. Қызметкерлермен жұмыс жүргізу бөлімшесі мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) банк, ұйым қызметкерлерінің, сондай-ақ қызмет көрсету туралы шарт бойынша жұмысқа тартылған адамдардың, стажерлардың, практиканттардың ақпаратты жария етпеу туралы міндеттемелерге қол қоюын қамтамасыз етеді;

2) банк, ұйым қызметкерлерінің ақпараттық қауіпсіздік саласында хабардар болуын арттыру процесін ұйымдастыруға қатысады.

19. Заң бөлімшесі банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелері бойынша ішкі құжаттарының құқықтық сараптамасын жүргізеді.

20. Комплаенс-бақылау бөлімшесі банктің, ұйымның заң бөлімшесімен бірлесе отырып Талаптардың 10-тармағында көзделген қорғалатын ақпараттың тізбесіне енгізуге жататын ақпараттың барлық түрін айқындайды.

21. Ішкі аудит бөлімшесі банктің, ұйымның ішкі аудит жүйесін ұйымдастыруды реттейтін банктің, ұйымның ішкі құжаттарына сәйкес банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің жай-күйін бағалауды жүргізеді.

22. Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару бөлімшесі Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9322 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 26 ақпандағы № 29 қаулысымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктерге арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларына 2-қосымшада көзделген функцияларды жүзеге асырады.

23. Банктің, ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің басшылары:

1) қызметкерлердің банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптарды (бұдан әрі - ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптары) қамтитын ішкі құжаттарымен танысуын қамтамасыз етеді;

2) олар басқаратын бөлімшелерде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін дербес жауапкершілік атқарады.

24. Ақпараттық жүйелердің немесе шағын жүйелердің бизнес-иелері:

1) өнімдерді және қызметтерді құру, ендіру, модификациялау, клиенттерге беру кезінде ақпараттық қауіпсіздік талаптарының сақталуы үшін жауап береді;

2) ақпараттық жүйелерге кіру матрицаларының жаңартылуын қалыптастырады және қолдайды.

25. Банктің, ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлері:

1) банкте, ұйымда қабылданған ақпараттық қауіпсіздік талаптарының орындалуы үшін жауап береді;

2) өздерінің функционалдық міндеттері шеңберінде олар өзара іс-әрекет жасайтын үшінші тұлғалардың ақпараттық қауіпсіздік талаптарын орындауын, оның ішінде аталған талаптарды үшінші тұлғалармен жасалған шарттарға енгізу арқылы бақылайды;

3) өзінің тікелей басшысына және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесіне ақпараттық активтермен жұмыс істеу кезіндегі барлық күдікті жағдайлар мен бұзушылықтар туралы хабарлайды.

26. Егер банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету функциялары тысқары ұйымдарға берілсе, атқарушы органының ақпараттық қауіпсіздік мәселелеріне жетекшілік ететін мүшесі ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге жауапты болып табылады.

27. Банк, ұйым жыл сайын есепті жылдан кейінгі жылдың 10 қаңтарынан кешіктірмей уәкілетті органға ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің жай-күйі және оның Талаптарға сәйкестігі туралы ақпарат (бұдан әрі – ақпарат) береді.

28. Ақпарат еркін нысандағы мәтін түрінде жасалады және ұсынылатын деректердің құпиялылығы мен түзетілмеуін қамтамасыз ететін криптографиялық қорғау құралдарымен ақпаратты кепілді жеткізудің тасымалдау жүйесін пайдалана отырып, уәкілетті органға ұсынылады.

29. Ақпаратта мыналар:

1) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің қолданылу аясы және оның қатысушылары, олардың функционалының Талаптарға сәйкестігін көрсете отырып;

2) ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін құруды және оның жұмыс істеуін реттейтін құжаттардың болуы;

3) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін пайдаланылатын бағдарламалық-техникалық құралдарының болуы және сандық құрамы;

4) операторлармен жасалған қызметтер көрсету туралы шарттарда ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша талаптардың және міндеттемелердің болуы;

5) деректер өңдеудің резервтік орталықтарының болуы, материалдық-техникалық жабдық-

талуы және дайындығы;

б) банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін және ақпараттық активтерін Талаптарға сәйкестендіру бойынша жүргізілген іс-шаралар туралы мәліметтер қамтылады.

30. Уәкілетті орган банктің, ұйымның Талаптарға сәйкестігін бағалауды 3 (үш) жылда кемінде бір рет жүзеге асырады.

3-тарау. Ақпараттық активтерді санатқа жатқызуға қойылатын талаптар

31. Банк, ұйым ақпараттық активтерді санатқа жатқызуды оларды оларда сақталатын және өңделетін ақпараттың маңыздылығының ең жоғары деңгейінің негізінде маңызды және маңызды емеске бөлу арқылы жүзеге асырады.

32. Банк, ұйым маңызды ақпараттық активтердің олардың иелерін көрсете отырып, тізбесін қалыптастырады.

33. Банк, ұйым Талаптарға сәйкес маңызды санатына жатқызылған ақпараттық активтердің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

34. Банк, ұйым маңызды емес санатына жатқызылған ақпараттық активтерді қорғау әдістері мен құралдарын дербес айқындайды.

35. Қорғалатын ақпаратты анықтау кезінде банк, ұйым оны ықтимал зиянды бағалау негізінде маңызды және маңызды емеске бөлу арқылы банктің, ұйымның ақпаратты санатқа жатқызу процесін реттейтін ішкі құжатында айқындалған тәртіппен оны санатқа жатқызады.

4-тарау. Ақпараттық активтерге кіруді ұйымдастыруға қойылатын талаптар

36. Банктің, ұйымның ақпараттық активтеріне нақты кіруді ұсыну банктің ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

37. Қызметкерлерге ақпаратқа кіру олардың функционалдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде беріледі.

38. Банктің, ұйымның маңызды ақпараттық активтер санатына жатқызылған ақпараттық жүйелерге (бұдан әрі – маңызды ақпараттық жүйелер) кіруді ұсыну ақпараттық жүйелерді пайдаланушылардың кіру құқықтарының олардың функционалдық міндеттеріне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін рольдерді қалыптастыру және енгізу арқылы жүргізіледі. Осындай рольдердің жиынтығы ақпараттық жүйеге кіру матрицасы болып табылады, банк немесе ұйым оны электрондық нысанда немесе қағаз тасымалдағышта қалыптастырады.

39. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелеріне кіру матрицаларын құру және пайдалану процесі Талаптардың 11-тарауына сәйкес банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерге кіруді басқару процесін реттейтін ішкі құжатында айқындалады.

40. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелеріне кіру ақпараттық жүйелерді пайдаланушыларды сәйкестендіру және бірегейлендіру арқылы жүзеге асырылады.

Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерін пайдаланушыларды сәйкестендіру және бірегейлендіру мынадай тәсілдердің бірі арқылы:

«есептік жазба (сәйкестендіруші) – пароль» деген жұпты енгізу немесе екі факторлық бірегейлендіру тәсілдерін қолдану арқылы;

биометриялық және (немесе) криптографиялық және (немесе) аппараттық бірегейлендіру тәсілдерін пайдалану арқылы жүргізіледі.

41. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінде пайдаланушылардың дербестендірілген есептік жазбалары ғана пайдаланылады.

42. Технологиялық есептік жазбаларды пайдалануға және жаңартылуына дербес жауапкершілік атқаратын адамдарды көрсете отырып, әрбір ақпараттық жүйе үшін ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі басшысының келісімімен ақпараттық технологиялар бөлімшесінің басшысы

бекітетін осындай есептік жазбалардың тізбесіне сәйкес технологиялық есептік жазбаларды пайдалануға жол беріледі.

43. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінде Талаптардың 11-тарауына сәйкес әзірленген банктің, ұйымның ішкі құжатында айқындалатын есептік жазбаларды және парольдерді басқару, сондай-ақ пайдаланушылардың есептік жазбаларын оқшаулау бойынша функциялар пайдаланылады.

5-тарау. Ақпараттық инфрақұрылымның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

44. Банктің, ұйымның ақпараттық технологиялар бөлімшесі банктің мыналарды:

1) элементтерінің нақты орналасқан жерін көрсете отырып, ақпараттық инфрақұрылымының жалпы схемасын;

2) ақпараттық инфрақұрылым тораптарының (телекоммуникациялық құрылғылардың, серверлердің және онда орналасқан операциялық жүйелердің, дерекқорын және қосымшаларды басқару жүйелерінің) жауапты әкімшілерінің тізбесін айқындайтын ішкі құжаттарын әзірлейді.

45. Ақпараттық жүйенің АТ-менеджері ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің келісімімен банктің, ұйымның мыналардың:

1) операциялық жүйелердің;

2) дерекқорын басқару жүйелерінің;

3) телекоммуникациялық құрылғылардың;

4) ақпараттық жүйелердің;

5) ақпараттық инфрақұрылымның, жұмыс станцияларының және мобильді құрылғылар тораптарының және түпкі нүктелерінің үлгі теңшеулерін айқындайтын ішкі құжаттарын әзірлейді.

46. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі маңызды ақпараттық жүйелерде жүйелік және конфигурациялық файлдардың, сондай-ақ аудиторлық із журналдарының қауіпсіздігі мен тұтастығы теңшеулерінің өзгеруін бақылау жүйелерін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

47. Банк, ұйым авторизацияланбаған құрылғылардың не теңшеулері банктің, ұйымның ішкі құжатында белгіленген ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету тәртібіне қайшы келетін құрылғылардың ақпараттық инфрақұрылымына кіру тәуекелін төмендететін ұйымдастыру іс-шараларын жүргізеді және (немесе) бағдарламалық-техникалық құралдарды орнатады.

48. Әрбір ақпараттық жүйенің немесе шағын жүйенің бизнес-иесі анықталады. Инфрақұрылымдық ақпараттық жүйелер үшін ақпараттық технологиялар бөлімшесі бизнес-иесі болып табылады.

49. Ақпараттық инфрақұрылым объектілерін құруға (жаңғыртуға) техникалық тапсырмаларды әзірлеу кезінде ақпараттық жүйенің немесе шағын жүйенің бизнес-иесі ақпараттық қауіпсіздік талаптарын ескереді.

50. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінің қауіпсіздігін оларды әзірлеу және пайдалану барысында қамтамасыз ету Талаптардың 11-тарауына сәйкес жүзеге асырылады.

51. Банк, ұйым жұмыс істеуге қабілетті ақпараттық жүйенің көшірмесін қалпына келтіруді қамтамасыз ететін маңызды ақпараттық жүйелер деректерінің, олардың файлдарының және теңшеулерінің резервтік сақталуын қамтамасыз етеді.

Ақпаратты резервтік көшіру, сақтау, қалпына келтіру тәртібі мен кезеңділігі, резервтік көшірмелерден маңызды ақпараттық жүйелердің жұмыс істеу қабілетін қалпына келтіруді тестілеуден өткізу кезеңділігі банктің, ұйымның ішкі құжатында айқындалады.

52. Банк, ұйым Талаптардың 11-тарауына сәйкес әзірленген банктің, ұйымның ішкі құжатында белгіленген тәртіппен ақпараттық инфрақұрылымды вирусқа қарсы қорғауды қамтамасыз етеді.

53. Банктің, ұйымның деректерді өңдеу орталықтарының нақты қауіпсіздігін қамтамасыз ету тәртібі Талаптардың 11-тарауына сәйкес әзірленген банктің, ұйымның ішкі құжатында айқындалады.

54. Банк, ұйым қызметкерлерінің жұмыс станцияларына және корпоративтік мобильді құрылғыларына функционалды міндеттерді орындауға қажетті бағдарламалық қамтамасыз ету орнатылады.

55. Пайдалануға енгізу алдында банкте, ұйымда бағдарламалық қамтамасыз ету оның банктің, ұйымның ақпараттық қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі бойынша ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінде тексеруден өтеді.

56. Банк, ұйым банкте, ұйымда пайдалануға рұқсат етілетін бағдарламалық қамтамасыз етудің және жабдықтың тізбесін айқындайды. Бағдарламалық қамтамасыз ету Талаптардың 55-тармағына сәйкес тексеру жүргізілгеннен кейін тізбеге енгізіледі.

57. Банктің, ұйымның ішкі құжатында Талаптардың 11-тарауына сәйкес банктің, ұйымның жұмыс станцияларының және мобильді құрылғыларының, сондай-ақ ақпарат тасымалдағыштарының және желілік ресурстарының қорғауын қамтамасыз ететін ұйымдастыру және техникалық шаралар айқындалады.

6-тарау. Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызметтің мониторингіне қойылатын талаптар және қауіптерді анықтау және талдау, шабуылдарға қарсы іс-қимыл жасау және ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын тергеу бойынша іс-шаралар

58. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызметтің және қауіптерді анықтау және талдау, шабуылдарға қарсы іс-қимыл жасау және ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын тергеу бойынша іс-шаралардың мониторингін жүргізеді.

59. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздік оқиғаларына мониторинг жүргізеді және ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын басқару.

Банктің, ұйымның мониторингті жүзеге асыратын бөлімшесіне қосымша бақылаулар енгізуге, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы анықталған жағдайда бизнес-процесті ішінара немесе толық тоқтатуға өкілеттіктер беріледі.

60. Банк, ұйым мониторингке жататын ақпараттық қауіпсіздік оқиғаларының тізбесін, оқиғалардың көздерін, кезеңділігін, мониторинг жүргізу қағидаларын және олардың әдістерін айқындайды.

61. Мониторингке жататын ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларының, оқиғалар көздерінің, кезеңділігінің тізбелері, мониторинг қағидалары және олардың әдістері бар статистиканы және мониторингтің тиімділігін ескере отырып, кемінде жылына бір рет қайта қаралады.

62. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздік оқиғасын ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларына жатқызу тәртібін айқындайды.

63. Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын басқару тәртібі банктің, ұйымның Талаптардың 11-тарауына сәйкес әзірленген ішкі құжатында айқындалады.

7-тарау. Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты талдау жүргізуге қойылатын талаптар

64. Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасын өңдеу нәтижесі бойынша ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының туындау себептеріне, оның тетігіне және салдарына жан-жақты талдау жүргізіледі. Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасына қатысты бағдарламалық-техникалық құралдардан техникалық деректерді жинау кезінде жинақталған деректердің сақталуы және өзгермеуі қамтамасыз етіледі.

65. Талдау нәтижесі бойынша қорытынды еркін нысанда дайындалады, онда ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы бойынша барлық ақпарат, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздіктің қайталанған оқыс оқиғасының болу ықтималын және ықтимал залалды төмендету мақсатында түзету шараларын қабылдау бойынша ұсыныстар көрсетіледі.

66. Туындау ықтималы жоғары және өте қысқа мерзімде төмендеуі мүмкін емес ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары үшін осындай ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын өңдеудің алгоритмін, оқыс оқиғаны және оның салдарын оқшаулау бойынша үлгі жедел шараларын, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын өңдеу әдістерін сипаттайтын құжаттар жасалады.

67. Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын талдау нәтижелерін, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларының туындау ықтималын және оларды ықтимал залалын барынша төмендету бойынша ұсынымдар жыл сайын алқалы органның қарауына енгізіледі және болашақта ақпараттық қауіпсіздіктің тәуекелдерін бағалау, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері мен құралдарын түзету, бизнес-процестерді өзгерту үшін пайдаланылады.

8-тарау. Ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарына қойылатын талаптар

68. Ақпараттық жүйенің бизнес-иесі ақпаратты криптографиялық қолдау құралдарын енгізу және қолдау процесін ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесімен келіседі.

69. Банк, ұйым Талаптардың 11-тарауына сәйкес ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын пайдалану тәртібін реттейтін ішкі құжатты, сондай-ақ пайдалануын, олардағы криптографиялық алгоритмдерін, ақпараттық жүйенің атауын, ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын пайдаланатын ақпараттық жүйенің иесін көрсете отырып, қолданылатын ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарының тізбесін бекітеді.

9-тарау. Үшінші тұлғалардың ақпараттық активтеріне кіруі кезінде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

70. Банктің, ұйымның ішкі құжатында банктің, ұйымның қызметкері болып табылмайтын үшінші тұлғалардың (бұдан әрі – үшінші тұлғалар) ақпараттық активтерге кіру кезінде ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптар көзделеді.

71. Үшінші тұлғалардың банктің, ұйымның ақпараттық активтеріне кіру рұқсаты Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, ақпараттық қауіпсіздік талаптарын сақтау туралы келісім негізінде жұмыстар жүргізуге қажетті кезеңге және көлемде беріледі. Үшінші тұлғалармен жасалатын ақпараттық қауіпсіздік талаптарын сақтау туралы келісімдерде конфиденциалдылық туралы ережелер, ақпараттық қауіпсіздіктің бұзылуы салдарынан туындаған шығынды қайтару туралы, сондай-ақ үшінші тұлғалардың араласуы салдарынан болған ақпараттық жүйелердің жұмысындағы іркілістер мен олардың қауіпсіздігін бұзуы салдарынан туындаған зиянды өтеу туралы талаптар қамтылады.

72. Банктің, ұйымның қызметіне тексеруді жүзеге асырған не тиісті кіру рұқсаты немесе ақпарат ұсынғанға дейін уәкілетті орган ақпарат сұратқан кезде уәкілетті орган өкілдерінің өкілеттіктері тексеріледі.

73. Жүргізілген тәуекелді бағалаудың негізінде үшінші тұлғалардың қызметін бақылау бойынша мынадай ұйымдастыру және (немесе) бағдарламалық-техникалық шаралар көзделеді:

- 1) үшінші тұлғалар қызметінің нәтижесін тексеру;
- 2) үшінші тұлғалардың қызметін банк, ұйым қызметкерлерінің қатысуымен ғана жүзеге асыру;
- 3) үшінші тұлғалардың іс-қимылдары бойынша аудиторлық ізді жүргізу;
- 4) ақпараттық активтерге кіру сессиясын арнайы бағдарламалық-техникалық кешендерге жазу.

74. Үшінші тұлғаларға банктің, ұйымның ақпараттық активтерінің бір бөлігін беру (мы-

салы, серверлік қуаттарды тысқары деректерді өңдеу орталықтарына орналастыру, бұлттық сервистерді пайдалану) жағдайында ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің мынадай шаралары қабылданады:

1) үшінші тұлғалармен жасалған тиісті шартта ақпараттық қауіпсіздікті және ақпараттық жүйелердің жұмыс істеу қабілетінің бұзылуы салдарынан туындаған шығынды қайтару туралы талаптарды көрсету;

2) Қазақстан Республикасының азаматтық, банктік заңнамасының, Қазақстан Республикасының дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасына сәйкес үшінші тарапқа беруге болмайтын ақпаратқа үшінші тұлғалардың кіру мүмкіндігін болдырмау. Бұлттық серверлерді пайдалану кезінде бұл мақсаттар үшін ақпараттың банк тарапына ашылуымен ақпаратты шифрланған күйінде сақтау әдісі қолданылады. Бұл ретте шифрлау кілттері банкте, ұйымда сақталады.

10-тарау. Ақпараттық қауіпсіздіктің жай-күйіне ішкі тексерулер жүргізуге қойылатын талаптар

75. Ақпараттық қауіпсіздіктің жай-күйі құрылымдық бөлімшелердің қызметін тексеру жүргізу арқылы бағаланады:

1) ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі – атқарушы органның ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесіне жетекшілік ететін мүшесі бекітетін жоспарға сәйкес, сондай-ақ банктің, ұйымның басқару органы басшысының жеке өкімі бойынша;

2) ішкі аудит бөлімшесі – банктің, ұйымның ішкі аудит жүйесін ұйымдастыруды реттейтін банктің, ұйымның ішкі құжаттарына сәйкес аудиторлық тексерулердің жылдық жоспары шеңберінде.

76. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі тексерудің нәтижесі бойынша тексеру материалдарын тіркей отырып, есеп жасайды, оны тексерілетін бөлімшеге мәлімет үшін жібереді.

11-тарау Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің процестеріне қойылатын талаптар

1-параграф. Ақпараттық жүйелерге кіруді ұйымдастыру процесіне қойылатын талаптар

77. Ақпараттық жүйеге кіру матрицасын құру процесі мынадай кезеңдерден тұрады:

1) процесті бастама ету – банктің, ұйымның ақпараттық жүйесіне кіру матрицасын құруға бастамашы ақпараттық жүйенің бизнес-иесі болып табылады;

2) бизнес-процестің иесі бар автоматтандырылған бақылаудан айналып өтуге мүмкіндік беретін қайшы келетін кіру құқықтарының берілуін болдырмау бойынша шараларды ескере отырып, әрбір роль бойынша ақпараттық жүйеде автоматтандырылған функцияларды сипаттайды және формалдандырады;

3) нысандандырылған функциялар ақпараттық жүйенің бизнес-иесімен келісіледі;

4) ақпараттық жүйенің бизнес-иесі ақпараттық жүйеде рольдерді әзірлеуге техникалық тапсырманы дайындайды;

5) ақпараттық жүйеге қолдау көрсетуге жауапты бөлімше ақпараттық жүйеде рольдердің іске асырылуын әзірлейді;

6) ақпараттық жүйенің бизнес-иесі және басқа да мүдделі бөлімшелер құрылған рольдерді тестілеуден өткізеді;

7) ақпараттық жүйеге қолдау көрсетуге жауапты бөлімше ақпараттық жүйеге рольдерді енгізеді.

78. Ақпараттық жүйеге кіру матрицасына өзгерістер мен толықтыруларды енгізу Талаптардың 77-тармағында белгіленген тәртіппен автоматтандырылатын бизнес-процеске қатысушының бастамасы бойынша жүзеге асырылады.

79. Банктің, ұйымның маңызды ақпараттық жүйесіне кіруді басқарудың шағын жүйесі мыналарды:

- 1) жаңа пайдаланушыны қосымша деңгейінде тіркеу мүмкіндігін;
- 2) пайдаланушыларға ақпараттық жүйелерге рольдер арқылы ғана кіру құқықтарын тағайындауды;
- 3) пайдаланушыларға ақпараттық жүйенің бизнес-иесімен келісе отырып және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесіне хабарлай отырып, бар рольге қосымша жекелеген құқықтар беруді;
- 4) пайдаланушылардың рольдеріне ілеспе қызмет көрсетуді (құру, өзгерту, жою);
- 5) ақпараттық жүйелерге кіруге жеке, топтық, аумақтық шектеулерді қолдауды;
- 6) транзакциялық жүйелер үшін бірдей есептік деректер арқылы әртүрлі аппараттық құралдардан (компьютерлерден) бірмезгілде кіруді оқшаулау мүмкіндігін;
- 7) бір аппараттық құралдан (компьютерден) әртүрлі есептік деректер арқылы бір ақпараттық жүйеге бірмезгілде кіруді оқшаулау мүмкіндігін;
- 8) аудиторлық із жүргізуді қамтамасыз етеді.

80. Банктің, ұйымның маңызды ақпараттық жүйесінің деректеріне кіруді басқарудың шағын жүйесіне мыналар:

- 1) пайдаланушыларға ақпараттық жүйенің деректеріне қосымша арқылы ғана кіруді қамтамасыз ету;
- 2) белгіленген пайдаланушыларға ақпараттық жүйенің деректеріне қосымшасыз кіруді беру кіреді. Осындай пайдаланушылардың тізбесін банктің, ұйымның атқарушы органының ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесіне жетекшілік ететін мүшесі бекітеді.

81. Қызметкердің функционалдық міндеттері өзгерген кезде қолда бар кіру құқықтары ажыратылады және оның жаңа функционалдық міндеттеріне сәйкес жаңа кіру құқықтары тағайындалады. Қызметкер жұмыстан босатылған кезде оның барлық ақпараттық жүйелерге кіру құқықтары ажыратылады. Қызметкер жұмыс орнында ұзақ уақыт болмаған кезде оның ақпараттық жүйесіне кіру банктің, ұйымның ішкі құжатында белгіленген тәртіппен оқшауланады.

82. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызметке мониторинг жүргізу шеңберінде ақпараттық жүйелерге кіру құқықтарының кіру матрицаларына сәйкестігін тексеру, сондай-ақ жұмыстан босатылған қызметкерлердің кіру құқықтарының ажыратылуын және ұзақ мерзімде жұмыс орнында болмаған қызметкерлердің кіруін оқшаулауды бақылау жүргізеді.

83. Банк, ұйым ақпараттық жүйеге кіруді басқару тәртібін реттейтін банктің, ұйымның ішкі құжатында белгіленген тәртіппен ақпараттық жүйеге кіру матрицасын жаңартады. Ақпараттық жүйелердің бизнес-иесі ақпараттық жүйелерге кіру құқықтарын қайта қарауды мүдделі бөлімшелерді тарта отырып жүргізеді.

84. Осы тараудың бір немесе бірнеше талабын іске асыруға техникалық мүмкіндіктер болмаған кезде банкте, ұйымда оның орнын басатын шаралар ретінде ақпараттық қауіпсіздіктің тәуекелдерін ішінара немесе толық болдырмау бойынша қосымша техникалық және ұйымдастыру шараларын қолданылады.

2-параграф. Пайдаланушылардың ақпараттық жүйелердегі парольдерін және есептік жазбаларын оқшаулауды басқару процесіне қойылатын талаптар

85. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінде пайдаланушылардың парольдерін және есептік жазбаларды оқшаулауды басқару жөніндегі функцияның мынадай өлшемдері қолданылады:

1) парольдің ең қысқа ұзындығы – осы өлшемнің мәні 8 символдан тұрады. Парольді осы өлшемге сәйкестігін тексеру пароль ауысқан сайын жүргізіледі, сәйкес келмеген жағдайда – пайдаланушыға хабарлама жіберіледі;

2) парольдің күрделілігі – парольде кемінде символдардың үш тобының: кішкентай әріптер, бас әріптерінің, цифрлық мәндердің, арнайы символдардың болуын тексеру мүмкіндігі. Парольдің осы өлшемге сәйкестігін тексеру пароль ауысқан сайын жүргізіледі, сәйкес келмеген жағдайда – пайдаланушыға хабарлама жіберіледі;

3) парольдің тарихы – жаңа пароль кемінде алдыңғы жеті парольді қайталамайды. Парольдің осы өлшемге сәйкестігін тексеру пароль ауысқан сайын жүргізіледі, сәйкес келмеген жағдайда – пайдаланушыға хабарлама жіберіледі;

4) парольдің ең қысқа пайдалану мерзімі – 1 (бір) жұмыс күні;

5) парольдің ең ұзақ пайдалану мерзімі – күнтізбелік 60 (алпыс) күннен аспайды. Парольдің осы өлшемге сәйкестігін тексеру ақпараттық жүйеге кірген сайын және пароль ауысқан кезде жүргізіледі. Парольдің ең ұзақ пайдалану мерзімі аяқталғанға дейін күнтізбелік 7 (жеті) күн және одан аз күн қалған жағдайда пайдаланушыға тиісті хабарлама жіберіледі (пайдаланушыны бұдан ертерек ескерту мүмкін). Парольдің ең ұзақ қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін ақпараттық жүйе кіруді оқшаулайды және парольді міндетті түрде ауыстыруды талап етеді;

6) ақпараттық жүйеге бірінші рет кіру кезінде, не әкімші парольді ауыстырғаннан кейін ақпараттық жүйе пайдаланушыдан бұл рәсімді орындамау мүмкіндігінсіз парольді ауыстыруды сұратуға тиіс. Осы қағида парольдің қолданылу мерзімі туралы қағидадан басым болады;

7) ақпараттық жүйеде пайдаланушының белсенділігі күнтізбелік 30 (отыз) күннен аса болмаған жағдайда оның есептік жазбасы автоматты түрде оқшауланады;

8) дұрыс емес парольді жүйелі түрде бес рет енгізген кезде пайдаланушының есептік жазбасы уақытша оқшауланады;

9) пайдаланушы 30 (отыз) минуттан аса белсенді болмаған кезде ақпараттық жүйе пайдаланушының жұмыс істеу сеансын автоматты түрде аяқтайды, не пайдаланушының бірегейлендіру деректерін енгізген кезде ғана оқшалаусыздандыру мүмкіндігімен жұмыс станциясын оқшаулайды.

86. Талаптардың 85-тармағының талаптары мынадай:

1) ақпараттық жүйе Талаптардың 85-тармағының талаптарына сәйкес келетін ақпараттық жүйемен бірегейлендіру бөлігінде ықпалдастырылған;

2) бір ақпараттық жүйенің функциялары басқа ақпараттық жүйеде авторизацияланбаған кіру тәуекелін барынша азайтқан жағдайларда қолданылмайды.

87. Банк, ұйым есептік жазбаларды және парольдерді басқару процесін реттейтін ішкі құжатты әзірлейді, онда мыналар:

1) ақпараттық жүйелер әкімшілерінің ақпараттық жүйелерді пайдаланушылардың есептік жазбаларын басқару және олардың парольдерін ауыстыру бойынша өкілеттіктерінің сипаттамасы;

2) есептік жазбаларды құруға өтінімдерді беру және қарау тәртібі, сондай-ақ штаттан тыс оқиға туындаған кезде парольді өзгерту;

3) есептік жазбаларды өзгертуге немесе жоюға өтінімдерді беру тәртібі;

4) есептік жазбаларды құруға, өзгертуге немесе жоюға өтінім беретін тұлғаларды сәйкестендіру тәртібі, сондай-ақ парольді өзгерту;

5) ақпараттық жүйелерді басқарушыларды және банктің, ұйымның өзге де қызметкерлерін қоса алғанда, үшінші тұлғаларға парольдерді беруге тыйым салу;

6) ақпараттық жүйелерде бөтен есептік жазбалар арқылы жұмыс істеуге тыйым салу (қызметтің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесімен келісім бойынша көрсетілген уақыт аралығында бөтен есептік жазбаларды пайдалануға жол беріледі, бұл ретте пайдаланушыны нақты сәйкестендіру қамтамасыз етіледі).

3-параграф. Ақпарат қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

88. Интернетті және электрондық поштаны пайдаланған кезде ақпаратты қорғау тәртібі мынадай әдістердің кез келгенін пайдалана отырып, бірақ олармен шектелмей банктің, ұйымның ішкі құжатында айқындалады:

1) ұйымдастырушылық: банктің, ұйымның ішкі құжаттарында белгіленген шектеулер, қызметкерлердің хабардар болуын қамтамасыз ету, Интернет желісіне, жедел хабарламалар қызметіне, бұлттық сервистерге, IP-телефонияға және сыртқы электрондық почтаға кіру рұқсаты бар қызметкерлердің санын азайту;

2) бағдарламалық-техникалық: пайдаланушылар санын және олардың интернет-ресурстарына кіруін шектеу, Интернетке, оның ішінде жедел хабарламалар қызметі, IP-телефония және сыртқы электрондық почта арқылы берілетін ақпаратты бақылау, Интернетке кіруді терминалдық сервер арқылы беру, желі сегменттерін бөлу, сыртқы электрондық почтаның мұрағатын жүргізу (сақтау мерзімі банктің, ұйымның ішкі құжатында айқындалады, осы мұрағаттағы ақпаратты өзгертуге немесе жоюға кіруді шектеу), банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылымының қорғау периметріне бағытталған шабуылдарға қарсы іс-қимыл жасау жүйелерін пайдалану, жіберілетін ақпаратты шифрлау.

89. Сыртқы электрондық ақпаратты тасымалдағыштарды пайдаланған кезде ақпаратты қорғау үшін мынадай әдістердің кез келгенін қолданылады, бірақ олармен шектелмейді:

1) ұйымдастырушылық: банктің, ұйымның ішкі құжаттарында белгіленген шектеулер, қызметкерлердің хабардар болуын қамтамасыз ету, сыртқы ақпарат тасымалдағыштарға жазба жасауға кіру рұқсаты бар қызметкерлердің санын шектеу;

2) бағдарламалық-техникалық: ақпаратты сыртқы тасымалдағыштарға жазуды шектеуді, бақылауды және шифрлауды қамтамасыз ететін бағдарламалық-техникалық құралдарды пайдалану; банк, ұйым қызметкерлерінің жұмыс станцияларында немесе серверлерде пайдаланылмайтын енгізу-шығару порттарын және сыртқы тасымалдағышта жазба жасау құрылғыларын ажырату.

90. Қағаз тасымалдағыштарды пайдалану кезінде ақпаратты қорғау үшін мынадай әдістердің кез келгенін пайдаланылады, бірақ олармен шектелмейді:

1) ұйымдастырушылық: банктің, ұйымның ішкі құжаттарында белгіленген шектеулер, қызметкерлердің хабардар болуын қамтамасыз ету, ақпарат қамтылған құжаттармен жұмыс жасауға кіру рұқсаты бар қызметкерлердің санын шектеу;

2) бағдарламалық-техникалық: ақпаратты қағаз тасымалдағыштарына шығаруды бақылауды қамтамасыз ететін бағдарламалық-техникалық құралдарды пайдалану.

91. Штаттық ақпарат тасымалдағыштар жоғалған жағдайда ақпаратты қорғау үшін мынадай әдістердің кез келгенін пайдаланылады, бірақ олармен шектелмейді:

1) ұйымдастырушылық: банктің, ұйымның ішкі құжаттарында белгіленген шектеулер, қызметкерлердің хабардар болуын қамтамасыз ету, ақпарат тасымалдағыштарын жарамсыз ету нормалары;

2) бағдарламалық-техникалық: жүйелік блоктарды ашуды бақылайтын құралдарды пайдалану, жұмыс станцияларында, серверлерде ақпаратты шифрлау, дерекқорын басқару жүйелерінде ақпаратты шифрлау немесе токенизациялау (түпнұсқа деректерді кездейсоқ деректер (токен) жинағын пайдалана отырып қандай да бір суррогатпен ауыстыру).

92. Ақпаратты жою оны қалпына келтіруді болдырмайтын әдістермен, тасымалдағыштың түріне байланысты аталған ақпарат жоюдың мына әдістерінің кез келгенін пайдалана отырып, жүргізіледі:

1) ақпарат тасымалдағышты нақты жою;

2) ақпарат тасымалдағышқа электромагниттік әсер ету (магниттік тасымалдағыштар үшін);

3) электрондық ақпаратты мамандандырылған бағдарламалық құралдармен бағдарламалық жою.

4-параграф. Ақпараттық инфрақұрылымның қорғау периметрінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

93. Банк, ұйым ақпараттық инфрақұрылымының қорғау периметрін (бұдан әрі – қорғау периметрі) айқындайды. Ақпараттық технологиялар бөлімшесі қорғау периметрінің схемасын және қорғау периметрінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету құралдары басқарушыларының тізбесін бекітеді және қолдайды.

94. Банктің, ұйымның қорғау периметрінен шығатын қалалық телефон желісімен қосылғыштарды қоспағанда, телекоммуникациялық қосылғыштар, сондай-ақ аумақтық қашықты желілер және маңызды ақпаратты беру үшін пайдаланылатын банктің, ұйымның құрылғылары

арасындағы қосылғыштар шифрленуі тиіс.

95. Сымсыз қосылғыштарды пайдалану кезінде шифрлеу сымсыз қосылғыш хаттамасында ұсынылатын шифрлеу әдісінен бөлек әдіспен жүргізіледі.

96. Қосылуды шифрлеудің орнына берілетін ақпаратты шифрлеуге рұқсат беріледі.

97. Банктің, ұйымның қорғау периметрінде ақпараттық инфрақұрылымға кіруді шектеу үшін желі аралық экрандар орнатылады.

98. Желі аралық экрандар орнатылған кіру қағидалары банктің, ұйымның бизнес-процестері жұмыс істеп тұру үшін қажетті қосылғыштарға ғана рұқсат беруге теңшеледі. Көрсетілген қағидалар ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесімен келісіледі. Қорғау периметріне жасалған шабуылдарды анықтау және көрсету үшін басып кіруді анықтау және алдын алу құралдары пайдаланылады.

99. Банк, ұйым «қызмет көрсетуден бас тарту» сияқты шабуылдарды болдырмау шараларын қолдануды қамтамасыз етеді. Аталған шараларды іске асыру кезінде қорғау периметрін қамтамасыз ету жүйесінің штаттық тетіктері және (немесе) қорғау периметрінің қауіпсіздігін қамтамасыз етудің қосымша әдісі (телекоммуникациялық қызметтердің провайдерлерімен шарттар, осы типтегі шабуылдан қорғау бойынша тиісті функционалы бар арнайы жүйелерді орнату және басқа тәсілдер) пайдаланылады.

100. Банктің, ұйымның ақпараттық активтеріне қорғау периметрінен тыс жерден кіруді пайдаланушыны қорғау периметрінде бірдейлендірумен шифрленген арна бойынша ғана ұсынылады. Қорғау периметрінен тыс жерден ақпараттық жүйелерге кіру екі факторлық бірдейлендіру әдісін пайдалана отырып қана ұсынылады (үш фактордың ішінен екеуін пайдалану арқылы: «мен нені білем», «менде не бар», «мен кімін»).

101. Пайдаланушыларға Интернет желісінің ресурстарына кірудің, сондай-ақ сыртқы электрондық поштаны пайдаланудың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін тиісті шлюздер орнатылады, олар мыналарды:

- 1) трафикті зиянды кодтан тазалауды;
- 2) деструктивті функциялары бар Интернет ресурсты бұғаттауды;
- 3) пошта трафигін спамнан тазалауды қамтамасыз етеді.

102. Қорғау периметрінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету құралының конфигурациясы өндірушілердің ұсынымдарын ескере отырып орындалады және банктің, ұйымның ішкі құжаттарында айқындалған кезеңділікпен қайта қаралады. Алдын ала белгіленген есептік жазбаларға парольдер міндетті тәртіпте өзгертіледі. Осындай есептік жазбаларға қажетті болмағанда, олар бұғатталады немесе жойылады.

103. Банктің, ұйымның ішкі құжаттарында айқындалған кезеңділікпен банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылымына рұқсатсыз кіруге осы салада тәуелсіз сыртқы сарапшылар тестілеу жүргізеді. Осы тестілеудің шегінде, жүйелік және қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз етудің осал жерлерін іздестіру және пайдалану мүмкіндіктерінен басқа «қызмет көрсетуден бас тарту» шабуылына ұқсатып жүктеме тестілер, сондай-ақ әлеуметтік инженерия бойынша тестілер жүргізіледі.

5-параграф. Ақпараттық инфрақұрылымды қорғауды қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

104. Ақпараттық жүйенің АТ-менеджері ақпараттық инфрақұрылымның барлық тораптарын эталондық дереккөз уақыты бойынша орталықтан үйлестіреді.

105. Ақпараттық технологиялар бөлімшесі ішкі желілік инфрақұрылымды кемінде мынадай сегменттерге:

- 1) клиенттік (пайдаланушылық);
- 2) серверлік (инфрақұрылымдық);
- 3) әзірлемелер (бар болса);
- 4) тестілік бөлуді қамтамасыз етеді.

106. Банк, ұйым ақпараттық инфрақұрылымды қорғау мақсатында банктің, ұйымның ақпа-

раттық инфрақұрылымындағы шамадан тыс белсенділікті анықтауға мүмкіндік беретін әдістер мен жүйелерді қолданады.

107. Банк, ұйым ақпараттық инфрақұрылымның түпкілікті құрылғыларына қауіпсіздіктің қажетті теңшеуін орнатуға мүмкіндік беретін операциялық жүйелердің, желілік архитектуралардың немесе бағдарламалық қамтамасыз етудің мүмкіндіктерін пайдалана отырып қауіпсіздіктің топтық саясаттарын құру және қолдану жөніндегі ұйымдық және (немесе) техникалық шаралады қолданады.

Қауіпсіздіктің топтық саясатынан ақпараттық инфрақұрылымның түпкілікті құрылғыларын алып тастау ақпараттық технологиялар бөлімшесімен келісіледі.

108. Бір серверде немесе гипервизорда бірнеше ақпараттық жүйелерді орналастырған кезде, аталған серверде немесе гипервизорда орналастырылған барынша өзекті ақпараттық жүйеге сәйкес келетін деңгейде қорғау қамтамасыз етіледі.

6-параграф. Ақпараттық жүйелерді қорғауды қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

109. Ақпараттық жүйелерді өнеркәсіптік пайдалану ортасында әзірлеу және пысықтау жүзеге асырылмайды.

110. Әзірлеу, тестілеу және өнеркәсіптік пайдалану орталары осы орталардың кез келгеніне енгізілген өзгерістер басқа ортада орналасқан ақпараттық жүйеге әсер етпейтіндей етіп бір бірінен бөлінеді.

111. Қорғалатын ақпарат әзірлеу және тестілеу ортасында пайдаланылған жағдайда оларды қорғау жөнінде тиісті шаралар қолданылуға тиіс.

112. Банктің, ұйымның және әзірлеуді жүзеге асыратын тысқары ұйымдардың ақпараттық технологиялар бөлімшесі қызметкерлерінің ақпараттық жүйенің өзгерістерін өнеркәсіптік ортаға ауыстыру өкілеттіктері, сондай-ақ өнеркәсіптік ортадағы ақпараттық жүйелерге әкімшілік кіру рұқсаты жоқ.

113. Ақпараттық жүйені өнеркәсіптік пайдалануға енгізудің алдында онда қалыпты жағдай бойынша орнатылған қауіпсіздік теңшеулері банкте, ұйымда белгіленген ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптарына сәйкес келетін теңшеулерге өзгертіледі. Көрсетілген теңшеулер тестілеу кезінде пайдаланылатын парольдерге ауыстыруды, сондай-ақ барлық тестілік есептік жазбаларды алып тастауды қамтуға тиіс.

114. Артықшылық берілген есептік жазбалардың пайдаланылуын бақылау:

1) ақпараттық жүйелер әкімшілерінің тізбесін жасау және бекіту (операциялық жүйе, дерекқорды басқару жүйесі, қосымша);

2) ақпараттық жүйелерді әкімшілендіру функцияларын орындау кезінде қосарланған бақылауды енгізу және (немесе) артықшылық берілген есептік жазбалардың пайдаланылуын бақылаудың арнайы кешендерін енгізу арқылы қамтамасыз етіледі.

115. Бастапқы эталондық кодтар (болған жағдайда) және ақпараттық жүйелердің қалыпқа келтіру үшін қолайлы түрдегі орындалатын модульдері сақталатын бағдарламалық қамтамасыз етудің қорғалған депозитарийі жүргізіледі.

116. Банктің, ұйымның ақпараттық жүйелері техникалық қолдаумен қамтамасыз етіледі, оның құрамына тиісті ақпараттық жүйенің жаңарту, оның ішінде қауіпсіздікті жаңарту ұсыну бойынша қызметтер кіреді.

7-параграф. Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты жинақтау, шоғырландыру және сақтау процесіне қойылатын талаптар

117. Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі қызметті мониторингтеу барысында алынған ақпараттық қауіпсіздік оқиғалары туралы ақпарат шоғырландырылуға, жүйелендірілуіне және сақталуға тиіс.

118. Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты сақтау мерзімі кемінде 5

(бес) жылды құрайды.

119. Егер банк, ұйым жұмыстан тыс уақытта ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларының жекелеген көздерін мониторингтеу қажеттілігін айқындаса, тәулік бойы мониторингтеу қызметі құрылады.

120. Банк, ұйым банктің, ұйымның басшы қызметкерлеріне және бөлімшелеріне ақпараттық қауіпсіздіктің орын алған оқыс оқиғалары туарлы хабарлау тәртібін айқындайды.

121. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын, оның себептері мен салдарын жою үшін кезек күттірмес шаралар қабылдау тәртібін айқындайды.

122. Банкте, ұйымда ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы, қабылданған шаралар және ұсынылған түзету шаралары туралы барлық ақпаратты қағаз тасымалдағышта немесе электронды түрде көрсете отырып ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын есепке алу журналын жүргізеді.

8-параграф. Қызметкерлермен жұмыс жүргізу процесіне қойылатын талаптар

123. Банктің, ұйымның жаңа қызметкері жұмысқа қабылданған кезде қорғалатын ақпаратты жария етпеу туралы міндеттемеге қол қояды. Міндеттеме қызметкердің жеке ісіне қоса беріледі.

124. Жаңа қызметкер жұмысқа қабылданған кезде ол жұмысқа қабылданған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі негізгі талаптармен (кіріспе нұсқаулық) қолын қоя отырып танысады. Танысу нәтижелері тиісті нұсқаулық журналында немесе нұсқаулықтан өткенін растайтын жеке құжатта тіркеледі. Нұсқаулықтан өткенін растайтын жеке құжат қызметкердің жеке ісіне қоса беріледі.

125. Қызметкерді ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптармен танысқанға дейін оған маңызды емес ақпараттық активтерге ғана кіруге рұқсат етіледі.

126. Банктің, ұйымның қызметкерімен жасасқан еңбек шартында ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі талаптарды сақтау туралы міндеттеме қамтылады.

127. Банк, ұйым қызметкерлердің ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелері жөнінде хабардар болуын арттыру бағдарламасын әзірлейді. Бұл ретте қызметкерлердің хабардар болуын арттырудың мынадай әдістері қолданылуы мүмкін:

1) банктің, ұйымның ішкі құжаттарымен, сондай-ақ оларға енгізілген өзгерістермен және толықтырулармен танысу;

2) банктің, ұйымның атқарушы органы бекітетін тестілеу жүргізу жоспарына сәйкес ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі ішкі құжаттардың талаптарын білуіне тест жүргізу;

3) банк, ұйым айқындаған өзге әдістер.

128. Нұсқаулық жүргізу кезінде сондай-ақ хабардар болуды арттыру жөніндегі одан кейінгі іс-шаралар өткізу кезінде:

1) «әлеуметтік инженерияға» қарсы іс-қимыл әдістері;

2) Қазақстан Республикасының банктік заңнамасында тыйым салынған ақпаратты таратуға тыйым салу;

3) банктің, ұйымның ақпараттық жүйелерінде құрылатын, сақталатын және өңделетін кез келген ақпаратты мониторингтеуді жүзеге асыруға банктің, ұйымның құқығы туралы ереже;

4) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптар белгіленетін ішкі құжаттарды бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік туралы талаптар.

129. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздік, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару бөлімшелері және ішкі аудит бөлімшесі қызметкерлерінің біліктілігін көтеруді мыналарды жүргізу арқылы қамтамасыз етеді:

1) ішкі іс-шаралар (лекциялар, семинарлар);

2) сырттай оқыту (курстарға, семинарларға қатысу – әрбір қызметкер үшін екі жылда кемінде бір реттен).

130. Қызметкер жұмыстан босатылған кезде, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында мыналар бойынша іс-шаралар жүзеге асырылады:

- 1) құжаттарды қабылдау-өткізу;
- 2) куәліктерді, рұқсат қағаздарын және басқа да рұқсат ету құжаттарын тапсыру;
- 3) жұмыстан босатылатын қызметкерлермен конфиденциалды ақпаратты жария етпеу туралы нұсқама жүргізу;
- 4) ақпараттық жүйелерде есептік жазбаларды оқшаулау немесе жою.

9-параграф. Ақпараттық жүйелерде аудиторлық із жүргізу процесіне қойылатын талаптар

131. Ақпараттық жүйелерде аудиторлық із жүргізу функциясы бар, ол мыналарды көрсетеді:

- 1) ақпараттық жүйедегі қосылғыштарды ойдағыдай, сол сияқты ойдағыдай емес орнату, сәйкестендіру, бірегейлендіру және авторизациялау оқиғасы;
- 2) қауіпсіздікті іске қосуды түрлендіру оқиғасы;
- 3) пайдаланушылардың топтарын және олардың өкілеттіктерін түрлендіру оқиғасы;
- 4) пайдаланушылардың есептік жазбаларын және олардың өкілеттіктерін түрлендіру оқиғасы;
- 5) ақпараттық жүйедегі жаңартуларды және (немесе) өзгерістерді орнатуды көрсететін оқиға;
- 6) аудиттің өлшемдерінің өзгеру оқиғасы;
- 7) жүйелік өлшемдердің өзгерістер оқиғасы.

132. Аудиторлық із форматы мынадай ақпаратты қамтиды:

- 1) іс-қимыл жасайтын пайдаланушының сәйкестендіргіші (логины);
- 2) іс-қимыл жасау күні және уақыты;
- 3) пайдаланушының жұмыс станциясының атауы және (немесе) іс-қимыл жасалған IP мекенжайы;
- 4) іс-қимыл жүргізілген объектілердің атауы;
- 5) жасалған іс-қимылдың түрі және атауы (CREATE, INSERT, UPDATE, DELETE және басқалары);
- 6) іс-қимылдың нәтижесі (ойдағыдай немесе ойдағыдай емес).

133. Аудиторлық ізді сақтау мерзімі жедел кірумен кемінде 3 (үш) айды және архивтік кірумен кемінде 1 (бір) жылды құрайды. Аудиторлық ізді оқиғаларды сақтаудың, өңдеудің және талдаудың мамандандырылған ақпараттық жүйесіндегі бірнеше ақпараттық жүйелерде жинақтап сақтауға рұқсат беріледі.

134. Банк, ұйым аудиторлық іздің ұйымдастыру, сол сияқты техникалық деңгейдегі тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Ақпараттық жүйелердің басқарушыларына аудиторлық із журналдарын архивке ауыстыруға ғана кіруге рұқсат беріледі.

10-параграф. Вирусқа қарсы қорғауды қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

135. Банк, ұйым лицензиялық вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді немесе жұмыс стансаларында, мобилді құрылғыларда, сол сияқты серверлерде бағдарламалық ортаның тұтастығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ететін жүйелерді пайдаланады.

136. Банк, ұйым пайдаланатын вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз ету төмендегі талаптарға сәйкес келеді:

- 1) белгілі сигнатурлар негізінде вирустарды анықтау;
- 2) эвристикалық талдау негізінде (вирустарға тән командалар мен тәртіптік талдауды іздестіру) вирустарды анықтау;
- 3) қосу кезінде ауыстырылатын тасымалдағыштарды сканирлеу;
- 4) кесте бойынша вирусқа қарсы базаны сканирлеуді және жаңартуды іске қосу;
- 5) басқарудың және мониторинг жүргізудің орталықтандырылған консолийінің болуы;
- 6) пайдаланушы үшін вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етудің, сондай-ақ вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді жаңарту және вирустардың болмауын жоспарлы тексеру процесстерінің жұмыс істеуін үзу мүмкіндігін оқшаулау;

7) виртуалды орта үшін – вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етудің виртуалды орта қауіпсіздігінің қоса орнатылған функцияларын (жүктемені теңестіру, орталықтандырылған қондырғы және гипервизор деңгейінде тексеру және басқа функциялар) пайдалануы, мұндай мүмкіндіктер болмаған кезде – өндірушінің банк, ұйым пайдаланатын виртуалды орталарда вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді тестіден өткізуі туралы растауы;

8) банкті, ұйымды қорғаудың периметрінен тыс пайдаланылатын мобилді құрылғылар және өзге де құрылғылар үшін желіаралық экранға шығарудың қоса орнатылған функцияларымен вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану.

137. Бағдарламалық органның тұтастығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ететін жүйелерді пайдаланған кезде төмендегілер ең төменгі талаптар болып табылады:

1) жаңартуды және техникалық қолдауды көздейтін лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етудің болуы;

2) басқарудың және мониторинг жүргізудің орталықтандырылған консолийінің болуы;

3) түпкілікті пайдаланушы үшін осы жүйенің жұмыс істеуін үзу үшін оқшаулау мүмкіндігінің болуы;

4) түпкілікті құрылғыларға орнату алдында вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы бағдарламалық органның бейінін тексеру мүмкіндігінің болуы;

5) қорғаудың периметрінен тыс пайдаланылатын мобилді құрылғылар және өзге де құрылғылар үшін желіаралық экранның болуы.

138. Вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді таңдауды ақпараттық технологиялар бөлімшесі ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің міндетті қатысуымен банктің, ұйымның ішкі құжаттарымен белгіленген тәртіпте жүргізеді.

Банктің, ұйымның ішкі құжаттары вирусқа қарсы қорғауды қамтамасыз ету процесіне тартылған жауапты құрылымдық бөлімшелерді белгілейді (вирусқа қарсы қорғауды бағдарламалық қамтамасыз етуді және вирустық шабуылдарға ден қоюды орнату, сүйемелдеу, мониторингі).

139. Вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз ету пайдаланушының барлық қызметтік процестерді барынша үздіксіз қолдануын қамтамасыз етеді (кесте бойынша сканирлеу, жаңарту және басқалары). Вирусқа қарсы бағдарламалық қамтамасыз етуді жаңарту тәулігіне кемінде бір рет, компьютерді толық сканирлеу – аптасына кемінде бір рет жүргізіледі.

11-параграф. Ақпараттық жүйелердің жаңартуларын және осалдығын басқару процесіне қойылатын талаптар

140. Ақпараттық технологиялар бөлімшесі ақпараттық жүйелерді жаңартуларды қадағалап отырады және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің келісімі бойынша ақпараттық жүйелерді жаңартуларды басқару тәртібін белгілейді.

141. Маңызды осалдықтарды жоятын ақпараттық жүйелерді жаңартулар ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесімен келісілген жағдайларды қоспағанда, оларды жариялау және өндіруші тартқан күннен бастап бір айдан кешіктірмей орнатылады.

142. Ақпараттық жүйелерді жаңартулар өнеркәсіптік ортаға орнатылғанға дейін тестілеу ортасында сынақтан өтеді.

143. Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі ақпараттық жүйелерді мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді қолданумен осалдығы тұрғысынан сканирлеу (бұдан әрі – сканирлеу) жүргізеді. Сканирлеу әрбір ақпараттық жүйе үшін жылына кемінде бір рет жоспарлы негізде жүргізілуі тиіс. Сканирлеуді банктің, ұйымның қызметкерлері және (немесе) сырттан мамандандырылған компаниялар жүргізе алады. Сканирлеудің нәтижелері анықталған осалдықтарды жою бойынша түзету және алдын алу шараларының қажеттілігі жөнінде ұсынымдарды көрсетумен, ақпараттық қауіпсіздіктің жағдайы туралы есеп түрінде қалыптастырылады.

144. Банк, ұйым анықталған осалдықтарды жою бойынша қажетті шаралар қабылдайды.

Осалдықтарды жою бойынша жұмыстар аяқталысымен бұрын анықталған осалдықтардың жойылғанын растайтын ақпараттық жүйені қайтадан сканерлеу жүргізіледі.

12-параграф. Ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын пайдалану процесіне қойылатын талаптар

145. Ақпараттық технологиялар бөлімшесі ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің келісімімен банктің, ұйымның ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын пайдалануды реттейтін ішкі құжатын әзірлейді, оған ең кемі мыналар кіреді:

- 1) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарының сипаттамасы (жүйенің атауы, криптоалгоритм, кілттің ұзындығы);
- 2) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын пайдалану саласы;
- 3) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын күйге келтірудің сипаттамасы;
- 4) негізгі ақпаратты басқару: генерация, қауіпсіз беру (кілт пен қорғалатын ақпаратты беру үшін түрлі арналарды пайдалану талаптары есебімен кілттерді алмастыру), сақтау, пайдалану және жою тәртібі;
- 5) негізгі ақпарат әшкереленген кездегі іс-әрекет;
- 6) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарын соңғы пайдаланушылардың пайдалану тәртібі;
- 7) ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарына әкімшілендіруге және негізгі ақпаратты басқаруға жіберілген тұлғалар тізбесі;
- 8) пайдаланушылар ретінде ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарымен жұмысқа жіберілген тұлғалар тізбесі.

13-параграф. Деректерді өңдеу орталықтарының нақты қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

146. Банктің, ұйымның деректерді өңдеу орталықтары техникалық қауіпсіздіктің мынадай жүйелерімен:

- 1) кіруді бақылау және басқару жүйесімен;
- 2) күзет сигнализациясымен;
- 3) өрт сигнализациясымен;
- 4) өртті автоматты сөндіру жүйесімен;
- 5) температура мен ылғалдылықтың белгіленген өлшемдерін ұстап тұру жүйесімен;
- 6) бейнебақылау жүйесімен жарақтандырылады.

Серверлік және коммуникациялық жабдық үздіксіз қуат көздері арқылы электр қуаты жүйесіне қосылады.

Банкте, ұйымда деректерді өңдеу орталығы болмаған жағдайда аталған тармақтың талаптары банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылымы жүйесі мен құрамдастары орналастырылған банктің, ұйымның үй-жайына қолданылады.

147. Деректерді өңдеу орталығына кіру рұқсаты тізбесін ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің келісім бойынша ақпараттық технологиялар бөлімшесінің басшысы бекітетін адамдарға беріледі.

148. Банк, ұйым деректерді өңдеу орталығына кіруді бақылау және басқару жүйесінің журналын жүргізеді, ол кемінде 1 (бір) жыл сақталады.

149. Деректерді өңдеу орталығының өртті автоматты сөндіру жүйесі бүкіл үй-жай көлемінің тұтануын болдырмауды қамтамасыз етеді.

150. Деректерді өңдеу орталығының бейне бақылау жүйесі деректерді өңдеу орталығының барлық кіреберістерін бақылауды қамтамасыз етеді. Деректерді өңдеу орталығында бейнекамераларды орналастыру деректерді өңдеу орталығы үй-жайының ішінде және кіреберісі алдында бейнебақылаумен қамтамасыз етілмеген аймақтардың болуына жол бермейді.

151. Деректерді өңдеу орталығының бейнебақылау жүйесі оқиғаларының жазбасы үздіксіз немесе қозғалыс детекторын пайдалана отырып жүргізіледі.

152. Деректерді өңдеу орталығының бейнебақылау жүйесінің мұрағаты кемінде 3 (үш) ай сақталады.

153. Деректерді өңдеу орталығынан тыс орналасқан серверлерге және белсенді желілік жабдыққа санкцияланбаған нақты кірудің алдын алу мақсатында олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша шараларды анықталады және іске асырылады.

14-параграф. Жұмыс станциялары мен мобильдік құрылғыларды қорғауды қамтамасыз ету процесіне қойылатын талаптар

154. Банкте, ұйымда пайдаланушыларға бағдарламалық қамтамасыз етуді, жұмыс станциялары мен перифериялық жабдықты өз бетінше орнатуды және теңшеуді жүргізуге тыйым салынатын ұйымдастырушылық және техникалық шаралар анықталады және енгізіледі.

155. Жергілікті әкімшінің құқықтары немесе ұқсас құқықтар пайдаланушылар орындайтын функцияларды автоматтандыратын бағдарламалық қамтамасыз етулердің жұмыс істеуіне қажет болған жағдайларды қоспағанда, пайдаланушыларға осындай құқықтарды беруге тыйым салынады.

156. Ерекше жағдайларда пайдаланушылардың жекелеген топтарына бағдарламалық қамтамасыз етуді және жабдықты өз бетінше орнату және теңшеу құқығы беріледі. Пайдаланушылардың бұл топтарына жергілікті әкімшінің құқықтары немесе ұқсас құқықтар беріледі.

157. Талаптардың 155 және 156-тармақтарында көрсетілген пайдаланушылардың тізбесін ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесімен келісу бойынша ақпараттық технологиялар бөлімшесінің басшысы қалыптастырады, жаңартады және бекітеді. Пайдаланушыларға қосымша құқықтар берілген жағдайда Талаптардың 155 және 156-тармақтарына сәйкес ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі олардың пайдаланылуын бақылайды.

158. Банктің, ұйымның жұмыс станцияларын және корпоративтік желісіндегі мобильдік құрылғыларды есепке алу жүйесі осы жұмыс станциясының орналасқан орнын немесе мобильдік құрылғының тиесілігін нақты сәйкестендіруге мүмкіндік береді.

159. Мобильдік құрылғыларды банктің, ұйымның ақпараттық жүйелеріне қосқан жағдайда, банкті, ұйымды қорғау периметрінің шектері салдарынан аталған құрылғыларды ақпараттық жүйелерге қорғалған кіруді қамтамасыз ететін арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету (байланыс арнасын шифрлеу, екі факторлы бірдейлендіруді қамтамасыз ету, деректерді құрылғылардан қашықтан жою) орналастырылады.

160. Банктің, ұйымның ақпараттық активтерін өңдеу үшін банк, ұйым қызметкерлерінің жеке құрылғыларын пайдалану кезінде осы құрылғыларға банктің, ұйымның жеке деректерін және ақпараттық активтерін өңдеу ортасын бөлуді қамтамасыз ететін арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету орнатылады.

161. Мобильдік құрылғыларда орналастырылған банктің, ұйымның барлық ақпараты шифрленген түрде сақталады.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2018 жылғы 27 наурыздағы
№ 48 қаулысына
2-қосымша

Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдері

1. Осы Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдері (бұдан әрі – Қағидалар) «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 86-1) тармақшасына, «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 61-5-бабының 7-тармағына сәйкес әзірленді және банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі - ұйым) ақпараттық жүйелердегі жөнсіздіктер, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты ұсыну тәртібін және мерзімдерін айқындайды.

2. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпарат – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның немесе оның жекелеген объектілерінің жұмысында жеке немесе сериялық туындайтын, олардың тиісінше жұмыс істеуіне қауіп келтіретін іркілістер туралы ақпарат және (немесе) банктің, ұйымның электрондық ақпараттық ресурстарын заңсыз алу, көшіру, тарату, модификациялау, жою немесе бұғаттауға арналған талаптар;

2) ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтарды, іркілістерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы (бұдан әрі – ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы) – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның немесе оның жекелеген объектілерінің жұмысында жеке немесе сериялық туындайтын, олардың тиісінше жұмыс істеуіне қауіп келтіретін іркілістер және (немесе) банктің, ұйымның электрондық ақпараттық ресурстарын заңсыз алу, көшіру, тарату, модификациялау, жою немесе бұғаттауға арналған талаптар;

3) ақпараттық қауіпсіздік – электрондық ақпараттық ресурстардың, ақпараттық жүйелердің және ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның сыртқы және ішкі қауіптерден қорғалу жай-күйі;

4) ақпараттық қауіпсіздік қатері – ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының туындауына алғышарттар жасайтын жағдайлар мен факторлардың жиынтығы;

5) банктің, ұйымның ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымы (бұдан әрі – ақпараттық инфрақұрылым) – электрондық ақпараттық ресурстарды қалыптастыру және оларға қолжетімділік беру мақсатында технологиялық ортаның жұмыс істеуін қамтамасыз етуге арналған ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым объектілерінің жиынтығы;

6) кіру – ақпараттық активтерді пайдалану мүмкіндігі;

7) «қызмет көрсетуден бас тарту» түріндегі шабуыл (DoS немесе DDoS-шабуыл, шабуылдың сыртқы көздерінің санына байланысты) – ақпараттық жүйе жұмысының штаттық режимін бұзу мақсатында ақпараттық жүйеге шабуыл жасау немесе жүйенің заңды пайдаланушылары ұсынылатын ресурстарға қолжетімділік ала алмайтын, не бұл қолжетімділік қиын болатын жағдайлар жасау;

8) уәкілетті орган – қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті орган.

3. Банк, ұйым уәкілетті органға ақпараттық қауіпсіздіктің мынадай анықталған оқыс оқиғалары туралы ақпаратты ұсынады:

- 1) қолданбалы және жүйелік бағдарламалық қамтамасыз етуде осалдықтарды пайдалану;
- 2) ақпараттық жүйеге санкцияланбаған кіру;
- 3) ақпараттық жүйеге немесе деректерді беру желісіне «қызмет көрсетуден бас тарту» шабуылы;
- 4) сервердің зиянды бағдарламамен немесе кодпен зақымдануы;
- 5) ақпараттық қауіпсіздік бақылауын бұзу салдарынан ақша қаражатын санкцияланбай аударуды жүзеге асыру;
- 6) банктің, ұйым қызметінің тұрақтылығына қауіп төндіретін ақпараттық қауіпсіздіктің өзге де оқыс оқиғалары.

Осы тармақта көрсетілген ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты банк, ұйым тез арада Қағидаларға қосымшаға сәйкес нысан бойынша ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы картасы түрінде ұсынады.

Ақпараттық қауіпсіздіктің әрбір оқыс оқиғасына ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының жеке картасы толтырылады.

4. Банк, ұйым ақпараттық қауіпсіздіктің анықталған оқыс оқиғаларына талдау жүргізеді, оның нәтижелері бойынша тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 30 (отызынан) кешіктірмей уәкілетті органға мына мәліметтер:

- 1) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы тіркелген күні мен уақыты;
- 2) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы болған күні мен уақыты;
- 3) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының сипаттамасы;
- 4) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының санаты;
- 5) зиян сомасы (теңгемен);
- 6) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасын өңдеуге (жинау, талдау, түзету шараларын қабылдау) жауапты адамның тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса);
- 7) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы бойынша орындалған іс-әрекеттердің қысқаша сипаты;
- 8) ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының мәртебесі (ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы аяқталған күні мен уақыты) кіретін ақпараттық қауіпсіздіктің өңделген оқыс оқиғалары бойынша ақпаратты еркін нысанда ұсынады.

Ақпараттық қауіпсіздіктің өңделген оқыс оқиғалары бойынша ақпарат ұсынылатын деректердің конфиденциалдылығын және түзетілмейтіндігін қамтамасыз ететін криптографиялық қорғау құралдары бар ақпаратты кепілдікпен жеткізудің тасымалдау жүйесін пайдалана отырып электрондық форматта беріледі.

Ақпараттық жүйелердегі бұзушылықтар, іркілістер туралы мәліметтерді қоса алғанда, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғалары туралы ақпаратты беру қағидалары мен мерзімдеріне қосымша

нысан

Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы картасы

№	Жалпы мәліметтер	
	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының сипаттамасы	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы туралы ақпарат
1	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының атауы	
2	Анықталған күні мен уақыты (кк.аа.жжжж және сс.мм сағат белдеуін көрсете отырып UTC+X)	
3	Анықталған орны (ұйым, филиал, ақпараттық инфрақұрылым сегменті)	
4	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы туралы ақпараттың дереккөзі (пайдаланушы, әкімші, ақпараттық қауіпсіздік әкімшісі, ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің қызметкері немесе техникалық құрал)	
5	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы іске асырылған кезде қолданылған әдістер (әлеуметтік инженерия, зиянды кодты ендіру)	
Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының мазмұны		
6	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының белгілері	
7	Негізгі оқиғалар (қолданбалы және жүйелік бағдарламалық қамтамасыз етуде осалдылықтарды пайдалану; ақпараттық жүйеге санкцияланбаған кіру; ақпараттық жүйеге немесе деректерді беру желісіне «қызмет көрсетуден бас тартуға» шабуылы; сервердің зиянды бағдарламамен немесе кодпен зақымдануы; ақша қаражатын санкцияланбай аудару; банктің, ұйым қызметінің тұрақтылығына қауіп төндіретін ақпараттық қауіпсіздіктің өзге де оқыс оқиғалары)	
8	Зақымданған активтер (банктің, ұйымның ақпараттық инфрақұрылымының нақты деңгейі, желілі жабдығының деңгейі, желілі қосымшалар мен сервистердің деңгейі, операциялық жүйе деңгейі, технологиялық процестер мен қосымшаларының деңгейі және бизнес-процестердің деңгейі)	

9	Ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасының мәртебесі (аяқталған ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасы, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасын жүзеге асыру әрекеті, ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғасына күмән)	
10	Зиян	
11	Қауіп көздері (анықталған идентификаторлар)	
12	Ниеттілік (қасақана, қате)	
Оқыс оқиға бойынша қабылданған шаралар		
13	Қабылданған іс-әрекеттер (осалдылықты идентификаттау, оқшаулау, қалпына келтіру және өзгелер)	
14	Жоспарланған іс-әрекеттер	
15	Хабардар болған тұлғалар (лауазымды тұлғалардың (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса), мемлекеттік органдардың, ұйымдардың атауы)	
16	Тартылған мамандар (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса), жұмыс орны, қызметі)	

Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің басшысы

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса) (қолы)

Күні _____

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 23 сәуірде № 16800 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 наурыз

№ 49

«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің клиенттер үшін шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау бойынша операцияларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 36 қаулысына өзгерістер енгізу туралы

Шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің клиенттер үшін шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау бойынша операцияларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 36 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13279 болып тіркелген, 2016 жылғы 25 наурызда «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің клиенттер үшін шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау бойынша операцияларды жүргізу қағидаларында:

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Есеп айырысу бөлімшесі инвестициялық қызметке байланысты емес операциялар үшін шетел валютасын айырбастауды жүзеге асырады және шетел валютасын айырбастау бойынша жүргізілетін операциялардың мақсаттарын нақтылау үшін клиенттен қосымша ақпарат сұратады.»;

4-тармақ алып тасталсын;

5 және 6-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Ұлттық Банк клиенттен валюта туралы және операциялық күннің кестесіне сәйкес алда болатын айырбастау сомасы туралы мәліметтер қабылдайды.

6. Клиенттен алда болатын шетел валютасын айырбастау сомалары туралы мәліметтерді алғаннан кейін есеп айырысу бөлімшесі Ұлттық Банктің позициясында шетел валютасы жеткіліксіз болған жағдайда сауда бөлімшесіне Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ресімделген шетел валютасын сатып алуға арналған жиынтық ордерді ұсынады.».

2. Монетарлық операцияларды есепке алу басқармасы (Баймұқанов Ж.С.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3)-тармақшаларында және 3-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Д.Т. Ғалиеваға жүктелсін.

5. Осы қаулы⁴ алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

⁴ «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің клиенттер үшін шетел валютасын айырбастау және қайта айырбастау бойынша операцияларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 36 қаулысына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасының
Әділет министрлігінде
2018 жылғы 24 сәуірде
№ 16803 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 наурыз

№ 60

Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызу қағидаларын бекіту туралы

2017 жылғы 25 желтоқсандағы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі) сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызу қағидалары бекітілсін.

2. Мына:

1) «Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының алуы тиіс кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түскен кірістерге жатқызу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 ақпандағы № 100 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7606 болып тіркелген, 2012 жылғы 21 шілдеде «Егемен Қазақстан» газетінде № 405-409 (27483) жарияланған);

2) «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне қаржы нарығын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қазандағы № 265 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14733 болып тіркелген, 2017 жылғы 28 ақпанда Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде жарияланған) бекітілген Өзгерістер енгізілетін Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі 7-тармағының күші жойылды деп танылсын.

3. Қаржы нарығының әдіснамасы департаменті (Әбдірахманов Н.А.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

6. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасының

Қаржы министрі

Б. Сұлтанов

10.04.2018 ж.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2018 жылғы 27 наурыздағы
№ 60 қаулысымен
бекітілді

**Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын
банктің еншілес ұйымының алынуға жататын кірістерін
Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы
заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін
кірістерге жатқызу қағидалары**

1. Осы Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) 2017 жылғы 25 желтоқсандағы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі) сәйкес әзірленді және бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын банктің еншілес ұйымының (бұдан әрі – еншілес ұйым) алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызу тәртібін белгілейді.

2. Еншілес ұйым күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту мақсатында «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Банктер туралы заң) 11-2-бабы 4-тармағының 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген қызмет түрлерінен басқа, мынадай қызмет түрлерін:

1) күмәнді және үмітсіз талап ету құқықтары бойынша бас тарту төлемі ретінде бас банктің меншігіне өткен, жылжымалы және жылжымайтын мүлікті және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілеріне меншік құқығын сатып алуды;

2) меншікті мүлікті, сондай-ақ:

кепіл немесе өзге қамтамасыз ету ретіндегі мүлікті өндіріп алу нәтижесінде меншікке өткен мүлікті;

бас банктен сатып алынған күмәнді және үмітсіз талап ету құқықтары бойынша бас тарту төлемі түрінде және (немесе) күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру нәтижесінде сатып алынған мүлікті;

Банктер туралы заңның 11-2-бабы 4-тармағының 2) тармақшасында және осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген мүлікті;

күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту шеңберінде жаңадан құрылған және оның меншігіне қабылданған мүлікті жалға беру, қаржы лизингіне, сенімгерлік басқаруға немесе ақылы уақытша пайдаланудың өзге нысанын пайдалануға беруді;

3) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен заңды тұлғаларды құруды, оның ішінде акцияларын (жарғылық капиталға қатысу үлестерін) сатып алуды, сондай-ақ заңды тұлғалардың осындай акцияларын және (немесе) жарғылық капиталына қатысу үлестерін өткізуді және басқаруды;

4) меншікті мүлікті, сондай-ақ Банктер туралы заңның 11-2-бабы 5-тармағының 3) тармақшасында көзделген күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі – Іс-шаралар жоспары) жүзеге асыру нәтижесінде сатып алынған не алынған мүлікті өткізуді;

5) Іс-шаралар жоспарында көрсетілген іс-шараларды іске асыру шеңберінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасы бойынша қарыз беруді;

6) «Жобалық қаржыландыру және секьюритилендіру туралы» 2006 жылғы 20 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңында көзделген күмәнді және үмітсіз активтерді секьюритилендіру және жобалық қаржыландыру бойынша мәмілелерді жүргізуді;

7) үшінші тұлғалардан жер учаскелерін және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілерін, құрылысқа және аяқталмаған құрылыс объектілерінің құрылысын аяқтауға және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілерін пайдалануға беруге байланысты жобалау, мердігерлік және өзге ұйымдардың қызметтерін сатып алуды;

8) кепілге салынған мүлікті өндіріп алу нәтижесінде бас банктің меншігіне өткен мүлікпен және (немесе) мүліктік кешенмен үздіксіз байланыстағы жылжымалы мүліктің сауда-саттығына (аукционна) қатысуды және сатып алуды;

9) берешекті өтеу нәтижесінде алынған уақытша бос ақшаны салым ретінде жарғылық капиталға, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына және өзге бағалы қағаздарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдарға (депозиттерге) орналастыруды;

10) бас банк берген үмітсіз және күмәнді талап ету құқықтары бойынша кепіл шарттары бойынша, сондай-ақ еншілес ұйымның күмәнді және үмітсіз активтерді басқаруы барысында ол өздігінен жасасқан кепіл шарттары бойынша кепіл ұстаушының құқықтарын Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен өткізуді;

11) Қазақстан Республикасы екінші деңгейдегі банктерінің, басқа қаржы ұйымдарының, бағалаушылардың, кәсіби сарапшылардың және халықаралық аудиторлардың және аудиторлық ұйымдардың күмәнді және үмітсіз активтерді бағалау, сенімгерлік басқару, қайта құрылымдау және құнын қалпына келтіру (арттыру) бойынша қызметтерін сатып алуды;

12) Банктер туралы заңның 11-2-бабы 4-тармағының 3) тармақшасында және осы тармақтың 3) тармақшасында көрсетілген заңды тұлғалардың акциялары бойынша дивидендтер және (немесе) еншілес ұйымның жарғылық капиталына қатысу үлесіне сәйкес келетін кірісті алуды;

13) Іс-шаралар жоспарында көзделген күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту мақсатында еншілес ұйым сатып алған мүлікпен және (немесе) мүліктік кешенмен байланысты тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді (лицензияланған қызмет түрлерін қоса алғанда) өндіруді және өткізуді;

14) бас банкке және (немесе) заңды тұлғаларға күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алуға және басқаруға байланысты қызметтерді (консультациялық, заң, сот органдарында, өзге уәкілетті органдар мен заңды тұлғаларда мүдделерін білдіру бойынша) ақылы негізде көрсетуді;

15) өз қажеттілігі үшін үшінші тұлғалардан мүлікті және (немесе) талап ету құқықтарын, тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) меншігіне немесе уақытша пайдалануға сатып алуды жүзеге асырады.

3. Еншілес ұйым бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйымдардың алынуға жататын кірістерін Қазақстан Республикасының банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген қызмет түрлерін жүзеге асырудан түсетін кірістерге жатқызуды мынадай тәртіппен жүзеге асырады:

1) еншілес ұйым:

еншілес ұйым активтерінің тізілімін жүргізуді;

еншілес ұйымның қызметі бойынша активтердің сапасын жақсарту мақсатында жүргізілетін операциялардың түрлерін, сондай-ақ қойылатын талаптары Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасында көзделген еншілес ұйымның бастапқы есепке алу құжаттарының (бұдан әрі – бастапқы құжаттар) тізбесі мен түрлерін;

еншілес ұйым активтерінің сапасын жақсарту бойынша операцияларды жүргізуден еншілес ұйым алатын кірістердің түрлерін;

олармен операциялар жүргізуден алынатын активтер мен кірістерді еншілес ұйымның бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік жүйесінде көрсету талаптарын көздейтін ішкі құжатты бекітеді;

2) еншілес ұйым активтер тізілімінде көрсетілген еншілес ұйымның активтерін қалыптастыруды және олардың сатып алынатын (сатып алынған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарға сәйкес келуін ай сайын тексеруді қамтамасыз етеді;

3) еншілес ұйым бастапқы құжаттардың негізінде бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік жүйесінде Қағидалардың 2-тармағында көрсетілген еншілес ұйымның қызмет түрлерін жүзеге асырудан болған активтер бойынша алынған кірістерді еншілес ұйымның өзге операциялардан алатын кірістерінен бөлек есепке алады.

4. Еншілес ұйым өз қызметінің бүкіл кезеңінде еншілес ұйымның активтерінің тізілімін, көрсетілген активтермен операциялар жүргізуге негіз болған бастапқы құжаттарды, сондай-ақ Қағидалардың 2-тармағында көзделген және еншілес ұйымның бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік жүйесіндегі еншілес ұйымның қызмет түрлерін жүзеге асырудан активтер бойынша алынған кірістер туралы мәліметтерді сақтауды жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 23 сәуірде № 16795 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 наурыз

№ 61

Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйым қызметі қағидаларын, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарды бекіту туралы

«Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйым қызметі қағидалары, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптар бекітілсін.

2. Мыналардың:

1) «Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін иеленетін еншілес ұйымның қызметі қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 23 сәуірдегі № 71 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9486 болып тіркелген, 2014 жылғы 16 маусымда «Әділет» ақпараттық - құқықтық жүйесінде жарияланған);

2) «Қазақстан Республикасының қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау мәселелері жөніндегі кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 27 мамырдағы № 93 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11670 болып тіркелген, 2015 жылғы 30 шілдеде «Әділет» ақпараттық - құқықтық жүйесінде жарияланған) бекітілген Қазақстан Республикасының өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау мәселелері жөніндегі нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі 8-тармағының күші жойылды деп танылсын.

3. Қаржы нарығының әдіснамасы департаменті (Әбдірахманов Н.А.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және оған енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет – ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы Қазақстан Республикасының Әділет министр-

лігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмелерін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

6. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйым қызметі қағидалары, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптар

1. Осы Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйым қызметі қағидалары, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптар (бұдан әрі – Қағидалар) «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – Банктер туралы заң) сәйкес әзірленді және бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алатын еншілес ұйымның (бұдан әрі – еншілес ұйым) қызметінің тәртібін, еншілес ұйым сатып алынған күмәнді және үмітсіз активтерді басқаратын мерзімді, ол сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Қағидалар мақсатында күмәнді және үмітсіз активтер деп мыналар түсініледі:

1) барлық жеке және заңды тұлғаларға, оның ішінде банктерге қойылатын талаптар, сондай-ақ олар бойынша провизиялардың (резервтердің) мөлшері өтелмеген мерзімі өткен берешек сомасының 5 (бес) және одан да көп пайызы деңгейінде қалыптастырылған шартты міндеттемелер;

2) мүлік, оның ішінде жылжымайтын мүлік және (немесе) сатып алынған күмәнді және үмітсіз талап ету құқықтары бойынша кепілге салынған мүлікті өндіріп алу нәтижесінде бас банктің меншігіне өткен аяқталмаған құрылыс объектілеріне меншік құқығы.

3. Еншілес ұйым күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту мақсатында Банктер туралы заңның 11-2-бабы 4-тармағының 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген қызмет түрлерінен басқа, мынадай қызмет түрлерін:

1) күмәнді және үмітсіз талап ету құқықтары бойынша бас тарту төлемі ретінде бас банктің меншігіне өткен, жылжымалы және жылжымайтын мүлікті және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілеріне меншік құқығын сатып алуды;

2) меншікті мүлікті, сондай-ақ:

кепіл немесе өзге қамтамасыз ету ретіндегі мүлікті өндіріп алу нәтижесінде меншікке өткен мүлікті;

бас банктен сатып алынған күмәнді және үмітсіз талап ету құқықтары бойынша бас тарту төлемі түрінде және (немесе) күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру нәтижесінде сатып алынған мүлікті;

Банктер туралы заңның 11-2-бабы 4-тармағының 2) тармақшасында және осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген мүлікті;

күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту шеңберінде жаңадан құрылған және оның меншігіне қабылданған мүлікті жалға беру, қаржы лизингіне, сенімгерлік басқаруға немесе ақылы уақытша пайдаланудың өзге нысанын пайдалануға беруді;

3) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен заңды тұлғаларды құруды, оның ішінде акцияларын (жарғылық капиталға қатысу үлестерін) сатып алуды, сондай-ақ заңды тұлғалардың осындай акцияларын және (немесе) жарғылық капиталына қатысу үлестерін өткізуді және басқаруды;

4) меншікті мүлікті, сондай-ақ Банктер туралы заңның 11-2-бабы 5-тармағының 3) тармақшасында көзделген күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі – Іс-шаралар жоспары) жүзеге асыру нәтижесінде сатып алынған не алынған мүлікті өткізуді;

5) Іс-шаралар жоспарында көрсетілген іс-шараларды іске асыру шеңберінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасы бойынша қарыз беруді;

6) «Жобалық қаржыландыру және секьюритилендіру туралы» 2006 жылғы 20 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңында көзделген күмәнді және үмітсіз активтерді секьюритилендіру және жобалық қаржыландыру бойынша операцияларды жүргізуді;

7) үшінші тұлғалардан жер учаскелерін және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілерін, құрылысқа және аяқталмаған құрылыс объектілерінің құрылысын аяқтауға және (немесе) аяқталмаған құрылыс объектілерін пайдалануға беруге байланысты жобалау, мердігерлік және өзге ұйымдардың қызметтерін сатып алуды;

8) кепілге салынған мүлікті өндіріп алу нәтижесінде бас банктің меншігіне өткен мүлікпен және (немесе) мүліктік кешенмен үздіксіз байланыстағы жылжымалы мүліктің сауда-саттығына (аукционна) қатысуды және сатып алуды;

9) берешекті өтеу нәтижесінде алынған уақытша бос ақшаны салым ретінде жарғылық капиталға, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына және өзге бағалы қағаздарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдарға (депозиттерге) орналастыруды;

10) бас банк берген үмітсіз және күмәнді талап ету құқықтары бойынша кепіл шарттары бойынша, сондай-ақ еншілес ұйымның күмәнді және үмітсіз активтерді басқаруы барысында ол өздігінен жасасқан кепіл шарттары бойынша кепіл ұстаушының құқықтарын Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен өткізуді;

11) Қазақстан Республикасы екінші деңгейдегі банктерінің, басқа қаржы ұйымдарының, бағалаушылардың, кәсіби сарапшылардың және халықаралық аудиторлардың және аудиторлық ұйымдардың күмәнді және үмітсіз активтерді бағалау, сенімгерлік басқару, қайта құрылымдау және құнын қалпына келтіру (арттыру) бойынша қызметтерін сатып алуды;

12) Банктер туралы заңның 11-2-бабы 4-тармағының 3) тармақшасында және осы тармақтың 3) тармақшасында көрсетілген заңды тұлғалардың акциялары бойынша дивидендтер және (немесе) еншілес ұйымның жарғылық капиталына қатысу үлесіне сәйкес келетін кірісті алуды;

13) Іс-шаралар жоспарында көзделген күмәнді және үмітсіз активтердің сапасын жақсарту мақсатында еншілес ұйым сатып алған мүлікпен және (немесе) мүліктік кешенмен байланысты тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді (лицензияланған қызмет түрлерін қоса алғанда) өндіруді және өткізуді;

14) бас банкке және (немесе) заңды тұлғаларға күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алуға және басқаруға байланысты қызметтерді (консультациялық, заң, сот органдарында, өзге уәкілетті органдар мен заңды тұлғаларда мүдделерін білдіру бойынша) ақылы негізде көрсетуді;

15) өз қажеттілігі үшін үшінші тұлғалардан мүлікті және (немесе) талап ету құқықтарын, тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) меншігіне немесе уақытша пайдалануға сатып алуды жүзеге асырады.

4. Еншілес ұйым Іс-шаралар жоспары болған кезде бас банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алуды жүзеге асырады. Іс-шаралар жоспарында мыналар:

1) активтердің және (немесе) қамтамасыз ету түрлері бойынша төмендегідей бөлінген күмәнді және үмітсіз активтердің түрлері:

аяқталған коммерциялық және тұрғын үй жылжымайтын мүлік;

салынып жатқан коммерциялық және тұрғын үй жылжымайтын мүлік;

жер учаскелері;

жеке және заңды тұлғалар қарыз алушыларға талап ету құқықтары (бұл ретте, корпоративтік қарыз алушылар экономиканың түрлері (салалары) бойынша бөлінеді);

кепіл ретінде қабылданған және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес еншілес ұйымның немесе бас банктің меншігіне өткен күмәнді және үмітсіз активтер;

2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген күмәнді және үмітсіз активтердің бағалау құны бойынша ақпарат;

3) күмәнді және үмітсіз активтерді басқарудың кезеңдік мерзімдері және еншілес ұйымның әр күмәнді және үмітсіз активтерді басқаруға бағытталған функциясы;

4) осы тармақтың 1) тармақшасында көзделген күмәнді және үмітсіз активтерді басқарудың жалпы мерзімі (әрбір актив бойынша);

5) күмәнді және үмітсіз активтің сапасын жақсартуға, бағытталған шаралардың сипаты, оның ішінде, бастапқы құнын жақсарту, қалыпқа келтіру, қалпына келтіру, қайта құрылымдау, қосымша қаржыландыру және капиталдандыру, жобалық қаржыландыру және (немесе) инвестициялау шеңберінде күмәнді және үмітсіз активтің құнын өсіру;

6) еншілес ұйымның күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алудан түсетін кіріс алу көздері: сату, оның ішінде кепіл ретінде қабылданған және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес еншілес ұйымның меншігіне өткен активтерді сату, секьюритилендіру, жалға беру немесе ақылы уақытша қолданудың өзге де нысанын пайдалану;

7) дауларды сотқа дейін шешу, шағым - талап өндірісі және ықтимал құқықтық және өзге де тәуекелдер шеңберінде жүргізілетін еншілес ұйымның іс-әрекеттерін сипаттау;

8) еншілес ұйымның шығыстары мен кірістерін, сондай-ақ сатып алынған күмәнді және үмітсіз активтер бойынша бас банк алдындағы міндеттемелерді өтеуге (қызмет көрсетуге) арналған еншілес ұйымның қызметі кезеңіндегі ақша қаражатының қозғалысын болжау;

9) әкімшілік шығыстардың, оның ішінде еншілес ұйымды басқаруға және оның шаруашылық қызметіне тартылған бас банктің басшы қызметкерлеріне сыйақы беру бойынша әкімшілік шығыстардың мөлшері;

10) Іс-шаралар жоспарын орындауға мониторинг жүргізу негізінде еншілес ұйымның қызметі жөніндегі есепті жасауға қойылатын талаптар;

11) бас банктің және еншілес ұйымның мониторингке және Іс-шаралар жоспарын орындауға жауапты басшы қызметкерлері жөніндегі ақпарат қамтылған.

5. Іс-шаралар жоспарын бас банктің директорлар кеңесі мақұлдауға тиіс. Директорлар кеңесі Іс-шаралар жоспарын мақұлдамаған жағдайда, күмәнді және үмітсіз активтерді беру жүргізілмейді.

6. Бас банк еншілес ұйымның қызметіне бақылауды, оның ішінде Іс-шаралар жоспарының және бизнес-жоспардың орындалуын жыл сайын тексеруді жүзеге асырады.

7. Бас банк қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға (бұдан әрі – уәкілетті орган) Іс-шаралар жоспарының орындалуы туралы, оның ішінде нақты кірістер мен шығыстар бойынша, сондай-ақ күмәнді және үмітсіз активтер бойынша ақша қаражатының қозғалысы бойынша мәліметтерді қоса алғанда, ақпаратты тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың жиырмамыншы күніне дейінгі мерзімде ұсынады.

Іс-шаралар жоспарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда Бас банк уәкілетті органға бас банктің директорлар кеңесі оларды мақұлдаған күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күн ішінде әрбір күмәнді және үмітсіз актив бойынша жаңартылған Іс-шаралар жоспарын немесе қолда бар Іс-шаралар жоспарын ұсынады.

8. Еншілес ұйым заңды тұлғалардың жарғылық капиталындағы акциялары және (немесе) қатысу үлестері бойынша алынған дивидендтерді, өзінің шығыстарын өтеу үшін активтерді сатудан түскен оң айырманың сомаларын (активтерді сату құнының оларды сатып алу құнынан және еншілес ұйымның берілген актив бойынша берешегі сомасынан асып түскен жағдайда) пайдаланады.

9. Еншілес ұйым сатып алатын (сатып алған) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптар:

1) Қағидалардың 2-тармағына және 4-тармағының 1) тармақшасына сәйкес анықталған, олар бойынша Іс-шаралар жоспарында еншілес ұйымның қызмет мерзімі ішінде оларды басқару нәтижесінде кезеңдікпен (екі жылдан кем емес) кіріс алуы болжанған күмәнді және үмітсіз активтер объект болып табылады;

2) күмәнді және үмітсіз активті жақсартуды көздейтін, оның ішінде құрылысты аяқтауды не актив құнын өсіруге, сондай-ақ борышкерді сауықтыруға бағытталған жұмысты және (немесе) іс-шараларды өткізуді аяқтау арқылы мыналар енгізілетін бизнес-жоспар бар:

берешектің бөлігін есептен шығару бойынша өзге кредиторлар тарапынан қолдау жасау шаралары, төлемді өтеудің кестесін және кезеңділігін өзгерту, қаржыландыру мерзімдерін ұлғай-

ту, негізгі борыш бойынша жеңілдікті кезеңді өсіру, инвестициялық фазаны аяқтау мақсатында жобаны қосымша қаржыландыру, сондай-ақ қарызды қаржыландырудың басқа да тәсілдері;

акционерлік қоғамның жарғылық капиталын ұлғайту (капиталдағы қатысу үлесі) бөлігінде борышкердің меншік иелері тарапынан болатын қолдау шаралары, кредиторлар алдындағы қарызды толық өтегенге дейінгі борышкерлердің меншік иелері арасындағы борышкердің таза пайдасын бөлмеуі, борышкердің бизнес - процестерін оңтайландыру;

борышкердің борышын капиталға конвертациялау бөлігінде стратегиялық инвестор тарапынан жасалатын қолдау шаралары, айналым капиталын және (немесе) барынша төмен инвестициялық капиталды ұсыну;

3) аяқталмаған құрылыс объектілері бойынша құрылыс шығыстарының болжамы және құрылыс аяқталғаннан кейінгі жылжымайтын мүлік объектілерінің құнына бағалаушы жүргізген талдау бар;

4) берілген (берілетін) талап ету құқықтары бойынша бір мезгілде төменде аталған кредиттік тәуекелді төмендетудің кем дегенде екі талабы болған жағдайда орындалады:

борышкерге берілген кредиттің жалпы мерзімін ұзарту;

сыйақы мөлшерлемесін, оның ішінде осының алдында есептелген немесе капиталдандырылған, бірақ төленбеген сыйақыға қатысты төмендету;

бас банктің есептелген тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептен шығаруды жүзеге асыру.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 3 мамырда № 16858 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 наурыз

№ 62

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы

2017 жылғы 25 желтоқсандағы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі), 2010 жылғы 19 наурыздағы «Мемлекеттік статистика туралы» және 2012 жылғы 26 қарашадағы «Микроқаржы ұйымдары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидалары бекітілсін.

2. «Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді жіктеуді жүзеге асыру және оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 желтоқсандағы № 381 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8305 болып тіркелген, 2013 жылғы 5 маусымда «Егемен Қазақстан» газетінде № 141 (28080) жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

3. Қаржы нарығының әдіснамасы департаменті (Әбдірахманов Н.А.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

6. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2018 жылғы 27 наурыздағы
№ 62 қаулысымен
бекітілді

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі), «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі - Заң) сәйкес әзірленді және Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру тәртібін және жүзеге асыру талаптарын айқындайды.

2. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ақшаны толық алмау – микрокредит беру туралы шартқа сәйкес қаржы ұйымына тиесілі ақша ағындары және қаржы ұйымы алуды күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырма;

2) берешек – микрокредит беру туралы шарттың талаптарына сәйкес қарыз алушы өтемеген негізгі борыш, есептелген сыйақы және (немесе) өзге төлемдер түріндегі талаптың сомасы;

3) берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер мен шартты міндеттемелер – кредиттік тәуекелдің сипаттамаларына ұқсас сипаттамалары бар берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелер тобы;

4) берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер мен шартты міндеттемелер – қаржылық есептіліктің деректеріне сәйкес есепті күнгі жалпы баланстық құны микроқаржы ұйымының активтерінен 5 (бес) пайызға асып кететін берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелер немесе өзара байланысты тарапқа қойылатын талаптарды білдіретін берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме.

Микроқаржы ұйымына осы тармақшада көзделген өлшемшарттарға толықтыру ретінде берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттемені жеке кредитке жатқызу үшін қосымша өлшемшарттар белгілеуге рұқсат беріледі.

Микроқаржы ұйымына берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының активтерге, бірақ активтерден 5 (бес) пайыздан төмен емес өзге арақатынасын белгілеуге рұқсат беріледі;

5) берілген микрокредит бойынша кредиттік-құнсызданған актив – берілген микрокредит бойынша актив, ол бойынша 9 «Қаржы құралдары» халықаралық қаржылық есептік стандарттың (бұдан әрі – 9 ХКЕС) өлшемшарттарына сәйкес келетін құнсыздану белгілері анықталады;

6) берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жиынтық баланстық құны – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің зиянға арналған бағалау резервінің көлеміне түзетілгенге дейінгі амортизацияланған құны;

7) берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттемені қайта жіктеу – берілген микрокредит бойынша бұрын жіктелген актив пен шартты міндеттемені оған қарсы провизияларды (резервтерді) тиісті қосымша қалыптастыру және (немесе) тарату арқылы жіктеу;

8) берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттемені қайта құрылымдау – төменде аталған жағдайлардың кез келгеніне сәйкес берілген микрокредит беру туралы шарттың тәртібін және талаптарына кез келген өзгерту:

берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша төлемдер кестесін өзгерту, оның ішінде негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу үшін берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша төлемдер бойынша жеңілдік кезеңін беру не ұзарту, берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме мерзімін келесі ұзарту, берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша бір немесе одан көп төлемді кейінге қалдыру, берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша негізгі борышты және (немесе) сыйақыны есептен шығару немесе кешіру, сыйақы бойынша мерзімі өткен төлемдерді капиталдандыру, сыйақы бойынша мерзімі өткен берешекті капиталдандыра отырып берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің валютасын бір валютадан басқасына өзгерту (конвертациялау);

микроқаржы ұйымындағы, оның ішінде басқа микроқаржы ұйымдарындағы берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша мерзімі өткен берешекті төлеу үшін берілген микрокредит бойынша жаңа актив пен шартты міндеттеме беру;

берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша мерзімі өткен берешек болған жағдайда кредиттік лимитті ұлғайту;

берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша сыйақы мөлшерлемесін төмендету;

қарыз алушының микроқаржы ұйымына берілген кепіл мүлкі есебінен берешек сомасын өтеу нәтижесінде берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша берешекті төмендету;

9) берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің амортизациялық құны – минус борыштың негізгі сомасының есебіне төлемдер, плюс (минус) тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген дисконттың (сыйлықақының) жинақталған амортизациясының шамасы бастапқы тану кезінде берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бағаланатын және зиянға арналған бағалау резерві ескеріле отырып түзетілген сома;

10) берілген микрокредит бойынша сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған актив – бастапқы тану сәтінде құнсыздану туралы растау болған, берілген микрокредит бойынша сатып алынған немесе құрылған актив;

11) дефолт – төлеу мерзімі күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен өтіп кеткен мерзімі өткен төлемнің (төлемдердің) болуы не осы тармақшада көзделген мынадай бір немесе бірнеше жағдайдың болуы:

қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша сыйақыны есептеуді тоқтата тұру;

берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюынан қарыз алушы берешегінің бір бөлігін және (немесе) бүкіл сомасын есептен шығару;

берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша талап ету құқықтарын дисконтпен беру;

қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауына байланысты берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттемені қайта құрылымдау;

Қазақстан Республикасының оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп тану туралы талап-арыз беру;

Қазақстан Республикасының оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес қарыз алушының өзін банкрот деп тану туралы сотқа өтініш жасауы;

микроқаржы ұйымының атқарушы органы бекіткен Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде (бұдан әрі - Әдістеме) көзделген ахуалдар.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы деп төменде көрсетілген жағдайлар-

дың бірінің немесе бірнешеуінің туындауы түсініледі:

қарыз алушының микроқаржы ұйымының алдында күнтізбелік 30 (отыз) және одан көп мерзімдегі мерзімі өткен міндеттемелері бар;

қарыз алушыда мерзімі өткен міндеттемелер жоқ және микроқаржы ұйымында қарыз алушының оған берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеме бойынша жеңілдік жағдайлары берілмей өз міндеттемелері бойынша ақы төлеу мерзімдерін бұзуға жол бергені туралы негізделген және растайтын ақпарат бар;

қарыз алушының қаржылық жай-күйін нақты көрсеткіштерін бағалау негізінде микроқаржы ұйымы қарыз алушының ақша ағындарының микроқаржы ұйымының алдындағы шарттық міндеттемелерін (негізгі борышты және сыйақыны қоса алғанда) өтеу үшін жеткіліксіз болатынын болжайды;

қаржы ұйымы микроқаржы ұйымы әзірлейтін және Әдістемеге қосымша болып табылатын ішкі рейтингтік модельге сәйкес қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлағанын бағалады;

12) кредиттік скоринг – қарыз алушының кредитке қабілеттілігін сапалық және сандық сипаттамаларға негіздеп бағалау;

13) қамтамасыз ету құны - ағымдағы сәтке оны өткізу (сату) мүмкіндігін ескере отырып, нарықтық (әділ) құннан анықталатын кепілді қамтамасыз ету құны;

14) қарыз алушы - микроқаржы ұйымымен микрокредит беру туралы шарт жасасқан жеке немесе заңды тұлға;

15) негізделген және расталатын ақпарат – кемінде 5 (бес) жыл кезеңінде өткен оқиғалар, ағымдағы сапалық және сандық көрсеткіштер және болашақтағы экономикалық сапалық және сандық көрсеткіштердің болжамдары туралы ақпаратты қоса алғанда, аса көп шығынсыз немесе күш салмай есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде қолжетімді болып табылатын ақпарат. Кемінде 5 (бес) жыл кезеңдегі, есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде қолжетімді болып табылатын ақпарат болмаған кезде микроқаржы ұйымына неғұрлым қысқа кезеңдегі ақпаратты кейіннен кемінде 5 (бес) жыл кезеңдегі өткен оқиғалар туралы ақпаратты жинақтау шартымен пайдалануына рұқсат етіледі. Жеке микрокредиттер және шартты міндеттемелер бойынша соңғы 3 (үш) жылдағы не микроқаржы ұйымы операциялық қызметті 3 (үш) жылдан кем жүзеге асырған жағдайда одан аз кезеңдегі қарыз алушының қаржылық жай-күйінің мониторингі негізінде болжамдық ағындарды құруға жол беріледі;

16) провизиялар (резервтер) – берілген микрокредит бойынша активтің амортизацияланған құны бойынша және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша күтілетін және орын алып отырған кредиттік зиян үшін құрылатын бағалау резерві, сондай-ақ берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер бойынша күтілетін кредиттік зиянға қатысты бағалау міндеттемесі;

17) уәкілетті орган – микроқаржы ұйымының орналасқан жері бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы;

18) берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер – бұл болуы басталуына деген сенімділік болмайтын және толығымен микроқаржы ұйымының бақылауында болмайтын бір немесе бірнеше болашақ оқиғаның басталуымен немесе басталмауымен ғана расталатын берілген микрокредиттер бойынша міндеттемелер.

2-тарау. Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптау және берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсіз активтерге жатқызу тәртібі

3. Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды микроқаржы ұйымы қалыптастырылған провизиялар (резервтер) мөлшеріне қарай Қағидаларға сәйкес жүзеге асырады.

4. Провизиялар (резервтер) мөлшерін айқындау мақсатында берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттелер жеке және біртекті негізде бағаланады.

5. Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптау (қайта сыныптау) және оларға қарсы провизиялар (резервтер) қалыптастыру мынадай талаптардың негізінде жүзеге асырылады:

1) берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптау және провизияларды (резервтерді) қалыптастыру бойынша нақты іс-әрекеттердің Қағидалардың және микроқаржы ұйымының ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес келуі;

2) берілген микрокредиттер бойынша активтерді, шартты міндеттемелерді сыныптау және оларға қарсы провизияларды (резервтерді) қалыптастыру аясына жататын барлық ақпаратты кешенді және объективті талдау;

3) берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптаудың (қайта сыныптаудың) және (немесе) провизияларды (резервтерді) қалыптастырудың уақтылылығы, есепке алу мен есептілікте провизиялар (резервтер) мөлшерінің өзгеруін көрсетудің дәйектілігі.

6. Сыныптау мақсатында берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелер стандартты және сыныпталған болып бөлінеді.

7. Сыныпталуға жатпайтын, берілген микрокредит бойынша актив стандартты болып табылады.

8. Сыныпталған міндеттемеге жатпайтын, берілген микрокредит бойынша шартты міндеттеме стандартты болып табылады.

9. Берілген микрокредиттер бойынша сыныпталған активтер мен шартты міндеттемелер қалыптастырылған провизиялар (резервтер) мөлшеріне қарай мынадай санаттарға бөлінеді:

1) күмәнді:

1-санатты күмәнді – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 0,01 (нөл бүтін жүзден бір) пайызынан астам және 5 (бес) пайызынан кем немесе тең провизиялар (резервтер);

2-санатты күмәнді – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 5,01 (бес бүтін жүзден бір) пайызынан астам және 10 (он) пайызынан кем немесе тең провизиялар (резервтер);

3-санатты күмәнді – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 10,01 (он бүтін жүзден бір) пайызынан астам және 20 (жиырма) пайызынан кем немесе тең провизиялар (резервтер);

4-санатты күмәнді – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 20,01 (жиырма бүтін жүзден бір) пайызынан астам және 25 (жиырма бес) пайызынан кем немесе тең провизиялар (резервтер);

5-санатты күмәнді – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 25,01 (жиырма бес бүтін жүзден бір) пайызынан астам және 50 (елу) пайызынан кем немесе тең провизиялар (резервтер);

2) үмітсіз – берілген микрокредит бойынша актив пен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құнының 50,01 (елу бүтін жүзден бір) пайызынан астам провизиялар (резервтер).

10. Микроқаржы ұйымы Қағидалардың 11-тармағының талаптарын сақтай отырып уәкілетті органға мынадай есептерді (бұдан әрі – есептілік) ұсынады:

1) Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп;

2) Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп;

3) Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп;

4) Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп;

5) Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелерді сыныптау туралы есеп.

11. Микроқаржы ұйымы тоқсан сайын есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20 (жиырма) кешіктірмей уәкілетті органға электрондық форматта есептілік ұсынады.

Есептіліктегі деректер Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңгемен көрсетіледі.

Есепті күнгі жағдай бойынша қағаз тасымалдағыштағы есептілікке бірінші басшы, бас бухгалтер немесе есептілікке қол қоюға уәкілеттігі бар адамдар және орындаушы қол қояды және микроқаржы ұйымында сақталады.

Микроқаржы ұйымы электрондық форматта ұсынатын есептілік деректерінің қағаз тасымалдағыштағы деректерге сәйкес келуі бірінші басшыға, бас бухгалтерге немесе есептілікке қол қоюға уәкілеттігі бар адамдарға және орындаушыға жүктеледі.

3-тарау. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру тәртібі

12. Провизиялар (резервтер) 9 ХҚЕС-тің және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес құрылады.

13. Провизияларды (резервтерді) құру тәртібі Қағидаларға сәйкес Әдістеме негізінде айқындалады.

14. Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелер біртекті және жеке болып сыныпталады.

Берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер бойынша провизиялар (резервтер) әрбір жеке микрокредит бойынша бөлек есептеледі.

Әдістемеге сәйкес құнсыздану белгілері жоқ берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер бойынша кредиттік тәуекелдің Әдістемедің белгіленген ұқсас сипаттамалары бойынша топтастыру жүзеге асырылады және провизиялар (резервтер) Әдістемедің белгіленген тәртіпке сәйкес есептеледі.

Берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер, шартты міндеттемелер кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады, сондай-ақ провизиялар (резервтер) берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелердің әрбір жекелеген топтары бойынша есептеледі.

Берілген микрокредиттер бойынша активтерді, шартты міндеттемелерді біртекті топтарға топтастыруға негіз болатын талаптар мен белгілер Әдістемедің ашып жазылады.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелердің біртектілік санына қарыз алушының түрі, микрокредиттеу технологиясы, нысаналы мақсаты, қамтамасыз ету түрі, қарыз алушының географиялық орналасуы, берілген микрокредит бойынша активтің мерзімі, сондай-ақ Әдістемедің және микроқаржы ұйымының өзге ішкі құжаттарында айқындалған микрокредиттеу бағдарламалары бойынша белгілер жатады, бірақ бұлармен шектелмейді.

15. Кредиттік тәуекелдің өзгеруіне және берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша құнсыздану белгілерінің болуына қарай провизиялар (резервтер):

1) Қағидалардың 17-тармағына сәйкес 12 (он екі) айдағы күтілетін кредиттік зиянға тең сомада;

2) Қағидалардың 18-тармағына сәйкес микрокредиттер бойынша бүкіл мерзімде күтілетін кредиттік зиянға тең сомада;

3) Қағидалардың 23-тармағына сәйкес орын алған кредиттік зиянға тең сомада қалыптастырылады.

16. Бағалау күнгі (бірақ тоқсанына кемінде бір рет) берілген микрокредит бойынша активті,

шартты міндеттемені бастапқы тану кезінде берілген микрокредит бойынша активтің, шартты міндеттеменің күтілетін қолданылу мерзімінде жеке негізде және біртекті ретінде сыныпталған берілген микрокредиттер бойынша активтер, шартты міндеттемелер бойынша топтық негізде дефолттың басталу тәуекелі айқындалады.

17. Егер есепті күнгі жағдай бойынша бастапқы танылған күннен бастап берілген микрокредит бойынша актив, шартты міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болмаса, микроқаржы ұйымы осы берілген микрокредит бойынша актив, шартты міндеттеме бойынша провизиялар (резервтер) мөлшерін есепті күннен бастап 12 (он екі) айда күтілетін кредиттік зиянға тең сомада бағалайды.

18. Егер берілген микрокредит бойынша актив, шартты міндеттеме бойынша есептелген кредиттік тәуекел бастапқы танылған күннен бастап айтарлықтай ұлғайса, микроқаржы ұйымы есепті күнгі жағдай бойынша осы берілген микрокредит бойынша актив, шартты міндеттеме бойынша провизиялардың (резервтердің) мөлшерін бүкіл мерзімде күтілетін кредиттік зиянға тең сомада бағалайды.

19. Кредиттік тәуекелдің ұлғаюы былайша айқындалады:

1) берілген микрокредит бойынша активті қолданудың күтілетін мерзімі бойы дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруі бастапқы танылған күнгі дефолттың басталу тәуекелімен есептік күнгі берілген микрокредит бойынша актив бойынша дефолттың басталу тәуекелін салыстыру арқылы бағаланады;

2) аса көп шығынсыз және күш салмай қолжетімді болатын, негізделген және расталатын, кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғаюын көрсететін ақпаратқа талдау жасалды.

Төменде аталған бір немесе бірнеше жағдай кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болып табылады:

берілген микрокредит бойынша белгілі бір актив немесе қолданылудың осындай күтулі мерзімі бар берілген микрокредиттер бойынша осыған ұқсас активтер үшін кредиттік тәуекелдің сыртқы нарықтық көрсеткіштерінің айтарлықтай өзгеруі;

қарыз алушының ішкі немесе сыртқы кредиттік рейтингінің нақты немесе күтілетін (негізделген және расталатын ақпарат негізінде) төмендеуі не ішкі мақсаттар үшін кредиттік тәуекелді талдау үшін пайдаланылатын кредиттік скоринг бойынша қарыз алушы рейтингінің азаюы;

міндеттеме бойынша қамтамасыз ету құнының немесе қарыз алушы үшін микрокредит беру туралы шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыру үшін экономикалық ынталандыру болып табылатын, күтіліп отырғандай, қарыз алушы үшін микрокредит беру туралы шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыру үшін экономикалық ынталандыруды азайтатын немесе өзгеше түрде дефолттың басталу ықтималдылығына ықпал ететін кепілдіктер немесе тетіктер сапасының айтарлықтай өзгеруі;

күнтізбелік 30 (отыз) және одан көп мерзімі өткен төлемдердің;

кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының Әдістемеді көзделген өзге белгілерінің болуы.

Кредиттік тәуекел ұлғаюының айтарлықтай болуы Қағидалардың талаптары ескеріле отырып, Әдістемеді белгіленеді.

20. Берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша күтілетін кредиттік зиян кредиттік зиянды бағалау ықтималдылығы ескеріле отырып сараланған, яғни берілген микрокредит бойынша активтің қолданудың бүкіл мерзіміндегі барлық күтілетін толық алынбаған ақшаның келтірілген құны болып табылады. Берілген микрокредит бойынша актив бойынша күтілетін кредиттік зиянды микрокредиттік ұйымдар Қағидаларға б-қосымшаға сәйкес күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы бойынша есептеледі, онда:

1) ықтимал нәтижелердің диапазонын бағалау арқылы белгіленген, ықтималдығы ескеріле отырып алдын ала келісілмеген және сараланған сомасы;

2) ақшаның уақытша құны;

3) шамадан тыс шығынсыз немесе күш-жігерсіз есепті күні қолжетімді болатын болжамды макроэкономикалық болжамдық ақпаратты қоса алғанда, өткен оқиғалар, ағымдағы сапалы және сандық көрсеткіштер және болашақ экономикалық сапалы және сандық көрсеткіштердің болжамы туралы негізделген және расталған ақпарат көрсетіледі.

Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы негізделіп өзгерген жағдайда, микроқаржы ұйымы көрсетілген формуланы өзгертеді және (немесе) толықтырады және өзгертілген және (немесе) толықтырылған күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы бойынша күтілетін кредиттік зиянды есептейді.

21. Берілген микрокредит бойынша актив (берілген микрокредиттер бойынша активтер) бойынша кредиттік зиян микрокредит беру туралы шартта көзделген, микроқаржы ұйымына тиесілі ақша ағындары мен микроқаржы ұйымы алуды күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырманың келтірілген сомасын білдіреді.

22. 12 (он екі) айда күтілетін кредиттік зиян Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес 12 (он екі) айға күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы бойынша есептеледі және бүкіл мерзімдегі күтілетін кредиттік зиянның бір бөлігі болып табылады, есепті күннен кейінгі 12 (он екі) ай ішінде дефолт басталған кезде (не егер берілген микрокредит бойынша активті қолданудың күтілетін мерзімі 12 (он екі) айдан аз болса, неғұрлым қысқа кезең ішінде) ақшаның толық алынбауы ретінде қаралады және осындай дефолттың болу ықтималдығы ескеріле отырып сараланды.

Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес 12 (он екі) айға күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы негізделіп өзгерген жағдайда, микроқаржы ұйымы көрсетілген формуланы өзгертеді және (немесе) толықтырады және 12 (он екі) айға күтілетін кредиттік зиянды 12 (он екі) айға күтілетін кредиттік зиянның өзгертілген және (немесе) толықтырылған есептеу формуласы бойынша есептейді.

23. Берілген микрокредит бойынша сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған актив болып табылмайтын, есепті күндегі жағдай бойынша берілген микрокредиттер жеке кредиттік-құнсызданған активтер бойынша орын алған кредиттік зиян берілген микрокредит бойынша активтің жалпы баланстық құны мен шартты міндеттеменің жалпы баланстық құны және берілген микрокредит бойынша актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған болашақ есептік ақша ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Болашақ ақша ағындарының келтірілген құны Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының формуласы бойынша айқындалады.

24. Берілген микрокредит бойынша кредиттік-құнсызданған актив қарыз алушы берілген микрокредит бойынша активтің жалпы баланстық құнының провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күні берілген микрокредит бойынша актив берілген микрокредиттер кредиттік-құнсызданған активтер санатына өткен кездегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендеуіне әкелетін берешекті өтеген кезде және бағалау күні Әдістемеде белгіленген берілген микрокредит бойынша активтің құнсыздану белгілері негізінде құнсызданудың объективті растаулары болып табылатын оқиғалар болмаған кезде, кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаю белгілері бар берілген микрокредит бойынша активтер санатына өтеді.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаю белгілері бар берілген микрокредит бойынша актив берілген микрокредит бойынша активтің жалпы баланстық құнының провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күні берілген микрокредит бойынша активтің кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаю белгілері бар берілген микрокредиттер бойынша активтер санатына өткен кезде берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендеуіне әкелетін берешекті қарыз алушы өтеген кезде және провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күні кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болмаған кезде, Қағидалардың 17-тармағына сәйкес провизиялар (резервтер) 12 (он екі) айдағы күтілетін кредиттік зиянға тең сомада қалыптастырылатын берілген микрокредиттер бойынша активтер санатына өтеді.

25. Берілген микрокредит бойынша жеке актив бойынша құнсызданудың объективті раста-

масы болып табылатын төменде көрсетілген бір немесе бірнеше оқиғалардың болуы бағаланады:

1) қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтары туралы негізделген және расталатын ақпараттың болуы;

2) негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша күнтізбелік 60 (алпыс) күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы;

3) берілген микрокредит бойынша активті соңғы 12 (он екі) айда бір және одан көп қаржылық қиындықтарына байланысты қайта құрылымдау;

4) қарыз алушыда қарыз алушының еңбек қызметінің немесе кәсіпкерлік қызметінің болмауы туралы ақпаратты қоса алғанда, қарыз алушыға Әдістемеге сәйкес айқындалатын айтарлықтай материалдық зиян келтірген және (немесе) оған өзінің қызметін жалғастыруға мүмкіндік бермейтін төтенше және (немесе) өзге де жағдайлар туралы негізделген және расталған ақпараттың болуы;

5) негізделген және расталған ақпарат негізінде қарыз алушының банкроттыққа ұшырауы, қайта ұйымдастырылуы және (немесе) қарыз алушының қаржылық жай-күйін нашарлатуы мүмкін сот қарауына тартылуының жоғары ықтималдығы туралы негізделген және расталған ақпарат;

б) қарыз алушының қайтыс болуы;

7) Әдістемеді белгіленген өзге де оқиғалар.

26. Микроқаржы ұйымы күтілетін зиянды есептеу кезінде кемінде 2 (екі) жыл болатын кезеңде кепіл мүлкін сату жөніндегі растайтын ақпаратты ескереді. Микроқаржы ұйымы күтілетін зиянды есептеу үшін кепіл мүлкін сату туралы растайтын ақпарат болмаған кезде күтілетін зиянды есептеуде пайдаланылатын қамтамасыз ету құнына мынадай өтімділік коэффициенттері қолданады:

1) тұрғын үй және (немесе) коммерциялық жылжымайтын мүлік, оның ішінде жер учаскелері түріндегі қамтамасыз ету – 0,7;

2) көлік құралдары түріндегі қамтамасыз ету – 0,5;

3) жабдық, тауар материалдық құндылықтар, сатуға дайын өнім түріндегі қамтамасыз ету – 0,4;

4) екінші деңгейдегі банк не Қазақстан Республикасының Standard & Poor's агенттігінің тәуелсіз рейтингінен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің біреуінің ұқсас деңгейдегі рейтингі бар заңды тұлға не квазимемлекеттік сектор субъектісі берген кепілдіктерді қоспағанда, жеке және (немесе) заңды тұлғалардың кепілдіктері түріндегі қамтамасыз ету – 0;

5) мүлік түріндегі, оның ішінде болашақта түсетін ақша түріндегі қамтамасыз ету – 0;

6) өтімділігі жоғары бағалы қағаздар түріндегі қамтамасыз ету – 0,95;

7) екінші деңгейдегі банк; Қазақстан Республикасының Standard & Poor's агенттігінің тәуелсіз рейтингінен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің біреуінің ұқсас деңгейдегі рейтингі бар заңды тұлға; квазимемлекеттік сектор субъектісі берген кепілдіктер түріндегі қамтамасыз ету – 1;

8) ақша түріндегі қамтамасыз ету – 1.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілмеген, олар бойынша кемінде 2 (екі) жыл болатын кезеңде кепіл мүлкін сату жөніндегі растайтын ақпарат жоқ өзге де қамтамасыз ету түрлері бойынша микроқаржы ұйымының күтілетін зиянды есептеу кезінде қамтамасыз ету құнына Әдістемеді көзделген, бірақ 0,7-ден аспайтын өтімділік коэффициенттері қолданылады. Әдістемеді көзделмеген қамтамасыз ету түрлері бойынша нөлге тең өтімділік коэффициенті қолданылады.

27. Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер бойынша күтілетін кредиттік зияндар қаржы ұйымы берілген микрокредит бойынша шартты міндеттемені ұстаушыдан, борышкерден не кез келген басқа тараптан алуды күтетін сомаларды шегергенде, шартты міндеттемені ұстаушы көтеретін кредиттік зияндарды оған өтейтін күтілетін төлемдерді білдіре-

ді. Бұл тармақ қарыз алушылардың жеке негізде бағаланатын берілген микрокредит бойынша шартты міндеттемелеріне қатысты қолданылады.

28. Есепті күні сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша микроқаржы ұйымы зиянға бағалау резерві ретінде тек барлық мерзімге күтілетін кредиттік зияндардың өзгерістерін бастапқы кезде таныған сәттен бастап жинақталғандарын ғана таниды.

Мерзімі 3 (үш) жылдан асатын және олар бойынша өтелуі негізгі борыштың және сыйақының 50%-нан (елу пайызынан) астамы берілген микрокредит бойынша активтің соңғы жылы жүзеге асырылатын берілген микрокредиттер бойынша активтер, сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған берілген микрокредиттер бойынша активтерге жатады. Аталған берілген микрокредиттер бойынша активтер Қағидалардың мақсатында өзара байланысты тараптардың пайдасына не өзара байланысты тараптардың міндеттемелері бойынша үшінші тұлғаларға ұсынылған берілген микрокредиттер бойынша активтер ретінде танылады.

29. Берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша провизиялардың (резервтердің) сомаларын анықтау нәтижелері бойынша микроқаржы ұйымы Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген салықтық кезеңнің соңында Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес провизиялардың (резервтердің) мөлшері бойынша тіркелімді жылына кемінде 1 (бір) рет толтырады және сақтайды.

Провизиялардың (резервтердің) мөлшерлері бойынша тіркелімді микроқаржы ұйымы толтырады және мемлекеттік органдардың сұратуы бойынша қағаз және электрондық тасымалдағыштарда ұсынады.

30. Есепті күні есептелген, осы тарауға сәйкес құрылған провизиялардың (резервтердің) мөлшерін микроқаржы ұйымы бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік жүйесінде әрбір тоқсанның соңғы жұмыс күнінен кешіктірмей көрсетеді.

31. Қағидаларға сәйкес құрылатын, 9 ХҚЕС-қа бастапқы ауысқан кезде кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы орын алған берілген микрокредиттер бойынша кредиттік-құнсызданған активтер санатына жатқызылған провизиялардың (резервтердің) жиынтық мөлшері 39 «Қаржы құралдары: тану және өлшеу» халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес осы берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша провизиялардың (резервтердің) жиынтық деңгейінен асады немесе оған тең болады.

4-тарау. Қаржылық есептіліктің ұлттық стандартына сәйкес есептілік жасайтын шағын және орта бизнеске және (немесе) өзге де микроқаржы ұйымдарына арналған халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру тәртібі

32. Провизиялар (резервтер) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының және шағын және орта бизнеске арналған халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес құрылады.

33. Шағын және орта бизнеске арналған халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес және (немесе) қаржылық есептіліктің ұлттық стандартына сәйкес провизиялар (резервтер) құру тәртібі Әдістеме негізінде Қағидаларда айқындалады.

34. Берілген микрокредиттер бойынша активтер бойынша провизиялар (резервтер) мынадай тәртіпте құрылады:

- 1) берілген микрокредиттер бойынша активтер біртекті және жеке болып жіктеледі;
- 2) берілген микрокредиттер бойынша жеке активтердің құнсыздануын бағалау жүргізіледі;
- 3) Әдістемеді белгіленген құнсыздану белгілері анықталған берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер бойынша:

болашақ ақша ағындарының болжамдары айқындалады. Берілген микрокредит бойынша актив бойынша құнсыздану болғанда мұндай қамтамасыз етудің құны болашақ ақша ағындарының болжамын ұлғайтады;

болашақ ақша ағындарының дисконтталған құны мынадай формула бойынша есептеледі:

$$PV = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i}, \text{ где}$$

, мұнда

PV - болашақ ақша ағындарының келтірілген құны;

CF - болашақ ақша ағындарының болжамы;

r - пайыздың тиімді мөлшерлемесі;

t, n - берілген микрокредит бойынша актив бойынша ақша ағындары болжанатын жылдар саны.

провизиялар (резервтер) мөлшері провизияларды (резервтерді) есептеу жүзеге асырылатын күн басында қалыптасқан берілген микрокредит бойынша активтің баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының дисконтталған құны арасындағы айырма ретінде белгіленеді;

тиімді пайыздық мөлшерлеме алмастырып қою әдісін немесе «КИМ» (кірістіліктің ішкі мөлшерлемесі) Microsoft Office Excel автоматтандырылған функцияларын немесе басқа да ұқсас автоматтандырылған функцияларды қолдану арқылы есептеледі;

4) Әдістемеге сәйкес құнсыздану белгілері жоқ берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер және берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер бойынша:

Әдістемеді белгіленген кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бойынша топтастыру жүзеге асырылады. Берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді жіктеу кезінде бір клиентке қойылған талаптар бойынша берілген микрокредиттер бойынша активтер туындаған жағдай кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамасы ретінде қабылданбайды;

провизиялар (резервтер) Әдістемеді белгіленген тәртіпке сәйкес есептеледі.

35. Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер бойынша провизиялар (резервтер) әрбір шартты міндеттемелер бойынша мынадай тәртіппен құрылады:

1) 37 «Резервтер, шартты міндеттемелер және активтер» халықаралық қаржылық есептілік стандартына (бұдан әрі – 37 ХҚЕС) сәйкес шартты міндеттеменің орындалу ықтималдығы айқындалады;

2) 37 ХҚЕС-ке сәйкес қолданыстағы міндеттемені реттеу үшін болжамды шығындар есептеледі;

3) шағын және орта бизнес үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес шартты міндеттеменің әділ құны есептеледі;

4) провизияның (резервтің) мөлшері 37 ХҚЕС-ке сәйкес есептелген болжамды шығындар мен шағын және орта бизнес үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес есептелген әділ құн мөлшерінің сомасының ең көп мәні ретінде айқындалады.

36. Берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер мен шартты міндеттемелер бойынша провизиялар (резервтер) сомасын анықтау нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген салық кезеңінің соңында корпоративтік табыс салығы бойынша жылына кем дегенде 1 (бір) рет мынадай тіркелімдер:

Қағидаларға 10-қосымшаның 1-кестесіне сәйкес нысан бойынша провизиялардың (резервтердің) мөлшері жөніндегі ақпарат;

Қағидаларға 10-қосымшаның 2-кестесіне сәйкес нысан бойынша болашақ ақша ағындарының дисконтталған құнының есебі;

Қағидаларға 10-қосымшаның 3-кестесіне сәйкес нысан бойынша құнсыздануына байланысты провизиялар (резервтер) құрылған берілген микрокредит бойынша жеке актив пен шартты міндеттеме бойынша деректер толтырылады.

Салық кезеңінде тіркелімдер толтырылып, сақталады және мемлекеттік органдардың сұрауы бойынша қағаз және электрондық тасымалдағышта ұсынылады.

37. Осы тарауға сәйкес құрылған, есепті күні есептелген провизиялардың (резервтердің) мөлшерін микроқаржы ұйымы жүйеде микроқаржы ұйымының бухгалтерлік есебі мен қаржылық есептілігінде әр тоқсанның соңғы жұмыс күнінен кешіктірмей көрсетеді.

5-тарау. Провизиялар (резервтер) құру әдістемесіне қойылатын талаптар

38. Микроқаржы ұйымы Әдістемені Қағидаларға сәйкес әзірлейді және Қағидаларды қолданысқа енгізген күннен бастап 1 (бір) ай ішінде бекітеді.

Қағидалар қолданысқа енгізілген соң есептік тіркеуден өткен микроқаржы ұйымы Әдістемені әзірлейді және уәкілетті орган микроқаржы ұйымын микроқаржы ұйымдарының тізіліміне енгізген күннен бастап 1 (бір) ай ішінде бекітеді.

39. Әдістемеді:

1) провизиялардың (резервтердің) мөлшерін айқындау процесіне қатысатын микроқаржы ұйымдарының құрылымдық бөлімшелерінің тізілімі олардың функционалдық міндеттерін, сондай-ақ микроқаржы ұйымдарының құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимыл жасау бизнес-процестері сипаттала отырып;

2) берілген микрокредиттер бойынша жеке активтер мен шартты міндеттемелердің құнсыздану белгілерінің, оның ішінде төтенше жағдайлар және (немесе) өзге жағдайлар салдарынан қарыз алушыға келтірілген материалдық зиянның маңыздылығын айқындайтын нақты тізбесі;

3) берілген микрокредиттер бойынша активтерді, шартты міндеттемелерді берілген микрокредиттер активтерге, шартты міндеттемелерге жатқызудың микроқаржы ұйымы белгілейтін өлшемшарттары және оларды айқындаудың және есепті белгілеудің нақты сипаттамасы;

4) берілген микрокредиттер бойынша активтерді, шартты міндеттемелерді кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары бойынша топтастыру өлшемшарттары;

5) берілген микрокредиттер бойынша қамтамасыз етілген, сол сияқты қамтамасыз етілмеген біртекті және жеке активтер, шартты міндеттемелер бойынша провизиялар (резервтер) мөлшерін айқындаудың жан-жақты тәртібі, оның ішінде берілген микрокредит бойынша активті сату кезінде дисконттың маңыздылығы айқындалған дефолт ықтималдығын есептеудің егжей-тегжейлі тәртібі, дефолт болған жағдайда залал деңгейінің, тәуекелге ұшырағыш дефолт талаптарының, болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын дисконттау факторының, болашақ ақша ағындары болжамының, қамтамасыз ету құнына өтімділік коэффициентінің және күтілетін және (немесе) орын алып отырған кредиттік шығындарды есептеуге қатысатын басқа да құрауыш формулалардың жан-жақты тәртібі;

6) провизиялар (резервтер) мөлшерін есептеу кезеңділігі;

7) кредиттік тәуекел ұлғайған және (немесе) азайған және қарыз алушының ықтимал банкрот болуын және қайта ұйымдастырылуын бағалаған кезде кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюын айқындау өлшемшарттары;

8) дефолтты айқындау және дефолттың басталу тәуекелін айқындау (есептеу) тәртібі;

9) күтілетін кредиттік шығындардың ықтимал сценарийлерінің диапазонына талдау жүргізу тәртібі;

10) күтілетін кредиттік шығындар бағаланатын кезеңді айқындау тәртібі;

11) қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтарын нақты айқындау және оларды белгілеу (есептеу) тәртібі;

12) кредиттік шығындарды бағалаған кезде пайдаланылатын статистикалық және макроэкономикалық ақпараттың дереккөздері;

13) провизияларды (резервтерді) есептеу кезінде пайдаланылатын статистикалық ақпаратты жинау тәртібі қамтылады.

40. Әдістемеге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу төмендегі бір немесе бірнеше негіз бойынша жүзеге асырылады:

1) микроқаржы ұйымының провизиялардың (резервтердің) мөлшерін және айқындау барысына қатысатын құрылымдық бөлімшелерінің Әдістемеді көрсетілген тізбесін және олардың функционалдық міндеттерін өзгерту;

2) бекітілген Әдістеменің халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келмеуі;

- 3) Әдістеменің талаптарына сәйкес есептелген провизиялардың (резервтердің) нақты шығын сомаларына сәйкес келуіне жүргізілген тестінің нәтижелері;
- 4) статистикалық және макроэкономикалық деректер дереккөзінің оларды болашақта қолдануға мүмкін болмайтындай өзгеруі (болашақта алуға мүмкін болмау);
- 5) берілген микрокредиттер бойынша активтерді, шартты міндеттемелер микроқаржы ұйымы стратегиясының өзгеруіне байланысты кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бойынша топтастырудың өзгеруі;
- 6) провизияларды (резервтерді) нақты есептеу дәлдігінің артуы және олардың мөлшерін айқындау, оның ішінде оларды автоматтандыру тәртібінің жақсаруы.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
1-қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Индекс: Т1

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Кім ұсынады: микроқаржы ұйымы

Нысан қайда ұсынылады: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20-нан (жиырмасынан) кешіктірмей

Нысан

(микроқаржы ұйымының атауы)

(мың теңгемен)

Берілген микрокредиттер бойынша активтердің сыныптауға сәйкес тобы	Негізгі борыштың барлық сомасы	Есептелген сыйақы сомасы	Дисконт/ (сыйлықақы)	Уақтылы өтемегені үшін тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)	Провизиялар мөлшері (пайызбен)	Нақты құрылған провизиялардың барлық сомасы	Қамтамасыз ету құны
	1	2	3	4	5	6	7
1. Стандартты					0		
2. Күмәнді							
1-санатты күмәнді					0,01-5		
2-санатты күмәнді					5,01-10		
3-санатты күмәнді					10,01-20		
4-санатты күмәнді					20,01-25		

5-санатты күмәнді					25,01-50		
3. Үмітсіз					50,01-100		
Барлығы (1+2+3)							

Бірінші басшы немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

(тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)
Бас бухгалтер немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

(тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)
Орындаушы _____
(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Телефон: _____

Есепке қол қойылған күн 20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанның қосымшасында келтірілген

Заңды тұлғаларға берілген
микрокредиттер бойынша
активтерді (берілген
микрокредиттер бойынша
біртекті активтер портфеліне
енгізілгендерді қоспағанда)
сыныптау туралы есеп нысанына
қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме

Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы түсіндірме әкімшілік деректерді жинауға арналған «Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп» нысанын (бұдан әрі – Нысан) толтыру бойынша бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Нысан «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Кодексінің 250-бабы 6-тармағының екінші бөлігіне және «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 69) тармақшасына, «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабының 5) тармақшасына сәйкес әзірленді.

3. Нысанды микроқаржы ұйымы есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша тоқсан сайын толтырады. Нысандағы деректер мың теңгемен көрсетіледі. 500 (бес жүз) теңгеден аз сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан көп сома 1000 (мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

4. Нысанға бірінші басшы, бас бухгалтер немесе олар есепке қол қоюға уәкілеттік берген адамдар және орындаушы қол қояды.

2-тарау. Нысанды толтыру бойынша түсіндірме

5. Берілген микрокредиттер бойынша активтердің тобына сыныптауға сәйкес жатқызу берілген микрокредит бойынша активтің жалпы баланстық құнына байланысты айқындалады.

6. 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандар тізбек бойынша толтырылады.

7. Берілген микрокредиттер бойынша активтер тобында күмәнді 1, 2, 3, 4 және 5-санаттар жинақталады.

8. «Барлығы» жолында берілген микрокредиттер бойынша стандартты, күмәнді және үмітсіз активтер бойынша 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандарының нәтижелері қорытындыланады.

9. Нысанның 2-бағанында есептелген, алайда өтелмеген (алынбаған) сыйақы сомасын ескеру қажет.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
2-қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Индекс: Т2

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Кім ұсынады: микроқаржы ұйымы

Нысан қайда ұсынылады: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20-нан (жиырмасынан) кешіктірмей

Нысан

(микроқаржы ұйымының атауы)

(мың теңгемен)

Берілген микрокредиттер бойынша активтердің сыныптауға сәйкес тобы	Негізгі борыштың барлық сомасы	Есептелген сыйақы сомасы	Дисконт/Сыйлықақы	Уақтылы өтемегені үшін тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)	Провизиялар мөлшері (пайызбен)	Нақты құрылған провизиялардың барлық сомасы	Қамтамасыз ету құны
	1	2	3	4	5	6	7
1. Стандартты					0		
2. Күмәнді							
1-санатты күмәнді					0,01-5		
2-санатты күмәнді					5,01-10		
3-санатты күмәнді					10,01-20		
4-санатты күмәнді					20,01-25		
5-санатты күмәнді					25,01-50		

3. Үмітсіз					50,01-100		
Барлығы (1+2+3)							

Бірінші басшы немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Бас бухгалтер немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Орындаушы _____

(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Телефон: _____

Есепке қол қойылған күн 20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанның қосымшасында келтірілген

Жеке тұлғаларға берілген
микрокредиттер бойынша
активтерді (берілген
микрокредиттер бойынша
біртекті активтер портфеліне
енгізілгендерді қоспағанда)
сыныптау туралы есеп
нысанына қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме

Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы есеп

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы түсіндірме әкімшілік деректерді жинауға арналған «Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша активтерді (берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтер портфеліне енгізілгендерді қоспағанда) сыныптау туралы» есеп нысанын (бұдан әрі – Нысан) толтыру бойынша бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Нысан «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Кодексінің 250-бабы 6-тармағының екінші бөлігіне және «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 69) тармақшасына, «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабының 5) тармақшасына сәйкес әзірленді.

3. Нысанды микроқаржы ұйымы есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша тоқсан сайын толтырады. Нысандағы деректер мың теңгемен көрсетіледі. 500 (бес жүз) теңгеден аз сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан көп сома 1000 (мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

4. Нысанға бірінші басшы, бас бухгалтер немесе олар есепке қол қоюға уәкілеттік берген адамдар және орындаушы қол қояды.

2-тарау. Нысанды толтыру бойынша түсіндірме

5. Берілген микрокредиттер бойынша активтердің тобына сыныптауға сәйкес жатқызу микроқаржы ұйымының алдындағы жиынтық берешекке құрылған провизиялардың деңгейіне байланысты айқындалады.

6. 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандар тізбек бойынша толтырылады.

7. Берілген микрокредиттер бойынша активтер тобында күмәнді 1, 2, 3, 4 және 5-санаттар жинақталады.

8. «Барлығы» жолында берілген микрокредиттер бойынша стандартты, күмәнді және үмітсіз активтер бойынша 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандарының нәтижелері қорытындыланады.

9. Нысанның 2-бағанында есептелген, алайда өтелмеген (алынбаған) сыйақы сомасын ескеру қажет.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына 3-қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Индекс: Т4

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Кім ұсынады: микроқаржы ұйымы

Нысан қайда ұсынылады: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20-нан (жиырмамынан) кешіктірмей

Нысан

(микроқаржы ұйымының атауы)

(мың теңгемен)

Берілген микрокредиттер бойынша активтердің сыныптауға сәйкес тобы	Негізгі борыштың барлық сомасы	Есептелген сыйақы сомасы	Дисконт/Сыйлықақы	Уақтылы өтемегені үшін тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)	Провизиялар мөлшері (пайызбен)	Нақты құрылған провизиялардың барлық сомасы	Қамтамасыз ету құны
	1	2	3	4	5	6	7
1. Стандартты					0		
2. Күмәнді							
1-санатты күмәнді					0,01-5		
2-санатты күмәнді					5,01-10		
3-санатты күмәнді					10,01-20		
4-санатты күмәнді					20,01-25		
5-санатты күмәнді					25,01-50		
3. Үмітсіз					50,01-100		
Барлығы (1+2+3)							

Бірінші басшы немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Бас бухгалтер немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Орындаушы _____ (лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Телефон: _____

Есепке қол қойылған күн 20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанның қосымшасында келтірілген

Заңды тұлғаларға берілген
микрокредиттер бойынша
біртекті активтерді сыныптау
туралы есеп нысанына
қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме

Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы түсіндірме әкімшілік деректерді жинауға арналған «Заңды тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп» нысанын (бұдан әрі – Нысан) толтыру бойынша бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Нысан «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Кодексінің 250-бабы 6-тармағының екінші бөлігіне, «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 69) тармақшасына және «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабының 5) тармақшасына сәйкес әзірленді.

3. Нысанды микроқаржы ұйымы есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша тоқсан сайын толтырады. Нысандағы деректер мың теңгемен көрсетіледі. 500 (бес жүз) теңгеден кем сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан жоғары сома 1000 (мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

4. Нысанға бірінші басшы, бас бухгалтер немесе олар есепке қол қоюға уәкілеттік берген адамдар және орындаушы қол қояды.

2-тарау. Нысанды толтыру бойынша түсіндірме

5. Берілген микрокредит бойынша активтер тобына сыныптауға сәйкес жатқызу микроқаржы ұйымы алдындағы жиынтық берешекке құрылған провизиялардың деңгейіне байланысты айқындалады.

6. 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандар жүйелі түрде толтырылады.

7. Берілген микрокредит бойынша активтер тобында күмәнді 1, 2, 3, 4 және 5-санаттар жинақталады.

8. «Барлығы» жолында берілген микрокредит бойынша стандартты, күмәнді және үмітсіз активтер бойынша 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандардың нәтижелері қорытындыланады.

9. 2-бағанда есептелген, алайда өтелмеген (алынбаған) сыйақы сомасы ескеріледі.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
4-қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Индекс: Т5

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Кім ұсынады: микроқаржы ұйымы

Нысан қайда ұсынылады: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20-нан (жиырмамынан) кешіктірмей

Нысан

(микроқаржы ұйымының атауы)

(мың теңгемен)

Берілген микрокредиттер бойынша активтердің сыныптауға сәйкес тобы	Негізгі борыштың барлық сомасы	Есептелген сыйақы сомасы	Дисконт/Сыйлықақы	Уақтылы өтемегені үшін тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)	Провизиялар мөлшері (пайызбен)	Нақты құрылған провизиялардың барлық сомасы	Қамтамасыз ету құны
	1	2	3	4	5	6	7
1. Стандартты					0		
2. Күмәнді							
1-санатты күмәнді					0,01-5		
2-санатты күмәнді					5,01-10		
3-санатты күмәнді					10,01-20		
4-санатты күмәнді					20,01-25		
5-санатты күмәнді					25,01-50		
3. Үмітсіз					50,01-100		
Барлығы (1+2+3)							

Бірінші басшы немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Бас бухгалтер немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Орындаушы _____

(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) (қолы)

Телефон: _____

Есепке қол қойылған күн 20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанның қосымшасында келтірілген

Жеке тұлғаларға берілген
микрокредиттер бойынша
біртекті активтерді сыныптау
туралы есеп нысанына
қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме

Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы түсіндірме «Жеке тұлғаларға берілген микрокредиттер бойынша біртекті активтерді сыныптау туралы есеп» әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды (бұдан әрі – Нысан) толтыру бойынша бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Нысан «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Кодексінің 250-бабы 6-тармағының екінші бөлігіне және «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 69) тармақшасына, «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабының 5) тармақшасына сәйкес әзірленді.

3. Нысанды микроқаржы ұйымы есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша тоқсан сайын толтырады. Нысандағы деректер мың теңгемен көрсетіледі. 500 (бес жүз) теңгеден аз сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан көп сома 1000 (мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

4. Нысанға бірінші басшы, бас бухгалтер немесе олар есепке қол қоюға уәкілеттік берген адамдар және орындаушы қол қояды.

2-тарау. Нысанды толтыру бойынша түсіндірме

5. Берілген микрокредиттер бойынша активтер тобына сыныптауға сәйкес жатқызу микроқаржы ұйымы алдындағы жиынтық берешекке құрылған провизиялардың деңгейіне байланысты айқындалады.

6. 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандар жүйелі түрде толтырылады.

7. Берілген микрокредит бойынша активтер тобында күмәнді 1, 2, 3, 4 және 5-санаттар жинақталады.

8. «Барлығы» жолында берілген микрокредит бойынша стандартты, күмәнді және үмітсіз активтер бойынша 1, 2, 3, 4, 6 және 7-бағандарының нәтижелері қорытындыланады.

9. Нысанның 2-бағанында есептелген, алайда өтелмеген (алынбаған) сыйақы сомасын ескеру қажет.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына 5-қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелерді сыныптау туралы есеп

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____

Индекс: ТЗ

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Кім ұсынады: микроқаржы ұйымы

Нысан қайда ұсынылады: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің аумақтық филиалы

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 20-нан (жиырмасынан) кешіктірмей

Нысан

_____ (микроқаржы ұйымының атауы)

Сыныптауға сәйкес берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер тобы	Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелердің барлық сомасы	Провизиялар мөлшері (пайызбен)	Нақты құрылған провизиялардың барлық сомасы
	1	2	3
1. Стандартты		0	
2. Күмәнді			
1-санатты күмәнді		0,01-5	
2-санатты күмәнді		5,01-10	
3-санатты күмәнді		10,01-20	
4-санатты күмәнді		20,01-25	
5-санатты күмәнді		25,01-50	
3. Үмітсіз		50,01-100	
Барлығы (1+2+3)			

(мың теңгемен)

Бірінші басшы немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде)

_____ (қолы)

Бас бухгалтер немесе есепке қол қоюға уәкілетті адам

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____ (қолы)

Орындаушы _____
(лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____ (қолы)

Телефон: _____

Есепке қол қойылған күн 20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанның қосымшасында келтірілген

Берілген микрокредиттер
бойынша шартты
міндеттемелерді сыныптау
туралы есептің нысанына
қосымша

**Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды
толтыру бойынша түсіндірме**

Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелерді сыныптау туралы есеп

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы түсіндірме «Берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелерді сыныптау туралы есеп» әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды (бұдан әрі – Нысан) толтыру бойынша бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Нысан «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы екінші бөлігінің 69) тармақшасына және «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабының 5) тармақшасына сәйкес әзірленді.

3. Нысанды микроқаржы ұйымы тоқсан сайын есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша жасайды. Нысандағы деректер мың теңгемен толтырылады. 500 (бес жүз) теңгеден аз сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан көп сома 1000 (мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

4. Нысанға бірінші басшы, бас бухгалтер немесе олар есепке қол қоюға уәкілеттік берген адамдар және орындаушы қол қояды.

2-тарау. Нысанды толтыру бойынша түсіндірме

5. Сыныптауға сәйкес берілген микрокредиттер бойынша шартты міндеттемелер тобына жатқызу микроқаржы ұйымы алдындағы жиынтық берешекке құрылған провизиялардың деңгейіне байланысты айқындалады.

6. 1 және 3-бағандар жүйелі түрде толтырылады.

7. Микрокредиттер тобында күмәнді 1, 2, 3, 4 және 5-санаттар жинақталады.

8. «Барлығы» жолында берілген микрокредит бойынша стандартты, күмәнді және үмітсіз шартты міндеттемелер бойынша 1 және 3-бағандарының нәтижелері қорытындыланады.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
6-қосымша

Күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы

$ECL = PD * LGDt * EADt * Dt$, мұнда

PD – берілген микрокредит бойынша активтің барлық мерзіміндегі дефолт ықтималы (пайызбен);

LGDt – дефолт жағдайындағы шығынның деңгейі (пайызбен);

EADt – дефолт тәуекеліне ұшыраған талаптар;

Dt – дисконттау факторы;

t – берілген микрокредит бойынша актив бойынша ақша ағындары болжанатын кезең.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
7-қосымша

12 (он екі) айға күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы

$ECL = PD12 * LGDt * EADt * Dt$, мұнда:

PD12 – есепті күннен бастап кейінгі 12 ай ішіндегі дефолт ықтималы (пайызбен);

LGDt – дефолт жағдайындағы шығынның деңгейі (пайызбен);

EADt – дефолт тәуекеліне ұшыраған талаптар;

Dt – дисконттау факторы;

t – берілген микрокредит бойынша актив бойынша ақша ағындары болжанатын кезең.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына
8-қосымша

Болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының формуласы

$$PV = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i}, \text{ где}$$

мұнда

PV – болашақ ақша ағындарының келтірілген құны;

CF – болашақ ақша ағындарының болжамы;

r – пайыздың тиімді мөлшерлемесі;

t, n – берілген микрокредит бойынша актив бойынша ақша ағындары болжанатын жылдар саны.

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына 9-қосымша

Провизиялардың (резервтердің) мөлшері бойынша тіркелім

Қарыз алушының атауы	Микрокредит беру туралы шарттың №	Ақпараттық есеп жүйесіндегі микрокредит беру туралы шарттың сәйкестендіру нөмірі*	Біртектілік белгісі (1-жеке; 2-біртек)	Кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бойынша портфель сегментациясының белгісі
1	2	3	4	5

кестенің жалғасы:

Жыл басындағы берешек	Жыл басындағы провизиялар сомасы	Талап ету құқығының көлемін азайту, оның ішінде:		Талап ету құқығының көлемін көбейту, оның ішінде:	Жыл соңындағы берешек	
		борышкердің талаптарды орындауы нәтижесінде	басқа негіздер бойынша		микрокредит беру, сыйақы, өсімпұл, тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу нәтижесінде	басқа негіздер бойынша
6	7	8	9	10	11	12

кестенің жалғасы:

Дисконт (Сыйлықақы)	Жыл соңындағы провизиялар сомасы	Жыл соңындағы қамтамасыз ету құны	Кезең ішінде провизиялардың төмендеуінен болған кірістер	Кезең ішінде провизияларды құру бойынша шығыстар
13	14	15	16	17

Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына 10-қосымша

Нысан

1-кесте. Провизиялардың (резервтердің) мөлшері жөніндегі ақпарат

№	Көрсеткіштер	Ақпарат
1	Есепті күн	
2	Микрокредит беру туралы шарттың нөмірі мен күні	
2	Қарыз алушының атауы	
3	Микрокредит беру туралы шарттың қолданысы басталған күн	
4	Микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімінің аяқталған күні	
5	Шарттың валютасы	
6	Микрокредит беру туралы шартта көрсетілген берілген микрокредит бойынша актив сомасы (теңгемен)	

Ақпарат беруге жауапты адамның лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

Ақпарат беруге жауапты адамның тікелей басшысының лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

2-кесте. Болашақ ақша ағындарының дисконтталған құнының есебі

№	Ақша ағындарының болжалды түсу күні	Негізгі борышты өтеу	Пайыздық кірістерді өтеу	Жиынтығы	Қамтамасыз етуді іске асырудан алынатын болжалды құн	Келтірілген күн
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
...						
tn						

Ақпарат беруге жауапты адамның лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

Ақпарат беруге жауапты адамның тікелей басшысының лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

3-кесте. Құнсыздануына байланысты провизиялар (резервтер) құрылған берілген микрокредит бойынша жеке актив пен шартты міндеттеме бойынша деректер

№ р/с	Күні	Баланстық құны				
		Негізгі борыш қалдығы	Есептелген пайыздар берешегінің қалдығы	Құрылған провизиялардың (резервтердің) мөлшері	Өзге пайыздық кіріс*	Жиынтығы
1	2	3	4	5	6	7
1	Құнсыздануына байланысты провизияларды (резервтерді) алғашқы құру күні (t0)					
2	Провизиялардың (резервтердің) мөлшерін қайта қарау күні (t1)					
3	Провизиялардың (резервтердің) мөлшерін қайта қарау күні (t2)					
...					
n	Провизиялардың (резервтердің) мөлшерін қайта қарау күні (tn)					

кестенің жалғасы:

Қамтамасыз етуді іске асыруға байланысты емес болашақ ақша түсімдері (төлемдер)	Түзетуді ескергенде, Кепілмен қамтамасыз етуді есептеу әдістемесіне сәйкес анықталған кепіл және басқа да қамтамасыз ету құны	Қамтамасыз етуді іске асырудың болжалды мерзімі	Пайыздың тиімді мөлшерлемесі	Болашақ ақша түсімдерінің (төлемдердің) дисконтталған құны
8	9	10	11	12

кестенің жалғасы:

Құру (тарату) үшін қажетті провизиялардың (резервтердің) мөлшері	Микрокредит беру туралы шарт талаптарындағы өзгерістер туралы ақпарат
13	14

Ақпарат беруге жауапты адамның лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

Ақпарат беруге жауапты адамның тікелей басшысының лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы

Ескерту:

* сыйлықақының (дисконттың) амортизацияланбаған бөлігі көрсетіледі

Қазақстан Республикасының
Әділет министрлігінде
2018 жылғы 17 мамырда
№ 16903 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 16 сәуір

№ 65

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларының күші жойылды деп тану туралы

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2017 жылғы 25 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Осы қаулыға қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларының күші жойылды деп танылсын.

2. Қаржылық тұрақтылық департаменті (Хәкімжанов С.Т.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 3-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

5. Осы қаулы⁵ алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

⁵ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының кейбір қаулыларының күші жойылды деп тану туралы

**Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының күші жойылды
деп танылатын кейбір қаулыларының тізбесі**

1. «Екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға маманданатын ұйымның қызмет түрлерін жүзеге асыру қағидаларын, сондай-ақ Екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға маманданатын ұйым сатып алатын (сатып алған) активтер мен талап ету құқықтарына қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 179 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9866 болып тіркелген, 2014 жылғы 24 қарашада «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған).

2. «Екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға маманданған ұйымның қызмет түрлерін жүзеге асыру қағидаларын, сондай-ақ Иеленетін (иеленген) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 179 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 27 мамырдағы № 87 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11643 болып тіркелген, 2015 жылғы 24 шілдеде «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған).

3. «Екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға маманданған ұйымның қызмет түрлерін жүзеге асыру қағидаларын, сондай-ақ Иеленетін (иеленген) күмәнді және үмітсіз активтерге қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 179 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 28 сәуірдегі № 77 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15202 болып тіркелген, 2017 жылғы 14 маусымда Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде жарияланған).

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 24 мамырда № 16922 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 сәуір

№ 70

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу қағидаларын бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу қағидалары бекітілсін.

2. Мына:

1) «Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің сату және сатып алу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 255 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7925 болып тіркелген, 2012 жылғы 24 қазанда «Егемен Қазақстан» газетінде № 696-701 (27773) жарияланған);

2) «Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің сату және сатып алу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 255 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 19 желтоқсандағы № 229 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12950 болып тіркелген, 2016 жылғы 11 ақпанда «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

3. Қолма-қол ақшамен жұмыс жүргізу басқармасы (Әбішева Т.Т.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Д.Т. Ғалиеваға жүктелсін.

6. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – Ұлттық Банк) Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарын сату және сатып алу тәртібін айқындайды.

2. Қағидалар Ұлттық Банктің банкноттарды және айналыстағы монеталарды ұсақтау, тозған банкноттар мен ақаулы (бүлінген) монеталарды, сондай-ақ заңды төлем құралы ретінде күшін жойған банкноттар мен монеталарды айырбастау бойынша операциялар жүргізуіне байланысты қатынастарға қолданылмайды.

2-тарау. Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

3. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) айналыстағы монеталар – бағалы емес металдардан жасалған және қолма-қол ақша айналысына арналған монеталар;

2) банкноттар және монеталар – Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңгенің Қазақстан Республикасының аумағында заңды төлем құралы болып табылатын ақша белгілері;

3) белгіленген құн – банкноттардың, монеталардың номиналы бойынша құны;

4) инвестициялық монеталар – бағалы металдардан жасалған, инвестициялау және жинақтау объектісі болып табылатын монеталар;

5) коллекциялық монеталар – коллекциялау және жинақтау объектісі болып табылатын, бағалы металдардан, сол сияқты бағалы емес металдардан жасалған, шектеулі таралыммен дайындалған мерекелік, естелік және өзге де арнайы соғылған монеталар;

6) Ұлттық Банктің интернет-дүкені – жеке және заңды тұлғалардың Ұлттық Банк шығаратын инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарын сатып алуға және (немесе) жеткізуге берілген тапсырыстарын орналастыруға, сатып алынатын инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарға ақы төлеуді жүзеге асыруға, сондай-ақ инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатып алу үшін орналастырылған тапсырыстың жай-күйін қарап көруге арналған Ұлттық Банктің интернет-ресурсының бөлімі;

7) Ұлттық Банктің Орталығы – ұлттық валютаның банкноттары мен монеталарын сатуды және сатып алуды жүзеге асыратын Ұлттық Банктің Кассалық операциялар және құндылықтарды сақтау орталығы (филиал);

8) Ұлттық Банктің филиалы – Ұлттық Банктің ұлттық валютаның банкноттары мен монеталарын сатуды және сатып алуды жүзеге асыратын аумақтық филиалы.

3-тарау. Банкноттарды және айналыстағы монеталарды сату және сатып алу

4. Жеке және заңды тұлғаларға банкноттарды және айналыстағы монеталарды сатуды, сондай-ақ оларды жеке және заңды тұлғалардан сатып алуды Ұлттық Банктің филиалдары және Ұлттық Банктің Орталығы жүзеге асырады.

5. Банкноттарды және айналыстағы монеталарды сату, сатып алу олардың белгіленген құны бойынша жүзеге асырылады.

6. Банкноттарды және айналыстағы монеталарды сату және сатып алу кезінде кассалық операцияларды жасау Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10204 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 24 желтоқсандағы № 247 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде жеке және заңды тұлғалармен кассалық операциялар жүргізу қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

4-тарау. Инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сату және сатып алу

7. Инвестициялық және коллекциялық монеталарды сатуды және сатып алуды Ұлттық Банктің филиалдары және Ұлттық Банктің Орталығы жүзеге асырады.

Инвестициялық және коллекциялық монеталарды сату Ұлттық Банктің интернет-дүкені арқылы да жүзеге асырылады.

8. Инвестициялық және коллекциялық монеталарды сату бағасы Ұлттық Банктің Директорлар кеңесінің қаулысымен бекітіледі.

Күмістен және бағалы емес металдардан жасалған коллекциялық монеталарды сату бағасы белгіленген болып табылады.

Алтыннан жасалған коллекциялық монеталарды және инвестициялық монеталарды сату бағасы монета дайындалған, бағалы металдың бір трой унциясы үшін Лондон бағалы металдар нарығына қатысушылар қауымдастығы (LBMA) белгілеген таңертеңгі фиксинг (бағаны белгілеу) бойынша және сату күнінің алдындағы жұмыс күні ұлттық валютаның АҚШ долларына қатысты ресми бағамы бойынша айқындалған бағалы металдың құнына байланысты өзгереді.

Алтыннан жасалған коллекциялық монеталарды және инвестициялық монеталарды сату оларды сату күні белгіленген баға бойынша жүзеге асырылады.

Ұлттық Банктің интернет-дүкені арқылы сатылатын коллекциялық және инвестициялық монеталарды сату бағасы оларды жеткізу құнын және коллекциялық және инвестициялық монеталарды жеткізу жөніндегі шартта белгіленген сақтандыру алымының сомасын қосымша қамтиды.

9. Заңды тұлғалардың инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды «Төлемдер және төлем жүйелері туралы» 2016 жылғы 26 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Төлемдер туралы заң) 25-бабының 9-тармағында белгіленген сомаға сатуға және сатып алуға байланысты операциялары бойынша төлемдері қолма-қол ақшасыз нысанда жүзеге асырылады.

10. Инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталар 2 000 000 (екі миллион) теңгеден асатын сомаға сатылған және сатып алынған жағдайда Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатып алатын немесе сатып алу үшін тапсыратын жеке, заңды тұлғаларды (олардың өкілдерін) идентификаттауды, сондай-ақ «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» 2009 жылғы 28 тамыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 18-бабының 2-тармағы 1-1) тармақшасының талаптарына сәйкес оларды тексеруді жүзеге асырады.

11. Инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды 2 000 000 (екі миллион) теңгеден асатын сомаға сатып алған, сондай-ақ оларды сатқан кезде жеке, заңды тұлғалар (олардың өкілдері):

1) Ұлттық Банктің филиалына және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығына жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасын немесе нотариат куәландырған көшірмесін не жеке немесе заңды тұлғаның атынан инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатып алуға немесе сатып алу үшін тапсыруға берілген өкілеттігін растайтын сенімхатты (бұдан әрі – сенімхат) ұсынады;

2) жеке немесе заңды тұлғаның Қағидаларға 1 немесе 2-қосымшаларға сәйкес нысандар бойынша инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатуға немесе сатып алуға арналған өтінішін (бұдан әрі – Өтініш) 2 (екі) данада толтырады, оның біреуі Ұлттық Банктің филиалында немесе Ұлттық Банктің Орталығында қалады, ал екіншісі жеке, заңды тұлғаларға (олардың өкілдеріне) беріледі.

12. Жеке, заңды тұлғаларды (олардың өкілдерін) идентификаттау Өтініште көрсетілген мәліметтерді жеке басын куәландыратын құжаттардың түпнұсқаларының немесе нотариат куәландырған көшірмелерінің деректерімен және сенімхатпен салыстырып тексеру арқылы жүзеге асырылады. Сонымен қатар жеке басын куәландыратын құжатта орналасқан фотосуретті құжатты берген адаммен салыстыру жүргізіледі.

Қағидалардың 10 және 11-тармақтарында көзделген талаптар екінші деңгейдегі банктерге, Ұлттық поштаның операторына және банкноттарды, монеталарды және құндылықтарды инкассациялау жөніндегі операцияны жүзеге асыратын ұйымдарға қолданылмайды.

13. Жеке, заңды тұлғалардың (олардың өкілдерінің) Өтініште көрсеткен мәліметтері дәйексіз болған жағдайда, Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы инвестициялық және коллекциялық монеталарды сату және сатып алу бойынша кассалық операцияларды жүргізуден бас тартады.

Егер жеке, заңды тұлғалар (олардың өкілдері) терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде болса, Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы инвестициялық және коллекциялық монеталарды сату және сатып алу бойынша кассалық операцияларды жүргізуді тоқтата тұру және бас тарту бойынша шаралар қабылдайды.

14. Бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монетаны қабылдайтын Ұлттық Банк филиалының немесе Ұлттық Банк Орталығының қызметкері Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сатып алу үшін монеталарды қабылдау-өткізу актісін 2 (екі) данада жасайды, олардың біреуі Ұлттық Банктің филиалында немесе Ұлттық Банктің Орталығында қалады, ал екіншісі жеке тұлғаға немесе заңды тұлғаға (олардың өкілдеріне) беріледі.

15. Бағалы емес металдардан коллекциялық монеталарды сатып алу олардың белгіленген құны бойынша жүргізіледі.

Бағалы емес металдардан коллекциялық монеталарды сатып алу кезінде Ұлттық Банк филиалының немесе Ұлттық Банк Орталығының қызметкері Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16120 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 29 қарашадағы № 230 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының банкноттары мен монеталарының төлемділігін айқындау қағидаларында белгіленген тәртіпте монеталардың төлемділігін айқындайды.

5-тарау. Бағалы металдардан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатып алған кездегі сараптама, олардың сомасын есептеу және оны төлеу мерзімі

16. Сатып алу үшін қабылданған бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарға монетаның жасалған металын, металдың сынамын және монетадағы бағалы металдың таза химиялық салмағын граммен анықтау үшін сараптама жүргізіледі.

17. Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы сатып алу үшін қабылданған бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталардың сараптамасын осындай сараптаманы жүргізуге арналған жабдықта жүргізеді.

Ұлттық Банктің филиалы сараптаманы жүргізуге арналған жабдықтың болмауы немесе істен шығуы салдарынан сатып алу үшін қабылдаған бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарға сараптама жүргізе алмаған жағдайда, сараптаманы Ұлттық Банктің Орталығы жүргізеді.

18. Сатып алу үшін қабылданған бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе)

коллекциялық монетаның сараптамасы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасалады.

19. Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сараптаманың қорытындысы негізінде бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталардың сатып алу сомасын есептеу жүргізіледі.

Бағалы металдың химиялық таза бір трой унциясы үшін Лондон бағалы металдар нарығына қатысушылар қауымдастығы (LBMA) АҚШ долларымен белгілеген танертеңгі фиксинг (бағаны белгілеу) инвестициялық немесе коллекциялық монетаны сатып алу үшін тапсырған күннің алдындағы Қазақстан Республикасындағы соңғы жұмыс күні айқындалады.

Ұлттық валютаның АҚШ долларына қатысты ресми бағамы инвестициялық немесе коллекциялық монетаны сатып алу үшін тапсырған күннің алдындағы соңғы жұмыс күні айқындалады.

Теңгемен тұтас белгіге дейін дөңгелектенген инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатып алу сомасы инвестициялық немесе коллекциялық монетаның дизайнында пайдаланылған, салынған теңбілдер, қондырмалар, жалатулар және басқа да декоративтік бөлшектер құнын қоспағанда, монетадағы бағалы металдың граммен химиялық таза салмағының құнына тең болады.

Егер бағалы металдардан жасалған бір инвестициялық және (немесе) коллекциялық монетаны сатып алу сомасы бағалы металдан жасалған инвестициялық немесе коллекциялық монетаның номиналынан кем болса, онда сатып алу сомасы бағалы металдан жасалған инвестициялық немесе коллекциялық монетаның белгіленген құнына тең болады.

20. Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды қабылдаған күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күннен кешіктірмейтін мерзімде оларды сатып алу үшін тапсырған жеке, заңды тұлғаларға (олардың өкілдеріне) сараптаманың қорытындысын жібереді және бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монетаны сатып алу сомасын төлейді.

21. Орталық Қағидалардың 17-тармағының екінші бөлігінде көзделген жағдайларда сараптама жүргізген кезде Ұлттық Банктің филиалы инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды қабылдаған күннен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күннен кешіктірмейтін мерзімде оларды сатып алуға тапсырған жеке, заңды тұлғаларға (олардың өкілдеріне) Ұлттық Банктің Орталығы дайындаған сараптаманың қорытындысын жібереді және бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе) коллекциялық монетаны сатып алу сомасын төлейді.

22. Жеке тұлғалар үшін – 10000000 (он миллионнан) теңге, заңды тұлғалар үшін Төлемдер туралы заңның 25-бабының 9-тармағында белгіленген сомадан асатын сатып алу сомасы Өтініште көрсетілген шотқа ақшаны аударғаны үшін алынатын комиссия сомасын шегергенде қолма-қол ақшасыз нысанда төленеді.

23. Қолдан жасалу белгісі бар монета ретінде бағалы металдың Ұлттық Банк органының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 15-бабының үшінші бөлігіне сәйкес қабылданған шешімдерінде айқындалған мазмұны мен сынамасына сәйкес келмейтін түпнұсқа монетаның сыртқы түрін көрсететін монета танылады.

Сараптаманың нәтижелері бойынша анықталған қолдан жасалған белгілері бар монеталар оларды сатып алуға тапсырған жеке, заңды тұлғаларға (олардың өкілдеріне) қайтарылмайды және Ұлттық Банктің филиалы және (немесе) Ұлттық Банктің Орталығы оларды құқық қорғау органдарына береді. Қолдан жасалған белгілері бар монеталардың сатып алу сомасы есептелмейді және төленбейді.

Қазақстан Республикасы
 Ұлттық Банкінің
 Қазақстан Республикасы
 ұлттық валютасының
 банкноттары мен монеталарын
 сату және сатып алу қағидаларына
 1-қосымша

Нысан

Жеке тұлғаның инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатуға немесе сатып алуға арналған өтініштері

_____ қаласы 20__ жылғы «__» _____

Мен, _____,
 (жеке тұлғаның не оның сенімхат бойынша өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)
 өз атымнан (сенімгердің атынан) және өз есебімнен (сенімгердің есебінен)
 мәміле жасайтынымды растаймын және _____
 (Ұлттық Банктің филиалының немесе Орталығының атауы)
 осы өтініштің 1-кестесінде көрсетілген деректер бойынша

_____ (монетаны (монеталарды) сатуды
 _____ сұраймын, сондай-ақ:
 немесе сатып алуға қабылдауды жүзеге асыруды)

- 1) бұзу әдісімен сараптама жүргізуге;
- 2) менің дербес деректерімді (сенімгердің дербес деректерін) «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» 2013 жылғы 21 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жинауға, өңдеуге және таратуға;
- 3) егер монетада химиялық таза бағалы металл салмағының құны үшін төлеу сомасы ақша аудару үшін комиссия сомасын шегере отырып 10000000 (он миллион) теңгеден асқан жағдайда, ақша қаражатын қолма-қол ақшасыз нысанда алуға және ақша қаражатын осы өтініштің 2-кестесінде көрсетілген шотқа аударуға өз келісімімді беремін.

1-кесте

№	Монетаның атауы	Монетаның түрі (инвестициялық немесе коллекциялық)	Номиналы теңгемен (цифрмен және жазумен)	Саны, дана (цифрмен және жазумен)	Монетада көрсетілген металдың түрі	Монетада граммен (унциямен) көрсетілген салмағы
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						
	Барлығы	x	x		x	

2-кесте

№	Талап етілетін мәліметтер	мәміле жасайтын жеке тұлға туралы	жеке тұлғаның сенімхат бойынша өкілі
1	Тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)		
2	Туған күні мен жері		
3	Азаматтығы		
4	Жеке идентификацтау нөмірі (ол бар болса)		
5	Жеке басын куәландыратын құжаттың түрі, нөмірі, сериясы (ол бар болса) кім және қашан берген, қолданылу мерзімі		
6	Тұрғылықты жері. Тіркелген жері немесе келген жері (мемлекет, облыс, аудан, елді мекен (қала, кент, ауыл), көшенің, даңғылдың, шағын ауданның атауы, үйдің нөмірі, пәтердің нөмірі (олар бар болса)		
7	Байланыс телефон нөмірі		
8	Электрондық пошта адресі (олар бар болса)		
9	Шоттың нөмірі, банктің толық атауы		x

Жеке тұлғаның (оның өкілінің)
тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

(қолы)

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің
Қазақстан Республикасы
ұлттық валютасының
банкноттары мен монеталарын
сату және сатып алу қағидаларына
2-қосымша

Нысан

Заңды тұлғаның инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сатуға немесе сатып алуға арналған өтініштері

_____ қаласы 20__ жылғы «__» _____

(заңды тұлғаның атауы) _____ (заңды тұлға өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)
негізінде іс-қимыл жасайтын _____ арқылы

_____ осы өтініштің 1-кестесінде көрсетілген

(Ұлттық Банк филиалының немесе Орталығының атауы)
осы өтініштің 1-кестесінде көрсетілген деректер бойынша

(монетаны (монеталарды) сатуды немесе сатып алуға қабылдауды жүзеге асыруды)
сұрайды, сондай-ақ:

1) бұзу әдісімен сараптама жүргізуге;

2) заңды тұлғаның өкілі _____ дербес деректерін «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» 2013 жылғы 21 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жинауға, өңдеуге және таратуға;

1-кесте

№	Монетаның атауы	Монетаның түрі (инвестициялық немесе коллекциялық)	Номиналы теңгемен (цифрмен және жазумен)	Саны, дана (цифрмен және жазумен)	Монетада көрсетілген металдың түрі	Монетада граммен (унциямен) көрсетілген салмағы
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						
	Барлығы	x	x		x	

2-кесте

№	Заңды тұлға туралы мәліметтер	
1	Толық, қысқарған атауы (ол бар болса), ұйымдық-құқықтық нысаны	
2	Бизнес-идентификаттау нөмірі (ол бар болса)	

3	Занды тұлғаны тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтама берілген күні, тіркеуші органның атауы	
4	Орналасқан жері. Занды мекенжайы және нақты мекенжайы (мемлекет, облыс, аудан, елді мекен (қала, кент, ауыл), көшенің, даңғылдың, шағын ауданның атауы, үйдің нөмірі, пәтердің нөмірі, кеңсе нөмірі (ол бар болса)) көрсетіледі	
5	Байланыс телефон нөмірі	
6	Электрондық пошта адресі (ол бар болса)	
7	Шоттың атауы, банктің толық атауы	
8	Құрылтайшылар туралы деректер (егер құрылтайшы (қатысушы) жеке тұлға немесе дара кәсіпкер болып табылса құрылтайшының (қатысушының) атауы көрсетіледі, онда тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса) көрсетіледі)	

3-кесте

№	Занды тұлғаның өкілі туралы мәліметтер	
1	Тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)	
2	Туған күні мен жері	
3	Азаматтығы	
4	Жеке идентификаттау нөмірі (ол бар болса)	
5	Жеке басын куәландыратын құжаттың түрі, нөмірі, сериясы (ол бар болса) кім және қашан берген, қолданылу мерзімі	
6	Тұрғылықты жері. Тіркелген жері немесе келген жері (мемлекет, облыс, аудан, елді мекен (қала, кент, ауыл), көшенің, даңғылдың, шағын ауданның атауы, үйдің нөмірі, пәтердің нөмірі (олар бар болса) көрсетіледі	
7	Байланыс телефон нөмірі	
8	Электрондық пошта адресі (ол бар болса)	

Жеке тұлғаның (оның өкілінің)
тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

(ҚОЛЫ)

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің
Қазақстан Республикасы
ұлттық валютасының
банкноттары мен монеталарын
сату және сатып алу қағидаларына
3-қосымша

Нысан

Сатып алу үшін монеталарды қабылдау-өткізу актісі

_____ қаласы 20__ жылғы «__» _____
Осы акт қызметкер

_____ (Ұлттық Банк филиалының немесе Ұлттық Банк Орталығының атауы)

_____ (қызметкердің лауазымы және тегі, аты, әкесінің атын (ол бар болса)

_____ мына монетаны (монеталарды)

_____ (жеке тұлғаның (оның өкілінің) тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

не заңды тұлғаның атауы және оның өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

қабылдағаны туралы жазылады:

№	Монетаның атауы	Монетаның түрі (инвестициялық немесе коллекциялық)	Номиналы теңгемен (цифрмен және жазумен)	Саны, дана (цифрмен және жазумен)	Монетада көрсетілген металдың түрі	Монетада граммен (унциямен) көрсетілген салмағы
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
	Барлығы	х	х		х	

Қабылдаған:

_____ (Ұлттық Банктің филиалы немесе _____ (қолы)

Ұлттық Банк Орталығы қызметкерінің лауазымы және тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

Өткізген:

_____ (жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса) не заңды тұлғаның атауы _____ (қолы)

және оның өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің
Қазақстан Республикасы
ұлттық валютасының
банкноттары мен монеталарын
сату және сатып алу қағидаларына
4-қосымша

Нысан

№ _____

**Сатып алу үшін қабылданған бағалы металдардан жасалған
инвестициялық және (немесе) коллекциялық монеталарды сараптау
қорытындысы**

_____ қаласы 20__ жылғы «__» _____

(бағалы металдан жасалған инвестициялық және (немесе)
коллекциялық монеталарға сараптама жүргізген Ұлттық Банк
филиалының немесе Орталығының атауы)

Жеке тұлғаның немесе заңды тұлға өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса)	
Заңды тұлғаның атауы	
Монетаны алу күні	
Сараптама жүргізу күні	
Монетаның сипаттамасы	
Монетаның атауы	
Номиналы (теңге)	
Монетаның нақты салмағы (грамм)	
Тұтастығы (иә/жоқ)	
Монетаның салмағы (грамм)	
Бағалы металдың түрі	
Негізгі бағалы металдың сынамы	
Химиялық таза бағалы металдың салмағы (грамм)	
Қорытынды	

Сатып алынатын монетаға сараптама
жүзеге асырған Ұлттық Банктің
филиалы немесе Ұлттық Банктің
Орталығы қызметкерінің лауазымы

(ол бар болса) (қолы) _____ тегі, аты, әкесінің аты

Сатып алынатын монетаға сараптама
жүзеге асырған Ұлттық Банктің
филиалы немесе Ұлттық Банктің
Орталығы қызметкерінің лауазымы

_____ (қолы) _____ тегі, аты, әкесінің аты
_____ (ол бар болса)

Ескертпе: «Монетаның атауы» және «Монетаның салмағы» жолдарында инвестициялық және (немесе) коллекциялық монетаның Ұлттық Банк органының «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 15-бабының үшінші бөлігіне сәйкес қабылданған шешімдерінде айқындалған ақпаратқа сәйкес келетін атауы және салмағы көрсетіледі.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің
Қазақстан Республикасы
ұлттық валютасының
банкноттары мен монеталарын
сату және сатып алу қағидаларына
5-қосымша

Нысан

20 ____ ЖЫЛҒЫ « ____ » _____ *

20 ____ ЖЫЛҒЫ « ____ » _____

**Бағалы металдардан жасалған инвестициялық және (немесе)
коллекциялық монеталарды сатып алу сомасының есебі**

(Ұлттық Банктің филиалының немесе Орталығының атауы)

(инвестициялық немесе коллекциялық монетаны тапсырған жеке
тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты не заңды тұлғаның атауы және
оның өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса))

№	Бағалы металдың түрі	Монетаның атауы (инвестициялық, коллекциялық)	Номиналы	Химиялық таза бағалы металдың граммен салмағы (сараптама жасауға сәйкес)	1 (бір) грамм үшін монетаның бағасы (теңге, тиын)
1	2	3	4	5	6
					7*8/31,1034768
Жиынтығы:					
Барлығы:					

кестенің жалғасы:

Бір трой унциясы үшін Лондон бағалы металдар нарығына қатысушыларының қауымдастығы (LBMA) белгілеген бағалы металдардың химиялық таза бағалы металдардың таңғы фиксингі (баға белгілеу)	Ұлттық валютаның АҚШ долларына ресми бағамы	Бір монета үшін сатып алу бағасы (теңгемен тұтас белгіге дейін дөңгелектеу)	Дана саны (сатып алынғаны)	Сатып алудың жалпы сомасы
7	8	9	10	11
		5*6		9*10

Сатып алынатын монетаның құнын
есептеуді жүзеге асырған Ұлттық Банк
филиалы немесе Ұлттық Банк Орталығы
қызметкерінің лауазымы

_____ (қолы) тегі, аты, әкесінің аты
_____ (ол бар болса)

Сатып алынатын монетаға сараптама
жүргізуге бақылауды жүзеге асырған
Ұлттық Банк филиалы немесе Ұлттық
Банк Орталығы қызметкерінің лауазымы

_____ (қолы) тегі, аты, әкесінің аты
_____ (ол бар болса)

Сатып алынатын монетаға сараптаманы
жүзеге асырған Ұлттық Банк филиалы
немесе Ұлттық Банк Орталығы
қызметкерінің лауазымы

_____ (қолы) тегі, аты, әкесінің аты
_____ (ол бар болса)

*Ескертпе: Ұлттық Банктің Орталығы монеталарды сатып алуға қабылдаған Ұлттық Банктің филиалына монеталарды сатып алу сомасын аударған күні (сатып алынған монетаға Ұлттық Банктің Орталығы сараптама жүргізген жағдайда), немесе Ұлттық Банктің филиалы монетаны сатып алу сомасын жеке немесе заңды тұлғаға берген күні (сатып алынған монетаға Ұлттық Банктің филиалы сараптама жүргізген жағдайда) көрсетіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 24 мамырда № 16914 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 сәуір

№ 71

«Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 242 қаулысына өзгерістер енгізу туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының шетел валюталарына қатысты ресми бағамын белгілеу тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. «Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 242 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7977 тіркелген, 2012 жылы 27 желтоқсанда «Егемен Қазақстан» газетінде № 852-856 (27927) жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу қағидаларында:

1-тармақта:

3) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«3) уәкілетті бөлімше – Ұлттық Банктің монетарлық операциялар бөлімшесі;»;

5) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«5) ұлттық валютаның ресми бағамы – теңгенің Қағидаларға қосымшаға сәйкес шетел валюталарына Ұлттық Банк белгілейтін бағамы. Ұлттық валютаның шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу тәртібі валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамын айқындау тәртібіне ұқсас. Ұлттық валютаның ресми бағамын және валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамын пайдалану мақсаттары 2017 жылғы 25 желтоқсандағы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексімен (Салық кодексі), 2017 жылғы 26 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасындағы кедендік реттеу туралы» Қазақстан Республикасының Кодексімен, «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңымен және Қазақстан Республикасының халықаралық келісімдерімен белгіленеді.».

2. Монетарлық операциялар департаменті (Молдабекова Ә.М.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 3-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Ж.Б. Құрмановқа жүктелсін.

5. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде
2018 жылғы 29 мамырда № 16959 тіркелді

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 27 сәуір

№ 72

«Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша басқарушысын) тағайындау және олардың өкілеттіктері қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 16 шілдедегі № 147 қаулысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. «Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша басқарушысын) тағайындау және олардың өкілеттіктері қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 16 шілдедегі № 147 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9711 болып тіркелген, 2014 жылғы 3 қазанда «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтыру енгізілсін:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтіні өзгермейді:

«Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша әкімшісін) тағайындау және оның өкілеттіктері қағидаларын бекіту туралы»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтіні өзгермейді:

«1. Қоса беріліп отырған Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша әкімшісін) тағайындау және оның өкілеттіктері қағидалары бекітілсін.»; көрсетілген қаулымен бекітілген Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша басқарушысын) тағайындау және олардың өкілеттіктері қағидаларында:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтіні өзгермейді:

«Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша әкімшісін) тағайындау және оның өкілеттіктері қағидалары»;

кіріспесі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтіні өзгермейді:

«Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының уақытша әкімшілігін (уақытша әкімшісін) тағайындау және оның өкілеттіктері қағидаларында (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – уәкілетті орган) банк және өзге де операцияларды жүргізуге, сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына берілген лицензиядан (бұдан әрі – лицензия) айыруға байланысты банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының (бұдан әрі – ұйым) уақытша әкімшілігін (уақытша әкімшісін) тағайындау тәртібі, ұйымның жұмыс тәртібі және ұйымның уақытша әкімшілігінің өкілеттіктері айқындалады.»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) уақытша әкімшілік (уақытша әкімші) – уәкілетті орган мүліктің сақталуын қамтамасыз ету және ұйымды басқаруды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру үшін тағайындайтын орган (бұдан әрі – уақытша әкімшілік);

2) уақытша әкімшіліктің басшысы – уәкілетті орган өз қызметкерлерінің қатарынан не уәкілетті органның қызметкерлері болып табылмайтын тұлғалардың қатарынан тағайындайтын адам;

3) уақытша әкімшіліктің мүшесі – уәкілетті орган өз қызметкерлерінің не уәкілетті органның қызметкерлері болып табылмайтын тұлғалардың қатарынан тағайындайтын адам;

4) уәкілетті органның қызметкерлері болып табылмайтын тұлғалар – депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйымның және Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорының қызметкерлері.»;

4-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Уақытша әкімшіліктің құрамын уәкілетті орган ұйымның филиалдары мен өкілдіктерінің болуына, сондай-ақ алдағы жұмыс сипатына және көлеміне қарай айқындайды.

Уақытша әкімшілік басшысы және мүшелері уақытша әкімшіліктің құрамына уәкілетті органның қызметкерін тағайындау жағдайын қоспағанда, олардың келісімімен тағайындалады.

Уақытша әкімшіліктің құрамына кіретін, уәкілетті органның, депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйымның, Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорының қызметкерлері болып табылатын адамдар уақытша әкімшіліктегі қызметінің барлық кезеңіне негізгі жұмыс орны бойынша лауазымдық міндеттерді орындаудан босатылады.

Көрсетілген кезеңде олардың жалақысы және негізгі жұмыс орны бойынша белгіленген өзге де төлемдері сақталады.

Уақытша әкімшілік басшысы болып жоғарғы экономикалық не заңгерлік білімі бар адам тағайындалады.

Басшылықтың жазбаша тапсырмасы бойынша уақытша әкімшілікке оған жүктелген міндеттер мен функцияларды іске асыруға, сондай-ақ уақытша әкімшілік қызметін бақылауды жүзеге асыруға көмек көрсететін уәкілетті орган қызметкерлерінің ұйымның үй-жайларына кіру және уақытша әкімшіліктің иелігіндегі құжаттарға қол жеткізу рұқсаты болады.»;

5-тармақ алып тасталсын;

8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Уақытша әкімшілік уәкілетті орган оны тағайындаған күні өз міндеттерін орындауға кіріседі. Уәкілетті органның Банктер туралы заңның 48-бабына және Сақтандыру туралы заңның 55-бабына сәйкес қабылданған ұйымды лицензиясынан айыру және уақытша әкімшілікті тағайындау туралы шешімдерінің көшірмелерін уақытша әкімшілік дереу ұйымның басшысына (оның орнындағы адамға) қол қойдырып тапсырады және (немесе) ұйымға электрондық, факсимильді немесе өзге байланыс құралдары арқылы жібереді. Уақытша әкімшілік тағайындалған күні ұйымда Банктер туралы заңның 62-бабына, Сақтандыру туралы заңның 55-1-бабына сәйкес тағайындалған ұйымды басқару жөніндегі уақытша әкімшілік жұмыс істеген жағдайда, уәкілетті органның лицензиядан айыруға байланысты тағайындалған уақытша әкімшілік тағайындау туралы бұйрығы уақытша әкімшіліктің басшысына (оның орнындағы адамға) қол қойдырып тапсырылады және (немесе) ұйымға электрондық, факсимильді немесе өзге байланыс құралдары арқылы жіберіледі. Уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілік тағайындау туралы шешімдерін қол қойдырып тапсыруға және (немесе) ұйымға электрондық, факсимильді немесе өзге байланыс құралдары арқылы жіберу мүмкіндігі болмаған кезде уақытша әкімшілік бұл туралы акт жасайды және ақпаратты уәкілетті органға жібереді.

Ұйым басшысының (оның орнындағы адамның) болмағаны немесе оның уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілік тағайындау туралы шешімдерімен танысып шығудан бас тартуы, оның ішінде уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілік тағайындау туралы шешімін электрондық, факсимильді немесе өзге байланыс құралдары арқылы жіберу мүмкін болмаған жағдайда, уақытша әкімшілікке ұйымның үй-жайына кіруге, мүлкі мен құжаттамасын көруге кедергі жасамаса, уақытша әкімшілік уәкілетті органның оны тағайындау туралы шешімінде көрсетілген күні өз міндеттерін орындауға кіріседі.

Ұйымның басшысы (оның орнындағы адам) немесе өзге де адамдар уақытша әкімшілік жұмысына кедергі жасайтын болса, Қағидалардың 19 және 20-тармақтарында көзделген іс-қимылдар жүзеге асырылады.»;

мынадай мазмұндағы 9-1-тармақпен толықтырылсын:

«9-1. Ұйымның филиалдары не өкілдіктері болған кезде филиалдың немесе өкілдіктің орналасқан жері бойынша уақытша әкімшіліктің басшысына есеп беретін уақытша әкімшілік бөлімшесі (бұдан әрі – бөлімше) құрылады.

Бөлімшені уақытша әкімшіліктің басшысы уәкілетті орган уақытша әкімшілікті тағайындаған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күнінен кешіктірмей уақытша әкімшіліктің мүшелері қатарынан тағайындайтын басшысы (бұдан әрі – бөлімше басшысы) басқарады.

Бөлімше басшысы өз қызметін Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен ресімделген және өзіне уақытша әкімшіліктің басшысы берген сенімхат негізінде жүзеге асырады.

Бөлімше басшысы бөлімшенің жұмысын басқарады және үйлестіреді, ұйымның әкімшілік-аумақтық бірлігіндегі мүлкінің және кепіл беруші ұйымның иелік етуіне берген кепіл мүліктің сақталуын қамтамасыз ету өкілеттіктерін жүзеге асырады.»;

10, 11 және 12-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«10. Уақытша әкімшілік ұйым басшысынан (оның орнындағы адамнан) және өзге де материалдық жауапты адамдарынан өзіне ұйымның мөрлерін (бар болса), мөртабандарын, клише, кілттерін, пломбаларын және Қағидалардың 15-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген құжаттарын дереу өткізуін талап етеді.

Ұйымның басшысы (оның орнындағы адам) және ұйымның өзге де материалдық жауапты адамдары мөрлерді, мөртабандарды, клише, кілттерді, пломбаларды және Қағидалардың 15-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген құжаттарды бермеген жағдайда уақытша әкімшілік Қағидалардың 19 және 20-тармақтарына сәйкес уақытша әкімшіліктің жұмыс істеуіне кедергі ету туралы акт (бұдан әрі – кедергі ету туралы акт) және 2 (екі) жұмыс күні ішінде қажетті мөрлердің, мөртабандардың, клише, кілттер мен пломбалардың телнұсқаларын жасау бойынша шаралар қабылдайды.

Уақытша әкімшілік мөрдің телнұсқасын әзірлеген күннің алдындағы жұмыс күнінен кешіктірмей уәкілетті органға мөрдің телнұсқасының және мөрдің телнұсқасы бедерлемесін (бар болса) әзірленгендігі туралы ақпарат жібереді.

11. Уақытша әкімшіліктің жұмыс жасау мерзімі ішінде ұйымның ағымдағы міндеттемелерін орындауға байланысты мәмілелерді, уақытша әкімшіліктің шығыстар сметасын және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, ұйымның мүлкімен мәмілелер жасауға және орындауға, оның ішінде кез келген нысандағы кредиторлық берешекті өтеуді қоса алғанда, ұйымның міндеттемелерді орындауына, қарсы біртектес талаптарды есепке алуды жүзеге асыруға жол берілмейді.

12. Уақытша әкімшілік шығындарды азайту мақсатында уәкілетті органға хабарлама жібере отырып, ұйымның мүлкін жалға береді.

Мүлікті жалға бергеннен түскен ақша ұйымның банктік шотына аударылады.

Уақытша әкімшілікпен жасалған жалға беру шартын жасау уақытша әкімшіліктің алғашқы талап етуі бойынша мүлікті босатуға (қайтаруға) және жалданған мүлікті жалға беру (қосалқы жалдау) мүмкін еместігіне кедергі жасауға шектеулер қоюға жалға берушінің келісімі болған жағдайда жүзеге асырылады.

Уақытша әкімшілік жалға алушыны таңдауды тендер өткізу арқылы жүзеге асырады, соның нәтижесінде Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4181 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2006 жылғы 25 ақпандағы № 40 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында банктерді еріксіз тарату қағидаларының 84-2, 84-3, 84-4, 84-5 және 84-6-тармақтарының талаптарына және Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4257 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2006 жылғы 25 наурыздағы № 77 қаулысымен бекітілген Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарын мәжбүрлеп тарату туралы ереженің 82-2, 82-3, 82-4 және 82-5-тармақтарына сәйкес шарт жасалады.

Ұйымның бұрынғы қызметкерлері, ұйымның кредиторлары болып табылатын тұлғалар,

сондай-ақ ұйымның уақытша әкімшілігінің төрағасы, мүшелері және жұмысқа тартылған қызметкерлері тендерге қатысуға жіберілмейді.»;

14-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«14. Уақытша әкімшілік ұйымның мүлкін сақтауын қамтамасыз ету мақсатында ұйымның ақшасы бар болса:

1) үй-жайлардың, ғимараттардың, қақпалардың, металл шкафтардың, сейфтердің (бұдан әрі – арнайы құрылғылар) құлыптарын, кілттерін арнайы кіру құрылғыларын пайдалана отырып, ауыстыруды жүзеге асырады;

2) қажет болғанда күзет қызметін (ғимараттар, үй-жайлар, ұйымның мүлкі) көрсететін ұйыммен жасалған шартты бұзып, күзету қызметін ұсынатын басқа заңды тұлғалармен шарт жасайды.

Уақытша әкімшілік уәкілетті органға уәкілетті органның тиісті бөлімшелерінің электронды құжаттарды сақтау мен ұйымның автоматтандырылған жүйесіне кіру рұқсаты үшін пайдаланатын кілттер мен парольді ауыстыру жөніндегі өтінішпен хабарласады.»;

16 және 17-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«16. Уақытша әкімшілік мынадай іс-қимылдарды орындайды:

1) ұйымды басқару жөніндегі функцияларды жүзеге асырады және ұйымның барлық құжаттарына қол қояды;

2) тағайындалған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде:

банктің корреспонденттік шоттары бар банктерге және уәкілетті органға Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14422 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 31 тамыздағы № 207 қаулысымен бекітілген Клиенттердің банктік шоттарын ашу, жүргізу және жабу қағидаларының (бұдан әрі – № 207 қағидалар) талаптарына сәйкес ресімделген қолтаңбалар мен мөр бедерінің (бар болса) үлгілері бар жаңа құжаттарды ұсынады;

ұйымның бухгалтерлік есеп деректерімен банктік шоттардағы (оның ішінде шетелдік банктердегі) қалдықтарды салыстырып тексереді және салыстырып тексеру қорытындысы бойынша акт жасайды;

уақытша әкімшілік жасамаған ұйымның мүлікті иелігінен шығару мәмілелерін тіркеуге, сондай-ақ ұйым кепіл ұстаушы болып табылатын мүліктен ауыртпалықты алуға тыйым салуды белгілеу мақсатында тіркеуші органдарды, тіркеушіні, орталық депозитарийді және қор биржасын уәкілетті органның ұйымды лицензиядан айыру және уақытша әкімшілікті тағайындау туралы шешімдері туралы хабардар етеді;

3) уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілікті тағайындау туралы шешімін Қазақстан Республикасының барлық аумағында таратылатын мерзімдік баспасөз басылымдарының кем дегенде екеуінде орыс және мемлекеттік тілдерінде хабарландыру жариялау арқылы ұйымның акционерлерін, кредиторларын және дебиторларын хабардар етеді;

4) активтерге, міндеттемелерге (баланстық және баланстан тыс), ұйымның құжаттарына түгендеу жүргізеді, олардың сақталуын қамтамасыз етеді, Қағидалардың 6-тарауында белгіленген тәртіп бойынша мүліктер мен құжаттарды қабылдау-өткізу актісі бойынша қабылдайды;

5) толық материалдық жауапкершілігі бар, оның ішінде бухгалтерлік есепті жүргізетін адамдардың және автоматтандырылған ақпараттық жүйеге рұқсаты бар адамдардың ұйымның қаржылық және өзге де есептілігін жасау бойынша аясын анықтайды;

6) ұйымның активтерін анықтайды;

7) ұйымның мүлкіне ауыртпалық қойған органдарға орындалған міндеттемелер бойынша ауыртпалықты алып тастау туралы өтінішхат береді;

8) қолма-қол ақшаны ұйымның банктік шотына одан әрі есепке алу үшін қолма-қол ақшаның инкассациясын ұйымдастырады;

9) уақытша әкімшілік жұмыс істеген кезеңде қызметкерлермен еңбек қатынастарын жалғастыру қажеттігі жоқ болса, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес қызметкерлермен еңбек шарттарын тоқтатады;

10) өз функциялары мен міндеттерін орындауды қамтамасыз ету үшін еңбек шарттары, өтеулі қызмет көрсету шарттары бойынша адамдарды тартады;

11) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес өтеулі қызмет көрсету шарттарын бұзады;

12) егер олардың іс-әрекеттерімен (әрекетсіздіктерімен) ұйымға зиян келтірілген болса, ұйымның атынан соттарға шағым түсіреді, оның ішінде ұйымның органдары мүшелерін, бас бухгалтерін және өзге тұлғаларын жауапкершілікке тартады;

13) өз функцияларын жүзеге асыру барысында үшінші тұлғалардың қылмыстық белгісі бар іс-әрекет жасағаны анықталса, құқық қорғау органдарына және уәкілетті органға ақпарат жібереді;

14) ұйымның мүлкі мен құжаттарын қабылдау-өткізу аяқталған соң уақытша әкімшілік тарау комиссиясына уақытша әкімшіліктің жұмысты орындау туралы есебін бекітуге уәкілетті органға ұсынады;

15) мерзімі өткен банктік қарыздар бойынша сыйақы есептеуді тоқтатады және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес мерзімі өткен банктік қарыздар бойынша провизиялар құрады;

16) Қағидалардың 43-тармағында көрсетілген құжаттарды қабылдау-өткізу актісіне қол қойылғаннан кейін кредиторлармен және дебиторлармен жұмыс жүргізеді;

17) «Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы» 2003 жылғы 25 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, ұйымда көзделген барлық қосымша төлемдер мен жеңілдіктердің күшін жояды.

17. Банктің уақытша әкімшілігі мынадай іс-қимылдарды орындайды:

1) тағайындалған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйымға уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілікті тағайындау туралы шешімін жібереді;

2) тағайындалған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде ұйымның шоттары ашылған шетелдік банктерге уәкілетті органның лицензиядан айыру және уақытша әкімшілікті тағайындау туралы шешімінің көшірмелерін және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына немесе Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға сәйкес нотариалды куәландырылған, аударылған және апостильденген, қолтаңбалардың үлгілері бар құжаттарды жібереді;

3) лицензиядан айырылған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5770 тіркелген Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2009 жылғы 5 тамыздағы № 176 қаулысымен бекітілген Банктік операцияларды жүргізуге берілген лицензиядан айырылған банктің активтерін және міндеттемелерін бір мезгілде басқа банкке (банктерге) беру операциясын жүргізу ережесінде белгіленген тәртіпте банктің активтерін және жеке және (немесе) заңды тұлғалардың алдындағы міндеттемелерін бөлігімен не толық көлемде бір мезгілде басқа банкке (банктерге) беру операциясын жүргізу туралы шешім қабылдайды;

4) тағайындалған күнінен бастап 30 (отыз) жұмыс күнінен кеш емес мерзімде депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйымға кепілдік берілуі тиіс депозиттер туралы және депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйыммен келісілген нысандар бойынша оларға есептелген сыйақы сомасы жөніндегі ақпаратты береді;

5) банкке келіп түсетін ақшаның, оның ішінде қарыз алушылардың бұрын берілген кредиттер бойынша қайтарғанын, қарыздар бойынша сыйақы мен өзге де кірістерді, сондай-ақ тұрақсыздық айыптарын, өсімпұлдар мен айыппұлдарды, банктің аванстық төлемдерінің қайтарылуын, сондай-ақ банкке меншік құқығында тиесілі бағалы қағаздарды өтеуден болған қаражатты қоса алғанда, бұрын жасалған мәмілелерден болған кірістердің есепке жазылуын бақылайды;

6) «Мерзімінде төленбеген төлем құжаттары» шоттары бойынша картотекадан төлем құжаттарын қайтарады;

7) банктің клиенттеріне банктің сейфтік ұяшықтарында орналастырылған мүліктерін қайтарады;

8) № 207 қағидаларда айқындалған тәртіппен банк клиенттерінің ағымдағы шоттарын жабады;

9) банктің банк шоттарын салыстырып тексереді, шетелдік банктердегі және Қазақстан Республикасының банктеріндегі корреспонденттік шоттардан ақшаны Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде ашылған корреспонденттік шоттарға аударады және шетелдік банктердегі және Қазақстан Республикасының банктеріндегі корреспонденттік шоттарды жабады;

10) егер Қазақстан Республикасының банк заңнамасында және Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында өзгеше белгіленбесе, ұйымда белгіленген тарифтер мен мөлшерлемелерге сәйкес ұйымның қызметі үшін ақы алады.»;

18-тармақтың 2) және 3) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы лицензиясынан айырылған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде Сақтандыру туралы заңның 54-1-бабында және Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14787 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 303 қаулысымен бекітілген Сақтандыру портфелін беру қағидаларында және сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымын мәжбүрлеп тарату туралы соттың шешімі заңды күшіне енген күнінен бастап, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымын консервациялау немесе лицензиядан айыру кезінде сақтандыру портфелін берудің ерекшеліктерінде көзделген тәртіппен уәкілетті органмен келісілуге тиіс сақтандыру портфелін табыстау туралы шешім қабылдайды;

3) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының құжаттарын және мүлкін сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымынан уақытша әкімшіліктің басшысына (уақытша әкімшісіне) қабылдау-өткізудің жиынтық актісіне қол қойған күннен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күннен аспайтын мерзімде Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорына сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру шарттарының тізілімін ұсынады.»;

19-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«19. Егер ұйымның басшылары және қызметкерлері немесе олардың тапсыруы бойынша әрекет ететін өзге адамдардың заңсыз әрекет жасауы немесе әрекет етпеуі арқылы уақытша әкімшілік оған жүктелген қызметтерді толық немесе ішінара жүзеге асыра алмайтын жағдайлар жасаса, уақытша әкімшілік кедергі ету туралы актіні жасайды.»;

21-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«21. Лицензиядан айырған және уақытша әкімшілікті тағайындаған күннен бастап ұйым Қағидалардың 22-тармағында көрсетілген шығыстарға байланысты жағдайларды қоспағанда, қаржылық қызметті, оның ішінде бар шоттар бойынша операцияларды жүзеге асыруды тоқтатады.»;

26-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«26. Еңбекке ақы төлеу шығыстары ұйымның бар филиалдары мен өкілдіктерін ескере отырып, ұйым қызметкерлерінің еңбегіне ақы төлеу шығындарын көздейді.

Еңбекке ақы төлеу бөлігіндегі шығыстар сметасын қалыптастыру кезінде есеп айырысулар жасалған еңбек шарттарына, ақылы қызмет көрсету шарттарына және жұмысқа қабылдау туралы бұйрықтарға негізделеді.

Қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу талаптарын өзгертуді уақытша әкімшілік 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 46-бабына сәйкес жүзеге асырады.»;

29 және 31-тармақтар алып тасталсын;

35-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«35. Болжанбаған шығыстар уақытша әкімшіліктің кезек күттірмейтін қажеттіліктеріне жұмсалатын, Қағидалардың 25- тармағының 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 8) тармақшаларында көзделмеген, мөлшері банк үшін – 500 (бес жүз) айлық есептік көрсеткіштен және сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы үшін – республикалық бюджет туралы заңмен тиісті қаржы жылына белгіленген 200 (екі жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын жоспарланбаған шығындарын білдіреді.»;

38-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«38. Ревизия сақтау орындарындағы (кассалардағы, банкоматтардағы, қоймалардағы, жеке материалды жауапты тұлғалардағы (сейфтердегі және құндылықтарды сақтаудың басқа орындарындағы) барлық банкноталарды, монеталарды, қатаң есептегі бланктерді, өзге құндылықтарды және құжаттарды тексерумен жүргізіледі. Ревизияның нәтижелері актімен ресімделеді.

Қолма-қол ақшаның және (немесе) құндылықтардың кем шығуы расталғанда материалды жауапты тұлға уақытша әкімшіліктің басшысына түсіндірме жазба ұсынады.

Қолма-қол ақшаның кем шығуы жөніндегі бұзушылық фактісі анықталғанда материалды жауапты тұлға ревизия нәтижелері бойынша акті ресімдеу күні құралған қолма-қол ақшаның кем шығуын өтейді.

Материалды жауапты тұлға қолма-қол ақшаның кем шығу сомасын өтей алмаған (өтеуден бас тартқан) жағдайда осы факті бойынша құжаттар құқық қорғау органдарына немесе сотқа тапсырылады.»;

43-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«43. Түгендеу нәтижелері бойынша уақытша әкімшілік ұйымның мүлкі мен құжаттарын түгендеу (салыстырып тексеру) нәтижелерін ескере отырып, оларды қабылдайды, ал ұйымның басшысы, бас бухгалтері және қызметкерлері тапсырады.

Ұйымның бұрынғы басшылығынан уақытша әкімшілік басшысына ұйымның құжаттары мен мүлкін қабылдап-өткізу 3 (үш) данада жасалатын қабылдап-өткізу актісімен ресімделеді. Бір қабылдап-өткізу актісі уәкілетті органға жіберіледі.

Ұйымның құжаттары мен мүлкін қабылдап-өткізу актісі ұйымның бұрынғы басшылығына актіні алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен аспайтын қол қою мерзімімен жіберіледі.

Ұйымның бұрынғы басшылығы қабылдап-өткізу актісіне қол қоймаған жағдайда бұл туралы белгі қойылады және Қағидалардың 19 және 20-тармақтарына сәйкес кедергі ету туралы акті жасалады.»;

Қосымшаға сәйкес нысан бойынша Уақытша әкімшіліктің шығыстар сметасы осы қаулыға қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын.

2. Банктерді қадағалау департаменті (Қизатов О.Т.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесін «Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және енгізу үшін жіберуді;

3) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

4) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2), 3) тармақшаларында және 3-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

5. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2018 жылғы 27 сәуірдегі
№ 72 қаулысына
қосымша

Банктің, сақтандыру (қайта
сақтандыру) ұйымының
уақытша әкімшілігін
(уақытша әкімшісін) тағайындау
және оның өкілеттіктері
қағидаларына
қосымша

Нысан

«Бекітілді»
Уақытша әкімшілік басшысы

_____ (қолы)
20__ жылғы «__» _____

_____ ұйымның атауы
уақытша әкімшілігінің _____ жылғы _____ айындағы
шығыстарының сметасы

№	Шығыстар баптарының атауы	Шығыстар баптарының атауы
1	2	3
1	Қызметкерлерге еңбекақы төлеу	
1.1	Уақытша әкімшілік басшысына және мүшелеріне, сондай-ақ еңбек шарттары негізінде жұмыс істейтін ұйымның қызметкерлеріне еңбекақы төлеу	
1.1.1	Лауазымдық еңбекақы	
1.1.2	Табыс салығы	
1.1.3	Міндетті зейнетақы жарналары	
1.2	Өтеулі қызмет көрсету шарттары бойынша қызмет көрсететін тұлғаларға еңбекақы төлеу	
2	Бюджетке аударымдар	
2.1	Салықтар	
2.2	Төлемдер	
2.3	Өзге де салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер	
3	Әкімшілік шығыстар	

3.1	Қызметтік және шаруашылық қажеттікке арналған көлікті жалдау қызметтері	
3.2	Байланыс қызметтері (телекоммуникация шығыстары, телефон, телеграф пайдаланғаны үшін абоненттік төлем, қалааралық және халықаралық сөйлесу, почта және анықтама қызметтерінің қызмет көрсету шығыстары)	
3.3	Үйлер мен ғимараттарды (меншікті және кепілге қойылған мүлікті) күзету және сигнализация қызметтері	
3.4	Көлікті күзету қызметі	
3.5	Көліктерге арналған тұрақтар ұсыну қызметі	
3.6	Көлік тіркеу қызметі	
3.7	Көлікті техникалық бақылаудан өткізу қызметі	
3.8	Көлікті сақтандыру қызметі	
3.9	Коммуналдық қызметтер	
3.10	Мердігерлік тәсілмен жүзеге асырылатын негізгі құрал-жабдықтарды және тауар-материалдық құндылықтарды ағымдағы жөндеу, техникалық сервистік қызмет көрсету (тексеру), демонтаж жұмыстары	
3.11	Үй-жайды жалдау	
3.12	Тіркеу органдарында жылжымайтын мүлікті және тиісті құжаттаманы тіркеу қызметі	
3.13	Мүлікті бағалау қызметі	
3.14	Бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау қызметі	
3.15	Жылыту жүйесін іске қосуға дайындау қызметі	
3.16	Сантехникалық жұмыстар	
3.17	Мүлікті сақтау қызметі	
3.18	Құжаттарды нотариалды куәландыру және апостильдеу қызметі	
3.19	Мүлікті тасымалдау, тиеу, түсіру қызметі	
3.20	Сауда-саттықты ұйымдастыру және өткізу қызметі	
3.21	Инкассациялау қызметі	
3.22	Сараптама өткізу қызметі	
3.23	Бағдарламалық қамтамасыз етуге қызмет көрсету	
3.24	Құжаттарды аудару қызметі	
3.25	Телефон нөмірлерін орнату, ауыстыру немесе көшіру	
3.26	Бағалы қағаздарды тіркеуші қызметі	
3.27	Құжаттарды ғылыми-техникалық өңдеу қызметі	
3.28	Банк шотына қызмет көрсету, банк шотын ашпай жүзеге асырылған ақша аударымы және төлемі бойынша қызмет	

3.29	Жеке сот орындаушыларының қызметі	
3.30	Қызметкерлер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оларды жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру қызметі	
3.31	Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына аударымдар	
4	Тауар-материалдық құндылықтарды сатып алу шығыстары	
4.1	Офистік жабдықты жұмыс күйінде ұстауға арналған шығыстар	
4.2	Көлік құралдарын ұстауға арналған шығыстар	
4.3	Үй-жайларды ұстауға арналған шығыстар	
4.4	Қағаз және бланк өнімдер сатып алуға арналған шығыстар	
4.5	Кеңсе тауарларын сатып алуға арналған шығыстар	
4.6	Жанар-жағар май материалдарын сатып алуға арналған шығыстар	
5	Іссапар шығыстары	
6	Жаңылыс нұсқау бойынша келіп түскен ақшаны қайтару шығыстары	
7	Банктің активтері мен міндеттемелерін басқа банкке (банктерге) бір мезгілде беру бойынша операцияларды жүргізуге арналған банк шығыстары	
8	Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының толық көлемде сақтандыру портфелін басқа сақтандыру ұйымына беру бойынша шығыстары	
9	Кездейсоқ шығыстар	
Айына жиынтығы		

Бас бухгалтер _____
(тегі, аты, әкесінің аты) (ол бар болса) (қолы)

Орындаушы _____
(тегі, аты, әкесінің аты) (ол бар болса) (қолы)

Телефон нөмірі _____

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 5 қараша

№ 237

«Insurance Brokerage Services» Сақтандыру брокері» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі туралы

Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінің ұсынысын қарап, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 43-бабының 31) тармақшасын, 53-3-бабы 2-тармағының 2) тармақшасын, 54-бабы 1-тармағының 2-7) тармақшасын және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің 23-тармағының 31) тармақшасын басшылыққа ала отырып, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру талаптары мен тәртібін сақтамағаны үшін «Insurance Brokerage Services» Сақтандыру брокері» жауапкершілігі шектеулі серіктестігіне (бұдан әрі – «IBS» Сақтандыру брокері» ЖШС) сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру құқығына берілген 2013 жылғы 21 қазандағы № 2.3.21 лицензияның (бұдан әрі – Лицензия) қолданылуы алты ай мерзімге тоқтатыла тұрсын.

Осы қаулы «IBS» Сақтандыру брокері» ЖШС-қа жіберілген күннен бастап Лицензияның қолданылуы тоқтатыла тұрған болып есептеледі.

2. «IBS» Сақтандыру брокері» ЖШС-қа Лицензияның қолданылуын тоқтата тұру мерзімі өткенге дейін сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыруға тыйым салынады.

3. Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаменті (Көшербаева А.М.):

1) осы қаулыны «IBS» Сақтандыру брокері» ЖШС-қа орындау үшін жіберсін;

2) қабылданған шешім туралы ақпаратты Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің интернет-ресурсына орналастырсын.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінен жариялауға өтінімді алғаннан кейін осы қаулыны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми басылымдарында жариялауға шаралар қабылдасын.

5. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 5 қараша

№ 238

«ТрансОйл» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы туралы

Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінің ұсынысын қарап, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 43-бабының 31) тармақшасын, 53-3-бабы 2-тармағының 2) тармақшасын, 54-бабы 1-тармағының 1), 2-1) және 11) тармақшаларын және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің 23-тармағының 31) тармақшасын басшылыққа ала отырып, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Мыналар:

- уәкілетті орган қолданған шектеулі ықпал ету шараларының талаптарын орындамау;
- негізделмеген сақтандыру сыйлықақыларының мөлшерлерін қолдануда көрінген сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерін бұзу;
- Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасында көзделген талаптарды жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан да көп рет) бұзу арқылы көрінген бұзушылықтар үшін

міндетті және ерікті нысандағы сақтандыру түрлері және қайта сақтандыру қызметі бойынша «ТрансОйл» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамына (бұдан әрі – «ТрансОйл» СК) АҚ) «жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына берілген 2016 жылғы 6 қаңтардағы № 2.1.42 лицензияның (бұдан әрі – Лицензия) қолданылуы 6 (алты) ай мерзімге тоқтатыла тұрсын.

Осы қаулы «ТрансОйл» СК» АҚ-қа жіберілген күннен бастап міндетті және ерікті нысандағы сақтандыру түрлері және қайта сақтандыру қызметі бойынша Лицензияның қолданылуы тоқтатыла тұрған болып есептеледі.

2. «ТрансОйл» СК» АҚ-қа Лицензияның қолданылуын тоқтата тұру мерзімі өткенге дейін қолданыстағы сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын ұзартуды және сақтандыру сыйлықақыларын, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы жауапкершілігінің көлемін арттыруды көздейтін өзгертуді қоса алғанда, жаңа сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын жасауға, сондай-ақ сақтандыру агенті ретінде міндетті және ерікті нысандағы сақтандыру түрлері бойынша сақтандыру делдалдығын жүзеге асыруға тыйым салынады.

«ТрансОйл» СК» АҚ бұрын жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындауға міндетті.

3. Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаменті (Көшербаева А.М.):

- 1) осы қаулыны «ТрансОйл» СК» АҚ-қа орындау үшін жіберсін;
- 2) қабылданған шешім туралы ақпаратты Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің интернет-ресурсына орналастырсын.

Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 5 қараша

№ 239

«Азия Life» өмірді сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы туралы

Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінің ұсынысын қарап, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 43-бабының 31) тармақшасын, 53-3-бабы 2-тармағының 2) тармақшасын, 54-бабы 1-тармағының 2) тармақшасын және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің 23-тармағының 31) тармақшасын басшылыққа ала отырып, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген пруденциялық нормативтердің талаптарын сақтамағаны үшін «Азия Life» өмірді сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамына (бұдан әрі – «Азия Life» ӨСК» АҚ) «өмірді сақтандыру» саласында сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына берілген 2015 жылғы 30 қаңтардағы № 2.2.48 лицензияның (бұдан әрі – Лицензия) қолданылуы:

- аннуитеттік сақтандыру;

- қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру (бұдан әрі – ЖОМС) бөлігінде 3 (үш) ай мерзімге тоқтатыла тұрсын.

Лицензияның сақтандырудың көрсетілген түрлері бойынша қолданылуы осы қаулы «Азия Life» ӨСК» АҚ-қа жіберілген күннен бастап тоқтатыла тұрған болып есептеледі.

2. «Азия Life» ӨСК» АҚ-қа Лицензияның қолданылуын тоқтата тұру мерзімі аяқталғанға дейін қолданыстағы сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын ұзартуды және сақтандыру сыйлықақыларын, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы жауапкершілігінің көлемін ұлғайту көзделетін оларды өзгертуді қоса алғанда, жаңа сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын жасасуға, сондай-ақ аннуитеттік сақтандыру және ЖОМС бойынша сақтандыру агенті ретінде сақтандыру делдалдығын жүзеге асыруға тыйым салынады.

Бұрын жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша «Азия Life» ӨСК» АҚ өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындауға міндетті.

3. Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаменті (Көшербаева А.М.):

1) осы қаулыны «Азия Life» ӨСК» АҚ-қа орындау үшін жіберсін;

2) қабылданған шешім туралы ақпаратты Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің интернет-ресурсына орналастырсын.

Осы қаулы қабылданған күнінен бастап күшіне енеді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2018 жылғы 29 қараша

№ 304

Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға актуарлық қызмет жүргізуге берілген лицензияның қолданылуын тоқтата тұру туралы

Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінің ұсынысын қарап, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 43-бабының 31) тармақшасын, 59-бабы 1-тармағының 1-1) тармақшасын және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – Ұлттық Банк) туралы ереженің 23-тармағының 31) тармақшасын басшылыққа ала отырып, Ұлттық Банк Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ**:

1. Уәкілетті орган қолданатын шектеулі ықпал ету шараларының талаптарын орындамағаны үшін Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға актуарлық қызмет жүргізуге берілген 2009 жылғы 22 қаңтардағы № 66 лицензияның (бұдан әрі – Лицензия) қолданылуы 1 (бір) айға дейін мерзімге тоқтатыла тұрсын.

Лицензияның қолданылуы Рима Бейсенбекқызы Әтейбекова осы қаулыны алған күннен бастап тоқтатылған болып есептеледі.

2. Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға Лицензияның қолданылуы тоқтатыла тұрған мерзім аяқталғанға дейін актуарлық қызмет жүргізуге тыйым салынады.

3. Осы қаулы қабылданған күнінен бастап күшіне енеді.

4. Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаменті (А.М. Көшербаева):

1) осы қаулыны орындау үшін Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға жіберсін.

2) қабылданған шешім туралы ақпаратты Ұлттық Банктің интернет-ресурсына орналастырсын.

5. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) Банктік емес қаржы ұйымдарын реттеу департаментінен жариялауға өтінім алғаннан кейін осы қаулыны Ұлттық Банктің ресми басылымдарында жариялауға шешім қабылдасын.

6. Осы қаулының⁶ орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары Ж.Б. Құрмановқа жүктелсін.

⁶ Рима Бейсенбекқызы Әтейбековаға актуарлық қызмет жүргізуге берілген лицензияның қолданылуын тоқтата тұру туралы

